

Nr 8 A.

Godkänd av första kammaren den 31 mars 1925.

Godkänd av andra kammaren den 31 mars 1925.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av dels vissa utav Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln gjorda framställningar, dels ock åtskilliga beträffande samma huvudtitel väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande Nr 8.)

Till Konungen.

Departementet.

1:o I den till riksdagen den 2 januari 1925 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1925—1926 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, i avseende å åttonde huvudtiteln (punkt 1) föreslagit riksdagen att

dels bestämma antalet ordinarie befattningar i ecklesiastikdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli på följande sätt:

Befattning.	Lönegrad.
1 statssekreterare, arvode enligt 5 § i avlösningsreglementet	—
1 expeditionschef, arvode enligt 5 § i avlösningsreglementet.	—
6 kansliråd	B 30

Bihang till riksdagens protokoll 1925. 14 saml. (Nr 8 A.)

Departementet.

Befattning.	Lönegrad.
6 förste kanslisekreterare	B 26
1 registrator	B 22
7 andre kanslisekreterare	B 21
2 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
2 förste kanslibiträden	B 7
3 expeditionsvakter	B 5
5 kanslibiträden	B 4

dels godkänna följande stat för ecklesiastikdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 243,000:—
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	» 6,200:—
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 33,900:—
	<hr/>
	Summa kronor 283,100:—

dels ock höja det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till ecklesiastikdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli, nu 278,600 kronor, med 4,500 kronor till 283,100 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts föreliggande framställning ansluter sig till vad Eders Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen föreslagit angående ordnandet av kvinnliga befattningshavares avlönings- och pensionsförhållanden. Riksdagen har i sistnämnda hänseende numera fattat beslut. I anledning av detta riksdagens beslut tarvas allenast en mindre sänkning av anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän samt viss ändring i benämningen av kanslibiträden och förste kanslibiträden.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen

dels bestämt antalet ordinarie befattningar i ecklesiastikdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli på följande sätt:

Befattning.	Lönegrad.
1 statssekreterare, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
1 expeditionschef, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
6 kansliråd	B 30
6 förste kanslisekreterare	B 26
1 registrator	B 22
7 andre kanslisekreterare	B 21
2 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
2 kanslibiträden	B 7
3 expeditionsvakter	B 5
5 kontorsbiträden	B 4

dels godkänt följande stat för ecklesiastikdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i> . . .	kronor 241,500:—
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i> »	6,200:—
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. »	33,900:—
	<hr/>
	Summa kronor 281,600:—

dels ock höjt det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till ecklesiastikdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli, nu 278,600 kronor, med 3,000 kronor till 281,600 kronor.

Arkiv, bibliotek och museer.

2:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 2) föreslagit riksdagen att *dels* bestämma antalet ordinarie befattningar i riksarkivet på följande sätt:

Arkiv,
bibliotek och
museer.

Befattning.	Lönegrad.
1 riksarkivarie	A 2
2 arkivråd	B 30
4 förste arkivarier	B 26
4 andre arkivarier	B 21
1 registrator	B 21
1 förste expeditionsvakt	B 7
2 förste kanslibiträden	B 7
1 eldare	B 5
3 expeditionsvakter	B 5

dels godkänna följande stat för riksarkivet att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 134,500:—
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i> »	3,500:—
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. »	30,100:—
	<hr/>
	Summa kronor 168,100:—

dels ock höja det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till riksarkivet, nu 163,000 kronor, med 5,100 kronor till 168,100 kronor.

De allmänna grunder, som av Eders Kungl. Maj:t framlagts i fråga om uppflyttning i lönegrad av vissa tjänster, tillhörande förutvarande andra normalgraden, hava av riksdagen i stort sett lämnats utan erinran. Sitt beslut

i berörda hänseende har riksdagen anmält i sin skrivelse nr 38. Härvid har förutsatts, att vid behandling av de förslag till stater, som Eders Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen framlagt, en särskild prövning skulle ägnas de tjänster, tillhörande den förutvarande andra normalgraden, vilka ifrågasatts att uppflyttas i högre lönegrad, i och för utrönande huruvida ovan angivna grunder vore i de särskilda fallen tillämpliga.

Eders Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag innebär bland annat uppflyttning av fyra förste arkivarier i riksarkivet från nuvarande lönegraden B 15 eller enligt den av riksdagen numera antagna nya löneplanen lönegraden B 24 till lönegraden B 26.

Med hänsyn till de höga kompetensfordringar, som uppställas på ifrågasvarande befattningar, samt i betraktande av de åligganden, som tillkomma dessa tjänsters innehavare, har riksdagen ansett sig kunna godkänna Eders Kungl. Maj:ts förslag i förevarande avseende.

I fråga om de kvinnliga befattningshavarnas avlöningsförhållanden har riksdagen numera fattat beslut, vadan beräkningen av vederbörande anslag nu allenast jämkats med hänsyn till detta beslut ävensom vederbörlig ändring vidtagits i fråga om benämningen av förste kanslibiträden.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen

dels bestämt antalet ordinarie befattningar i riksarkivet på följande sätt:

Befattningar.	Lönegrad.
1 riksarkivarie	A 2
2 arkivråd	B 30
4 förste arkivarier	B 26
4 andre arkivarier	B 21
1 registrator	B 21
1 förste expeditionsvakt	B 7
2 kanslibiträden	B 7
1 eldare	B 5
3 expeditionsvakter	B 5

dels godkänt följande stat för riksarkivet att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 134,200:—
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 3,500:—
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. . . .	» 30,100:—
	<hr/>
	Summa kronor 167,800:—

dels ock höjt det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till riksarkivet, nu 163,000 kronor, med 4,800 kronor till 167,800 kronor.

3:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 3) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till fortsatt utgivande genom riksarkivet av sådana handlingar, som äro av vikt för fäderneslandets historia, för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 4,500 kronor.

4:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 4) föreslagit riksdagen att till uppehållande av expedition i riksarkivets nya lokaler vid Östermalmsgatan i Stockholm anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 4,000 kronor.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts proposition i ämnet medgav 1924 års riksdag, att av fonden för anordnande av lokaler för statens ämbetsverk i huvudstaden finge av Eders Kungl. Maj:t för inredande i förra straffängelset vid Östermalmsgatan i Stockholm av arkivlokaler jämte expeditionslokaler för riksarkivets räkning disponeras ett belopp av 48,000 kronor. Till de nya lokalerna skulle från riksarkivets huvudlokaler överföras omkring 4,500 hyllmeter, bestående huvudsakligen av från centrala ämbetsverk och med dem jämförliga kommissioner till riksarkivet överlämnade arkivserier. Flyttningar av arkivalierna hava vid ingången av år 1925 till huvudsaklig del verkställts.

Eders Kungl. Maj:ts förslag avser beredande av erforderlig arbetshjälp åt den ordinarie tjänsteman, som skall förestå den nya arkivdepån, för att möjliggöra anordnande av särskild expedition och forskarsal i de nya arkivlokalerna.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till uppehållande av expedition i riksarkivets nya lokaler vid Östermalmsgatan i Stockholm anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 4,000 kronor.

5:o) I fråga om Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5) angående ordinarie anslag till landsarkiven kommer riksdagen att framdeles meddela sitt beslut.

6:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 6) föreslagit riksdagen att dels bestämma antalet ordinarie befattningar hos kungl. biblioteket på följande sätt:

Befattningar.	Lönegrad.
1 riksbibliotekarie	A 1
4 förste bibliotekarier	B 26
7 andre bibliotekarier	B 21
1 förste expeditionsvakt	B 7
2 förste kanslibiträden	B 7
4 expeditionsvakter	B 5
1 kanslibitråde	B 4

dels godkänna följande stat för kungl. biblioteket att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 126,500:—
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	» 2,800:—
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 49,200:—
Böcker, inköp och inbindning	» 45,000:—

Summa kronor 223,500:—

dels i riksstaten öka det ordinarie förslagsanslaget till kungl. biblioteket, nu 216,500 kronor, med 7,000 kronor till 223,500 kronor;

dels ock till förstärkande av kungl. bibliotekets arbetskrafter för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 11,000 kronor.

Beträffande Eders Kungl. Maj:ts förslag om uppflyttning av förste bibliotekarierna vid kungl. biblioteket till lönegraden B 26 finner riksdagen övertygande skäl föreligga för en dylik anordning. Förste bibliotekarierna intaga en självständig ställning såsom föreståndare för olika avdelningar inom kungl. biblioteket och synas böra vara fullt likställda med intendenterna vid nationalmuseum och antikvarierna vid vitterhetsakademien, vilka sistnämnda två grupper redan vid 1921 års lönereglering hänfördes till nu ifrågavarande lönegrad.

I fråga om de kvinnliga befattningshavarnas avlöningsförhållanden har riksdagen numera fattat beslut, vadan beräkningen av vederbörande anslag nu jämkats med hänsyn till detta beslut ävensom vederbörlig ändring vidtagits i fråga om benämningen av kanslibiträden och förste kanslibiträden.

Riksdagen, som i övrigt ej funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen

dels bestämt antalet ordinarie befattningar hos kungl. biblioteket på följande sätt:

Befattningar.	Lönegrad.
1 riksbibliotekarie	A 1
4 förste bibliotekarier	B 26
7 andre bibliotekarier	B 21
1 förste expeditionsvakt	B 7
2 kanslibiträden	B 7
4 expeditionsvakter	B 5
1 kontorsbiträde	B 4

dels godkänt följande stat för kungl. biblioteket att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 126,200:—
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 2,800:—
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 49,200:—
Böcker, inköp och inbindning	» 45,000:—

Summa kronor 223,200:—

dels i riksstaten ökat det ordinarie förslagsanslaget till kungl. biblioteket, nu 216,500 kronor, med 6,700 kronor till 223,200 kronor;

dels ock till förstärkande av kungl. bibliotekets arbetskrafter för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 11,000 kronor.

7:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 7) föreslagit riksdagen att till katalogiseringsarbeten inom kungl. biblioteket, enligt av Eders Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser, för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag å 20,800 kronor.

För innevarande budgetår utgår för ändamålet ett anslag av 19,000 kronor. Den nu föreslagna anslagsökningen är huvudsakligen betingad av förslaget om lönerreglering för förste bibliotekarierna vid kungl. biblioteket.

Riksdagen, som ej funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till katalogiseringsarbeten inom kungl. biblioteket, enligt av Eders Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser, för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 20,800 kronor.

8:o På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 8) har riksdagen, i överensstämmelse med vad i motsvarande hänseende för löpande budgetår ägt rum,

dels till slutförande av redigeringen av den för Sveriges offentliga bibliotek gemensamma accessionskatalogens 39:e årgång, omfattande år 1924, samt för påbörjande av redigeringen för accessionskatalogens 40:e årgång, omfattande år 1925, för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag å 5,000 kronor, att användas enligt av Eders Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter;

dels ock till redigering av ett tioårsregister till nämnda accessionskatalogs 31:a—40:e årgångar, omfattande åren 1916—1925, beviljat ett extra anslag av 2,000 kronor.

9:o I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till bokinköp och bokbindning för kungl. biblioteket för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

10:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 11) föreslagit riksdagen att till arvodessökning åt bibliotekarien vid stifts- och läroverksbiblioteket i Linköping och till arvode åt vaktmästaren vid samma bibliotek anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 2,600 kronor, att utgå enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehått två inom riksdagen väckta motioner om anslag till upprätthållande av bibliotekets verksamhet (I: 102 och II: 65), i vilka under förebringande av olika motive-ringar samstämmigt hemställts, att riksdagen ville besluta, att för upprätthållande av Linköpings stifts- och läroverksbiblioteks verksamhet ett extra

anslag av 5,000 kronor måtte utgå för budgetåret 1925—1926 i enlighet med de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Det i motionerna framförda yrkandet avser, att utöver det av Eders Kungl. Maj:t begärda anslaget av 2,600 kronor skulle anvisas ytterligare 5,000 kronor. Detta belopp skulle enligt motionen I: 102 tillgodoföras bibliotekets verksamhet i allmänhet, men enligt motionen II: 65 är beloppet närmare preciserat att utgå med 2,000 kronor till tillfällig löneförbättring åt bibliotekarien samt med 3,000 kronor till påbörjande av konserveringsåtgärder i fråga om bibliotekets värdefulla äldre samlingar och till nödvändiga bindningsåtgärder.

Stifts- och läroverksbiblioteket i Linköping står i avseende å omfattning och samlingarnas dyrbarhet i främsta ledet av våra landsortsbibliotek. Enligt riksdagens mening förefinnas goda skäl för ett understödjande av detta bibliotek om ock ej fullt i den utsträckning, som nu motionsvis föreslås. Det är riksdagen visserligen icke obekant, att utredning och förslag föreligga om en statlig organisation av samtliga våra stifts- och läroverksbibliotek och om ett understödjande av dessa bibliotek förmedelst allmänna medel, i följd varav det skulle kunna synas mindre välbetänkt att, innan ett förslag från Eders Kungl. Maj:ts sida i ämnet föreligger, beträffande ett av dessa bibliotek förorda särskilda åtgärder. Linköpingsbiblioteket intager dock enligt riksdagens förmenande en sådan särställning, ej minst genom sin livaktiga verksamhet och stigande lånefrekvens, att dylika åtgärder åtminstone i viss begränsad utsträckning kunna anses fullt motiverade.

Vad som för ifrågakommande bibliotek för närvarande är utan gensägelse av den största betydelsen är ordnandet av bibliotekariefrågan. Stiftsbibliotekariens totala årslön utgöres nu av 3,500 kronor, och, såsom i motionen II: 65 framhålles, lär det ej vara möjligt att för detta arvode behålla den nuvarande bibliotekarien eller förvärva kvalificerad innehavare av befattningen. Riksdagen har vid detta förhållande ansett sig böra på det sätt tillmötesgå motionärernas yrkanden, att riksdagen beviljar 1,500 kronor att utöver det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna beloppet å 2,600 kronor utgå till avlösningsförbättring åt bibliotekarien. Efter vad riksdagen inhämtat, lär ett bifall till detta förslag icke kunna anses föregripa den nu pågående utredningen av organisationen av läroverks- och landsbibliotek.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag och ovanberörda motioner, till arvodesökning åt bibliotekarien vid stifts- och läroverksbiblioteket i Linköping och till arvode åt vaktmästaren vid samma bibliotek anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 4,100 kronor, att utgå enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

11:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 12) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1925—1926 anvisa

dels såsom bidrag till uppehållande av pedagogiska bibliotekets verksamhet ett extra anslag av 11,000 kronor, att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva,

dels ock till bestridande av kostnaderna för bibliotekets flyttning och för inredning av dess nya lokaler ett extra reservationsanslag av 2,500 kronor.

Till uppehållande av bibliotekets verksamhet utgår för löpande budgetår anslag till enahanda belopp, som nu för samma ändamål äskas eller 11,000 kronor. För bibliotekets flyttning till samt nyinredning av de lokaler, som, efter vad som ställts i utsikt, komma att upplåtas i den ämbetsverksbyggnad, som vore under uppförande i kvarteret Murmästaren på Kungsholmen, har av styrelsen äskats 3,500 kronor, vilket belopp av Eders Kungl. Maj:t nedsatts till 2,500 kronor.

Riksdagen, som ej har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen för budgetåret 1925—1926 anvisat

dels såsom bidrag till uppehållande av pedagogiska bibliotekets verksamhet ett extra anslag av 11,000 kronor, att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva,

dels ock till bestridande av kostnaderna för bibliotekets flyttning och för inredning av dess nya lokaler ett extra reservationsanslag av 2,500 kronor.

12:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom bidrag till avlöning åt en skandinavisk bibliotekarie vid nordiska avdelningen av S:t Genevièvebiblioteket i Paris för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 1,500 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

13:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 14) föreslagit riksdagen *dels* bestämma antalet ordinarie befattningar vid nationalmuseum på följande sätt:

Befattning.	Lönegrad
1 överintendent	A 1
4 intendent (avdelningsföreståndare)	B 26
1 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt (tekniskt biträde vid handtecknings- och gravyravdelningen)	B 7
1 förste expeditionsvakt, tillika portvakt	B 7
2 förste expeditionsvakter	B 7
1 expeditionsvakt, tillika gårdskarl	B 5
10 expeditionsvakter	B 5

dels godkänna följande stat för nationalmuseum att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 101,500:—
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 2,700:—
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 39,200:—
Kostnad för tjänstedräkter för expeditionsvakter	» 1,400:—
Nattlig bevakning av nationalmuseibygnaden	» 9,600:—
	<u>Summa kronor 154,400:—</u>

dels ock höja det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till nationalmuseum, nu 153,500 kronor, med 900 kronor till 154,400 kronor.

I anledning av riksdagens numera fattade beslut i fråga om kvinnliga befattningshavares avlöningsförhållanden tarvas en mindre jämkning av ifrågavarande anslag.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen

dels bestämt antalet ordinarie befattningar vid nationalmuseum på följande sätt:

Befattning.	Lönegrad.
1 överintendent	A 1
4 intendent (avdelningsföreståndare)	B 26
1 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt (tekniskt biträde vid handteknings- och gravvyravdelningen)	B 7
1 förste expeditionsvakt, tillika portvakt	B 7
2 förste expeditionsvakter	B 7
1 expeditionsvakt, tillika gårdskarll	B 5
10 expeditionsvakter	B 5

dels godkänt följande stat för nationalmuseum att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 101,300:—
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 2,700:—
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 39,200:—
Kostnad för tjänstedräkter för expeditionsvakter	» 1,400:—
Nattlig bevakning av nationalmuseibygnaden	» 9,600:—
	<u>Summa kronor 154,200:—</u>

dels ock höjt det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till nationalmuseum, nu 153,500 kronor, med 700 kronor till 154,200 kronor.

14:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 15) föreslagit riksdagen medgiva, att från och med budgetåret 1925—1926 *dels* kostnaderna för golvboning och fönsterputsning i nationalmuseibygnaden samt för nationalmuseets telegramavgifter må utgå från det under riksstatens åttonde huvudtitel uppförda för-

slagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m.; *dels ock* kostnaden för tryckning av nationalmuseets årsberättelse må utgå från det under riksstatens åttonde huvudtitel uppförda förslagsanslaget till tryckningskostnader.

1919 års riksdag beslöt på Eders Kungl. Maj:ts förslag dels att från och med år 1920 uppföra ett reservationsanslag å 11,000 kronor med titel: »samlingarnas vård och underhåll samt expenser», dels ock att medgiva, att kostnaden för belysning av nationalmuseets lokaler i museibygnaden finge utgå från det under riksstatens åttonde huvudtitel uppförda förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. Från sistnämnda anslag bestridas jämväl sedan år 1912 museets utgifter för bränsle samt från och med år 1922 kostnaden för museets rikstelefoner.

Anslaget till »samlingarnas vård och underhåll samt expenser» har emellertid visat sig otillräckligt för sitt huvudändamål, samlingarnas egentliga vård.

Enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle anslaget befrias från årliga utgifter till ett belopp av omkring 2,750 kronor, vilket sålunda skulle komma den egentliga vården av samlingarna till godo. En maximibegränsning av de kostnader, som sålunda skulle komma att bestridas av allmänna expens- och tryckningsanslagen, skulle ske i samband med Eders Kungl. Maj:ts beslut rörande dessa anslag.

Riksdagen finner den nu föreslagna anordningen allenast innebära ett fortskridande på den väg, som följts i fråga om bestridande av museets kostnader för sådana expenser som bränsle, belysning och telefon, och har riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen medgivit, att från och med budgetåret 1925—1926

dels kostnaderna för golvboning och fönsterputsning i nationalmuseibygnaden samt för nationalmuseets telegramavgifter må utgå från det under riksstatens åttonde huvudtitel uppförda förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m.;

dels ock kostnaden för tryckning av nationalmuseets årsberättelse må utgå från det under riksstatens åttonde huvudtitel uppförda förslagsanslaget till tryckningskostnader.

15:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 16) föreslagit riksdagen att för etikettering av nationalmusei samling av konsthantverk för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 3,500 kronor.

Genomförandet av etiketteringen av samlingen av konsthantverk skulle enligt av museichefen uppgjord plan draga en kostnad av i runt tal 6,500 kronor, vilket belopp departementschefen ansett böra fördelas på två år med ungefär hälften på vardera året.

Riksdagen anser goda skäl föreligga för ett bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen för etikettering av nationalmusei

samling av konsthantverk för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 3,500 kronor.

16:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 17) föreslagit riksdagen att till förstärkande av arbetskrafterna vid nationalmuseets avdelning för depositioner och slottssamlingar för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 3,850 kronor.

Det äskade anslaget, 3,850 kronor, innefattar dels ett belopp av 1,200 kronor för beredande av skrivhjälp åt depositions- och reseintendenten, med vilket belopp anslag för detta ändamål utgår för innevarande budgetår, dels ock ett belopp av 2,650 kronor till förstärkning av arbetskrafterna å depositionsavdelningen, med vilken summa museichefen skulle äga att på lämpligaste sätt söka tillgodose det förefintliga behovet.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får följaktligen anmäla, att riksdagen till förstärkning av arbetskrafterna vid nationalmuseets avdelning för depositioner och slottssamlingar för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 3,850 kronor.

17:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1925—1926 anvisat

dels till bestridande av kostnader, som äro förenade med genom nationalmuseets försorg anordnade vandringsutställningar, föreläsningar och konstpropaganda, ett extra reservationsanslag av 3,000 kronor,

dels till försäkring och transport av konstföremål, som äro eller varda deponerade hos nationalmuseum, ett extra reservationsanslag av 2,500 kronor,

dels ock till konservering av handtecknings- och gravyr-samlingar inom nationalmuseum ett extra reservationsanslag av 2,500 kronor.

18:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom (punkt 19) gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till konserveringsarbeten för statens tavel-samling å Gripsholms slott för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 12,000 kronor.

19:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 20) föreslagit riksdagen att till underhåll och vård av livrustkammarens samlingar m. m. anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 17,700 kronor att utgå med den fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmes.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion (II: 82), däruti hemställts, att riksdagen måtte för budgetåret 1925—1926 — utöver av Eders Kungl. Maj:t äskat belopp — anvisa,

dels ett reservationsanslag av 1,000 kronor för fortsatt etikettering av livrustkammarens samlingar,

dels ock ett extra anslag av 9,700 kronor för fortsatt arbete med upprättande av en lappkatalog över nämnda samlingar.

Till stöd för sin framställning anför motionären följande:

Livruskammaren är, enligt de gränser, som uppdragas i senast av Kungl. Maj:t fastställda bestämmelser för dess arbetsområde, en det svenska rikets historiska minnessamling från hela den nyare tiden, belysande det offentliga uppträdandet av de ledande i staten. Vid fastställandet av dessa gränser lades fortfarande till grund de principer, som tidigare tillämpats vid de tvenne stora depositionerna av föremål till det arméhistoriska museet, »Artillerimuseum», åren 1886 och 1906, därvid allt det militära materialet avsöndrades. I Livrustkammaren behölls endast de kungaförlånade värdighetstecknen och av krigisk utrustning endast det, som i äldre osäkra tider bars av varje person.

Den kärna, kring vilken samlingen i sitt nuvarande skick utvuxit genom gåvor och systematiskt samlande, är den rent kungliga samlingen, som väl huvudsakligen innehöll konungarnas rent personliga saker, men dessutom genom gåvor av de i landets historia framträdande stormännen, kommit att representera även dessa. Genom att vara utvuxen kring denna kärna blir Livrustkammaren landets äldsta historiska samling, då till densamma redan år 1627 inlämnats föremål att bevaras enbart på grund av deras historiska karaktär, nämligen de av Gustav II Adolf under fälttåget i Preussen burna dräkterna. Tidigare hade samlingen mer karaktär av en förråds-kammare för konungens personliga utrustning, och samlingen bevarar från denna tid bl. a. den Gustav Vasa tillhöriga krönte hjälm som upptages redan i 1548 års inventarium. Dessa av konungarna personligen burna rustningar kallades under 1500-talet »Kongl. Maj:tz LijfRustningar», varav samlingen sedan den tiden har det namn, varunder den på grund av sitt verkligt enastående material är vida känt i världen.

Det förhållandet, att i Livrustkammaren ingår denna kungl. samling, medför även att samlingen kommit att innehålla de bästa alstren av inhemsk konst och hantverk, vars historiska betydelse betydligt ökas av rikhaltiga arkivuppgifter, som möjliggöra föremålellens noggranna bestämning till såväl tid, tillverkare som användning.

Livruskammarens samlingar, som inrymma märkliga minnen från de allra flesta av Sveriges historiskt betydelsefulla personligheter under nyare tid, hava ett stort historiskt intresse och besökas flitigt av så väl in- som utländska forskare. Med det vaknade allmänna intresset för historia ha samlingarna kommit att få en allt större uppgift jämväl för personer utanför de egentliga forskarnas krets. Särskilt vid iscensättandet av historiska skådespel för teater och film ävensom vid andra tillfällen, då det gäller att tidshistoriskt troget återgiva bilder och händelser från gången tid, äro Livrustkammarens samlingar i dräkter och föremål av största betydelse; de tagas jämväl i anspråk i alltjämt stigande omfattning.

Ett huvudvillkor för samlingarnas användbarhet för så väl den stora allmänheten som forskarna är emellertid dels deras etikettering, dels ock genomförande av en fullständig katalogisering av desamma.

Föreståndaren för Livrustkammaren har för finansåret 1925—26 begärt, dels 58,395 kronor, innefattande lönestat för samtliga nu använda medhjälpare jämte vissa tillfälliga anslag, dels ett särskilt anslag för avslutande av den påbörjade lappkatalogen.

Bland de begärda, men i årets proposition icke upptagna anslagen ingår det anslag för etikettering av samlingarna, som beviljades av 1920 års riksdag och sedermera utgått under åren 1921, 1922 och första halvåret 1923 med respektive 1,000, 1,000 och 500 kronor. Den ursprungligen beräknade summan var 6,000 kronor, och avsåg ett utexperimenterande av lämpligaste etiketteringssätt, sedan såväl riksdagens revisorer (under hand) som riksdagen själv uttalat önskvärldheten av samlingens etikettering.

Denna etikettering av samlingen är nu mer än någonsin önskelig, då den nuvarande depressionstiden medför, att mången drar sig även för den lindriga utgiften för en katalog, vilket förhållande märkbart avspeglar sig i antalet försålda dylika. Under femårsperioden 1919—23 har sålunda försålts respektive 5,541, 5,482, 3,404, 2,435 och 2,460 kataloger. Livrustkammarens säregna karaktär gör ju dessutom en etikettering mer behövlig än vid någon annan samling.

Under sådana förhållanden torde det icke kunna anses riktigt, att det påbörjade etiketteringsarbetet varaktigt avbrytes, utan anser jag mig böra föreslå, att ett anslag av 1,000 kronor ställes till förfogande för detta arbetes fortsättande under budgetåret 1925—1926.

Det första steget för tillgodogörande av ett sådant vetenskapligt material är, såsom förut antytts, upprättandet av en efter moderna principer upplagd katalog, d. v. s. en lappkatalog. År 1906 beviljade också riksdagen till detta ändamål 4,000 kronor. Såsom föreståndaren för Livrustkammaren i skrivelse av den 26 september 1924 påvisat, uppgjordes kostnadsberäkningen för denna under så helt olika förhållanden mot dem som sedan blivit rådande — samlingen har för övrigt under tiden högst avsevärt tillväxt — att för den ursprungliga summan väl kunnat anskaffas hela behövliga utrustningen av katalogblad, pärmar och kartonger men fotografier av endast 1,700 föremål. För fullbordandet av lappkatalogen över samlingen i dess nuvarande omfattning återstår fotograferandet av 7,000 föremål, samt kompletterande beskrivningar i vilket även ingår kontrollerandet av traditionella historiska uppgifter om föremålen. Till materialanskaffningar härför har föreståndaren begärt 18,500 kronor. För utförandet av det vetenskapliga arbetet har i samma skrivelse ej upptagits någon kostnad, emedan den avsågs kunna utföras av samlingens tjänstemannastab, sedan den erhållit den storlek, som begärs i den särskilda skrivelsen rörande lönestaten.

Detta arbete kan givetvis icke utföras av annan personal än den som äger en viss förtrogenhet med samlingarna. För den personal, som nu arbetar vid Livrustkammaren finnes utom för föreståndaren avlöning endast för en amanuens, medan de övriga tvenne amanuenserna underhållits i någon mån med vikariatsarvoden, tillfälliga smärre anslag, men huvudsakligen med på privat väg anskaffade medel. Möjligheterna att anskaffa enskilda medel ha, enligt vad föreståndaren meddelat, år efter år blivit allt mindre, och möjligheten att nu längre på så osäkra villkor kvarhålla den vid samlingen upptränade arbetskraften anses av honom icke längre kunna påräknas. Såsom exempel på dessa osäkra förhållanden kan nämnas, att för innevarande finansår det ännu icke varit möjligt anskaffa de behövliga enskilda medlen till avlöning av den ena amanuensen för tiden efter nästkommande 15 mars. Och med den personal, för vilken avlöning utgår av statsanslag, har det visat sig omöjligt medhinna annat arbete än den dagliga expeditionen och samlingarnas nödtorftiga vård. Den dagliga expeditionen har för övrigt år för år krävt ökad tid genom de alltmer tilltagande förfrågningarna från samlare, konstnärer, konsthantverkare, teater- och biograffolk m. fl.

Intill dess möjlighet finnes att framlägga förslag till ökad ordinarie personal och lönerreglering vid Livrustkammaren, skulle de för katalogarbetet kvalificerade tjänstemännen kunna bibehållas, därest nu ett anslag för fortsättande av lappkatalogiseringen kunde erhållas för nästa finansår, vilket anslag under dessa nya förhållanden behövde omfatta dels de redan för ändamålet begärda 3,700 kronor, dels ock därutöver 6,000 kronor, som behöves för avlöning åt för det vetenskapliga arbetets utförande erforderlig personal, eller sammanlagt en summa av 9,700 kronor.

Såsom framgår av motionen, avser motionärens yrkande till väsentligaste delen att för livrustkammaren möjliggöra att bibehålla vid samlingarna två amanuenser, vilka hittills huvudsakligen avlönats med på privat väg anskaffade medel. Det måste givetvis vara av stor betydelse för ett museum — och i all synnerhet för livrustkammaren med dess ytterst begränsade tjänstemannapersonal — att kunna räkna med att få behålla arbetskrafter, som äro för ändamålet uppövade och väl förtrogna med de samlingar, åt vilkas vård de ägnat sitt intresse. Då därjämte det i motionen avsedda ändamålet att fullfölja etiketteringsarbetet och katalogiseringen av ifrågavarande dyrbara och oersättliga samlingar synes vara av natur att böra utan onödigt uppskov tillgodoses, finner riksdagen goda skäl vara anförda för ett bifall till motionärens förslag. Riksdagen har dock velat framhålla, att riksdagen med ett dylikt bifall icke velat taga ståndpunkt till den lönerreglering och den nya stat för livrustkammarens personal, varom förslag ett kommande år lär vara att förvänta.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för budgetåret 1925—1926 anvisat

dels, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum och med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag, till underhåll och vård av livrustkammarens samlingar m. m. ett extra anslag av 17,700 kronor att utgå med den fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmes;

dels, med bifall till ovanberörda motion, ett extra reservationsanslag av 1,000 kronor för fortsatt etikettering av nämnda samlingar;

dels ock, med bifall likaledes till ovanberörda motion, ett extra anslag av 9,700 kronor för fortsatt arbete med upprättande av en lappkatalog över ifrågavarande samlingar.

20:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 22) föreslagit riksdagen att för beredande av ökning med 500 kronor av den i det ordinarie reservationsanslaget till samlingar m. m. för naturhistoriska riksmuseet ingående anslagsposten till ordnande, vård och förökande av samlingarna samt till instrument, material och inventarier, skrivmaterialier m. m. höja nämnda reservationsanslag, nu 40,800 kronor, med 500 kronor till 41,300 kronor.

Den föreslagna anslagshöjningen är avsedd att komma riksmuseets paleobotaniska avdelning till godo.

Riksdagen, som ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, får

anmäla, att riksdagen för beredande av ökning med 500 kronor av den i det ordinarie reservationsanslaget till samlingar m. m. för naturhistoriska riksmuseet ingående anslagsposten till ordnande, vård och förökande av samlingarna samt till instrument, material och inventarier, skrivmaterialier m. m. höjt nämnda reservationsanslag, nu 40,800 kronor, med 500 kronor till 41,300 kronor.

21:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23) har riksdagen, i likhet med vad för löpande budgetår ägt rum,

dels medgivit, att för tiden den 1 juli 1925—den 30 juni 1926 må, utöver tillfällig löneförbättring, till intendent vid naturhistoriska riksmuseet utgå provisoriskt lönetillägg med 900 kronor, därest vederbörande äger intill tio sådana tjänstår, som berättiga till åtnjutande av ålderstillägg, samt med 1,740 kronor, därest vederbörande äger tio eller flera dylika tjänstår;

skolande av ifrågavarande provisoriska lönetillägg $\frac{2}{3}$ anses motsvara lön och $\frac{1}{3}$ tjänstgöringspenningar och skolande i tillämpliga delar gälla de bestämmelser, som må komma att utfärdas ifråga om tillfällig löneförbättring för budgetåret 1925—1926 åt viss personal inom den civila statsförvaltningen;

dels ock för detta ändamål för budgetåret 1925—1926 under åttonde huvudtiteln anvisat ett extra förslagsanslag av 11,400 kronor.

22:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 24) har riksdagen, i huvudsaklig överensstämmelse med vad för innevarande budgetår ägt rum, till beredande under tiden 1 juli—31 december 1925 av ett personligt arvodestillägg åt assistenten vid naturhistoriska riksmuseets botaniska avdelning G. A. H. Dahlstedt för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 250 kronor.

23:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 25) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1925—1926 anvisa:

dels till arbetsbiträde vid naturhistoriska riksmuseets paleozoologiska avdelning ett extra anslag av 2,000 kronor,

dels ock till inköp av ett binokulärt preparermikroskop för samma avdelning ett extra reservationsanslag av 700 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen för budgetåret 1925—1926 anvisat

dels till arbetsbiträde vid naturhistoriska riksmuseets paleo-zoologiska avdelning ett extra anslag av 2,000 kronor,

dels ock till inköp av ett binokulärt preparermikroskop för samma avdelning ett extra reservationsanslag av 700 kronor.

24:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 26) föreslagit riksdagen att till inköp av instrument för naturhistoriska riksmuseets mineralogiska avdelning för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 3,100 kronor.

På därom av Eders Kungl. Maj:t gjord framställning anvisade 1924 års riksdag till inköp av instrument för naturhistoriska riksmuseets mineralogiska avdelning för budgetåret 1924—1925 ett extra reservationsanslag av 3,000 kronor. Till grund för denna framställning låg en av intendenten vid riksmuseets nämnda avdelning professorn G. Aminoff gjord anhållan om ett anslag för omförmälda ändamål å 6,100 kronor. Vetenskapsakademien har nu gjort framställning i fråga om anvisande av återstående beloppet, 3,100 kronor.

Riksdagen, som ej har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till inköp av instrument för naturhistoriska riksmuseets mineralogiska avdelning för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 3,100 kronor.

25:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1925—1926 anvisat

dels till arbetsbiträde vid naturhistoriska riksmuseets etnografiska avdelning ett extra anslag av 2,000 kronor,

dels ock till beredande av tillfällig avlösningsförbättring under tiden 1 juli 1925—30 juni 1926 med ett belopp av högst 500 kronor åt en var av preparatorerna vid naturhistoriska riksmuseet C. G. Swedén, A. Karlsson och J. E. G. Eriksson, utan rätt för dem att å denna avlösningsförbättring åtnjuta dyrtidstillägg, ett extra anslag av 1,500 kronor.

26:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 28) har riksdagen, i likhet med vad för löpande budgetår ägt rum, till uppvärmning, belysning, städning m. m. av de lokaler i kvarteret Grönlandet norra i Stockholm, vilka ställts till förfogande för naturhistoriska riksmuseets etnografiska avdelning, för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 1,750 kronor.

27:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 29) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1925—1926 såsom särskilda extra anslag anvisa:

dels till täckande av motsedd brist i anslagen till expenser för naturhistoriska riksmuseets avdelningar vid Frescati och till expenser samt vård, underhåll och förkovran av museets etnografiska avdelning för budgetåret 1924—1925 ett belopp av 15,000 kronor att utgå med den fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmes;

dels ock till förstärkande av nämnda två anslag för budgetåret 1925—1926 ett belopp av 15,000 kronor att likaledes utgå med den fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmes.

För budgetåret 1924—1925 har riksdagen till täckande av motsedd brist i förenämnda anslag anvisat ett extra anslag av 23,000 kronor. Härvid

avsågs motsedd brist för budgetåret 1923—1924, sådan denna brist beräknades föreligga vid slutet av detta budgetår. I avseende å bristen för budgetåret 1924—1925 och förstärkningsanslag för budgetåret 1925—1926 räknar vetenskapsakademien, vad angår avdelningarna vid Frescati, med ett belopp för vardera av sistnämnda två budgetår utav 12,000 kronor samt i fråga om etnografiska avdelningen med ett belopp för ett vart av samma två budgetår av 5,000 kronor. Den faktiska bristen i anslaget för avdelningen vid Frescati har vid utgången av budgetåret 1923—1924 uppgått till allenast 8,136 kronor 22 öre, vadan departementschefen ansett sig kunna för ändamålet nu räkna med ett till 10,000 kronor begränsat belopp eller, inräknat anslaget till etnografiska avdelningen, tillhopa 15,000 kronor för vardera av ifrågakvarande budgetår.

Med hänsyn till den av departementschefen förebragta utredningen finner riksdagen en ytterligare begränsning av anslaget till samlingarna vid Frescati kunna utan olägenhet vidtagas. Riksdagen har beräknat detsamma till 9,000 kronor, vadan vardera av nu förevarande anslag skulle komma att bestämmas till 14,000 kronor. Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för budgetåret 1925—1926 såsom särskilda extra anslag anvisat

dels till täckande av motsedd brist i anslagen till expenser för naturhistoriska riksmuseets avdelningar vid Frescati och till expenser samt vård, underhåll och förkovran av museets etnografiska avdelning för budgetåret 1924—1925 ett belopp av 14,000 kronor att utgå med den fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas;

dels ock till förstärkande av nämnda två anslag för budgetåret 1925—1926 ett belopp av 14,000 kronor att likaledes utgå med den fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

28:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till nordiska museet anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 126,550 kronor att, under villkor att en ledamot i museets nämnd är av Eders Kungl. Maj:t förordnad ävensom på de övriga villkor, Eders Kungl. Maj:t må föreskriva, utgå till nämnden för att enligt dess bestämmande användas till museets ändamål.

29:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 32) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för beredande för tiden 1 juli 1925—30 juni 1926 av tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare m. fl. vid nordiska museet samt vid livrustkammaren med av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 2 januari 1925 angivna belopp anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 5,000 kronor.

30:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 33) föreslagit riksdagen att för beredande under tiden 1 juli 1925—30 juni 1926 av dyrtidstillägg åt nordiska museets personal, med undantag av vakt- och arbetarpersonalen vid friluftsavdelningen å Skansen, ävensom åt personalen vid livrustkammaren, i den mån avlöningarna åt sistnämnda personal ej utgå direkt av statsmedel, för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 47,000 kronor,

att utgå under iakttagande i tillämpliga delar av de grunder, som kunna vara bestämda beträffande dyrtidstillägg under motsvarande tid åt befattningshavare i statens icke nyreglerade verk, och enligt de närmare bestämmelser, som må av Eders Kungl. Maj:t meddelas.

Eders Kungl. Maj:ts förslag till grunder beträffande dyrtidstillägg för budgetåret 1925—1926 åt befattningshavare i statens tjänst har numera av riksdagen bifallits.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för beredande under tiden 1 juli 1925—30 juni 1926 av dyrtidstillägg åt nordiska museets personal, med undantag av vakt- och arbetarpersonalen vid friluftsavdelningen å Skansen, ävensom åt personalen vid livrustkammaren, i den mån avlöningarna åt sistnämnda personal ej utgå direkt av statsmedel, för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 47,000 kronor, att utgå under iakttagande i tillämpliga delar av de grunder, som kunna vara bestämda beträffande dyrtidstillägg under motsvarande tid åt befattningshavare i statens icke nyreglerade verk, och enligt de närmare bestämmelser, som må av Eders Kungl. Maj:t meddelas.

31:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till kulturhistoriska museet i Lund anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 25,000 kronor, att under de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl föreskriva, utgå till styrelsen för kulturhistoriska föreningen för södra Sverige för att användas för museets förvaltningsomkostnader och i främsta rummet till avlöning åt två vetenskapligt och fackmässigt utbildade biträden vid museet.

32:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till musikhistoriska museet för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 4,000 kronor att på de villkor och under de förbehåll, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl föreskriva, utgå till museets ändamål.

33:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 36) föreslagit riksdagen att till svenska skolmuseet anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 3,400 kronor att på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma, utgå

till centralstyrelsen för Sveriges allmänna folkskolläraryörening för museets ändamål.

Anslaget utgår för löpande budgetår med ett belopp av 7,000 kronor, av vilket belopp större delen åtgått till hyra för museilokaler. Museet väntas våren 1926 kunna inflytta i lokaler, som beretts detsamma av staten. Hyresavtalet rörande de nuvarande lokalerna upphör att gälla med den 1 juli 1925, varefter samlingarna komma att under mellantiden magasineras. Av det nu begärda beloppet beräknas 1,225 kronor för museets verksamhet och återstoden 2,175 kronor för kostnaden för magasineringen samt samlingarnas förflyttning till magasineringslokaler.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till svenska skolmuseet anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 3,400 kronor att på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma, utgå till centralstyrelsen för Sveriges allmänna folkskolläraryörening för museets ändamål.

Kyrkliga ändamål.

Kyrkliga ändamål.

34:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 37) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till ersättning för prästerskapets tionde, nu 4,464,100 kronor med 22,500 kronor till 4,486,600 kronor.

Ifrågarörande ersättning kommer jämlikt grunderna för lagen om indragning till statsverket och avskrivning av prästerskapets tionde samt om ersättning därför den 9 december 1910 att årligen stegras intill år 1944, då den slutligen skall fixeras. Anslaget för ändamålet motsvaras till viss del av de till statsverket från församlingarna ingående tiondeavgifterna, vilka å riksstatens inkomstsida upptagas under titel »Prästerskapets till statsverket indragna tionde». Nämnda avgifter hava i 1925 års statsverksproposition upptagits med ett från 2,646,500 kronor till 2,648,700 kronor förhöjt belopp.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till ersättning för prästerskapets tionde, nu 4,464,100 kronor, med 22,500 kronor till 4,486,600 kronor.

35:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 38) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till avlöning åt pastorn vid svenska Olaus Petri-församlingen i Hälsingfors anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 6,000 kronor.

36:o) Sedan riksdagen år 1923 beviljat ett extra anslag av 8,550 kronor till tre stipendier för utbildande vid universitet av präster, förtrogna med finska språket samt därav anvisat för budgetåren 1923—1924 och 1924—1925 respektive 1,350 och 3,600 kronor, har Eders Kungl. Maj:t nu föreslagit

riksdagen att av ifrågavarande anslag för budgetåret 1925—1926 anvisa återstoden, 3,600 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att meddela de närmare bestämmelser, som må erfordras rörande de sålunda anvisade medlens användande.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det utav 1923 års riksdag beviljade extra anslaget till tre stipendier för utbildande vid universitet av präster, förtrogna med finska språket, för budgetåret 1925—1926 anvisat återstoden, 3,600 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att meddela de närmare bestämmelser, som må erfordras rörande de sålunda anvisade medlens användande.

37:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom bidrag till avlöande av svenska sjömanspräster i vissa utländska hamnstäder anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 41,500 kronor.

38:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 41) föreslagit riksdagen att för bestridande av dyrtidstillägg åt svenska sjömanspräster i vissa utländska hamnstäder för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 20,000 kronor.

Till ifrågavarande sjömanspräster utgå dyrtidstillägg under innevarande budgetår. I anslutning till vad hittills varit fallet, hava dyrtidstillägg ansetts böra till dessa befattningshavare utgå jämväl under budgetåret 1925—1926 enligt de för icke nyreglerade verk fastställda grunder. Eders Kungl. Maj:ts förslag till grunder beträffande dyrtidstillägg för sistnämnda budgetår åt befattningshavare i statens tjänst har numera av riksdagen bifallits.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för bestridande av dyrtidstillägg åt svenska sjömanspräster i vissa utländska hamnstäder för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra förslagsanslag av 20,000 kronor.

39:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 42) föreslagit riksdagen att

dels medgiva, att utav det till svenska församlingen i London enligt 1913 års riksdags beslut lämnade räntefria lånet å 60,000 kronor den del, som icke kan gäldas medelst behållna köpeskillingen för församlingens gamla kyrka i Princes Square och å nämnda köpeskillning för tiden från den 6 december 1923 upplupen ränta, må efterskänkas;

dels ock till täckande av det efterskänkta beloppet för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 8,000 kronor.

Av utredningen i ämnet framgår, att det torde bliva förbundet med stora svårigheter för församlingen att återbetala det lämnade lånet i den mån detta ej täckes av den behållna köpeskillingen för den gamla kyrkan jämte därå upplupen ränta. Man synes ej heller, enligt departementschefens mening, kunna bygga på möjligheten att enskilda församlingsmedlemmar skola sammanskjuta medel för skuldens betalande, då församlingens verksamhet

vore redan nu till avsevärd del beroende av enskildas bidrag, varför denna tillgång icke torde kunna anlitas i än större utsträckning.

Riksdagen har icke velat motsätta sig ett bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen

dels medgivit, att utav det till svenska församlingen i London enligt 1913 års riksdags beslut lämnade räntefria lånet å 60,000 kronor den del, som icke kan gäldas medelst behållna köpeskillingen för församlingens gamla kyrka i Princes Square och å nämnda köpeskillning för tiden från den 6 december 1923 upplupen ränta, må efterskänkas;

dels ock till täckande av det efterskänkta beloppet för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 8,000 kronor.

40:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 43) föreslagit riksdagen att *dels* till ökade arbetskrafter vid domkapitlens expeditioner anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 30,490 kronor;

dels ock medgiva, att extra biträdet vid domkapitlet i Luleå Rut Carlsson må från och med den 1 januari 1924 uppbära samma avlöning, som beräknats för förutvarande extra biträdet hos domkapitlet Ella Åberg.

Anslag äskas till samma belopp, som för innevarande budgetår utgår för ifrågavarande ändamål.

Riksdagen har intet att erinra vare sig mot det föreslagna anslaget eller mot det ifrågasatta medgivandet beträffande ett extra biträde vid domkapitlet i Luleå och får alltså anmäla, att riksdagen

dels till ökade arbetskrafter vid domkapitlens expeditioner anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 30,490 kronor;

dels ock medgivit, att extra biträdet vid domkapitlet i Luleå Rut Carlsson må från och med den 1 januari 1924 uppbära samma avlöning, som beräknats för förutvarande extra biträdet hos domkapitlet Ella Åberg.

41:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 44) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

dels medgivit, att provisorisk löneroglering enligt följande grunder må under tiden 1 juli 1925—30 juni 1926 gälla i fråga om notarier och amanuenser vid de ekklesiastika konsistorierna, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som för tillämpning av dessa grunder må finnas erforderliga:

1) Det provisoriska avlöningstillägget utgår med följande belopp för hela året räknat:

a) till notarie vid domkapitel med 2,500 kronor, dock att avlöningstillägget icke må utgå med högre belopp än att detsamma jämte den inkomst, som under närmast föregående räkenskapsår å vederbörande tjänst uppburits av sådana avlöningsbidrag och sportler, som jämlikt cirkuläret den 13 juni

1902 angående fastställande av avlöningsstat för tjänstemännen vid de ecklesiastiska konsistorierna fortfarande må utgå till konsistorienotarie, uppgår till: beträffande notarien vid Visby domkapitel sammanlagt högst 2,500 kronor och beträffande notarie vid annat domkapitel sammanlagt högst 2,700 kronor;

b) till notarien vid Stockholms stads konsistorium med 1,800 kronor;

c) till amanuens vid domkapitlen i Uppsala och Luleå med 1,700 kronor, vid domkapitlen i Linköping, Skara, Strängnäs, Växjö och Lund med 1,500 kronor samt vid domkapitlen i Västerås, Göteborg, Karlstad och Härnösand med 1,000 kronor.

2) Av det provisoriska avlöningstillägget till notarie utgöra två tredjedelar lön och en tredjedel tjänstgöringspenningar. För amanuens utgår avlöningstillägget i samma ordning som arvodet;

dels ock till bestridande av kostnaderna för oförmälda provisoriska löne-reglering anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra förslagsanslag av 42,000 kronor, av vilket anslag högst 883 kronor 33 öre må enligt av Eders Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter användas till höjande av ersättningen för vikariat under konsistorienotaries semester.

42:o) I en inom riksdagen väckt motion (I: 101) har hemställts, att riksdagen måtte å 1925—1926 års stat bevilja ett anslag av 12,000 kronor för möblering i huvudsaklig överensstämmelse med av länsarkitekten Olof Lundgren utarbetat förslag av domkapitlets i Luleå nya lokaler i biskopshuset.

Till stöd för detta förslag har motionären anfört följande:

»Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 27 oktober 1903 ställdes på sin tid till förfogande ett belopp av 3,500 kronor till anskaffande av möbler m. m. för domkapitlet i Luleå, vilket ämbetsverk den 1 januari 1904 trädde i verksamhet inom det då nyinrättade Luleå stift. Någon som helst förstärkning av det för nämnda belopp inköpta, synnerligen enkla möbelförrådet har sedermera icke ägt rum, om man fränser två målade furubord, en skrivstol och en telefonhylla, vilka efter avvecklingen av kristidens kommissioner överlämnats av statens centrala möbelförråd.

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 2 maj 1924 anvisades åt domkapitlet högst 52,500 kronor för verkställande av vissa förändrings- och reparationsarbeten å biskopshuset i Luleå i syfte, bland annat, att, i huvudsaklig överensstämmelse med därtill upprättade ritningar, i biskopshuset inrymma jämväl lokaler för domkapitlet och bostad för dess vaktmästare. Dessa förändrings- och reparationsarbeten äro avsedda att begynna under april 1925 samt att vara avslutade i så god tid, vad domkapitlets lokaler beträffar, att domkapitlet kan i biskopshuset inflytta senast den 1 oktober 1925.

De nya lokalerna omfatta följande rum, nämligen: väntrum, sessionsrum, expeditjonsrum med arkiv, skrivrum, biblioteksrum samt ett tjänsterum för biskopen och ett för konsistorienotarien, vilken sistnämnde hittills icke haft något särskilt tjänsterum. Domkapitlets nuvarande möbler förslå endast till möblering av sessionsrummet med det närliggande biblioteksrummet, expeditjonsrummet med dess särskilda avdelningar för amanuensen och för vaktmästaren samt skrivrummet, där plats är avsedd att beredas för det fast anställda kvinnliga skrivbiträdet. Däremot saknas möbler för biskopens och

konsistorienotariens rum samt för väntrummet, varjämte nya bokhyllor äro nödvändiga för sessionsrummet. En komplettering framstår fördenskull såsom nödvändig.

På grund härav anmodade domkapitlet länsarkitekten i länet Olof Lundgren, vilken erhållit i uppdrag att ombesörja byggnadsarbetet i biskopsgården, att upprätta förslag till uppmöblering av de nya lokalerna, därvid även samtliga gamla möbler skulle efter erforderlig uppsnyggning komma till användning.

Med anledning härav utarbetade Lundgren en promemoria över för domkapitlet behövliga möbler samt kostnadsberäkningar i ämnet, upptagande följande utgifter:

för nya möbler m. m. i biskopens rum	kronor	3,675:—
» » » m. m. i konsistorienotariens rum	»	2,900:—
» » inventarier m. m. i väntrummet	»	920:—
» » » i sessionssalen	»	2,200:—
» » » i övriga rum	»	580:—
för renovering av gamla möbler	»	600:—
oförutsedda utgifter c:a 10 %	»	1,125:—
		Summa kronor 12,000:—

I förslaget ingår även kostnaderna för anskaffande av elektrisk belysningsarmatur — armaturen i domkapitlets nuvarande lokaler äges av hyresvärdens, Luleå stad — samt gardiner.

Den möbelutrustning, över vilken domkapitlet nu förfogar, är, såsom även måste framgå av storleken av det anslag, som på sin tid beviljats för ändamålet, av ytterst enkel beskaffenhet och torde vara den torftigaste, som någon rikets myndighet i motsvarande ställning får åtnöja sig med. Sessionsrummets bord och stolar äro visserligen av ek, men klädda endast med s. k. pegamoid av ganska undermålig beskaffenhet. De övriga möblerna äro med få undantag av betsad eller målad furu. Under de mer än 20 åren hava möblerna av lätt insedda skäl blivit rätt illa medfarna. Särskilt bära de bonade eller målade ytorna märken av långvarigt begagnande. Länsarkitekten anser dem emellertid alla kunna genom renovering göras fortfarande brukbara.

Kostnadsförslaget kan måhända förefalla väl dyrt, men understiger i varje fall enligt länsarkitektens uppgift den standard, som ansågs böra tillämpas, när länsstyrelsens i Luleå lokaler under år 1922 utvidgades och delvis försågos med nya möbler.

På grund härav och med hänsyn till önskvärdheten av att, när nu fullt ändamålsenliga lokaler omsider kunnat beredas domkapitlet att av domkapitlet under en obegränsad framtid innehavas, åt dessa lokaler förlänas även en i möjlig mån gedigen och hållbar möblering, torde ett anslag till ändamålet ej böra sättas till lägre belopp, än länsarkitekten föreslagit.

Domkapitlet hemställde i skrivelse den 15 oktober 1924, att Kungl. Maj:t täcktes åt domkapitlet bereda ett anslag av 12,000 kronor för uppmöblering i huvudsaklig överensstämmelse med omförmälda förslag av domkapitlets nya lokaler i biskopshuset. Denna framställning har emellertid icke upptagits i statsverkspropositionen, eftersom den inkom efter den för ingivande av riksdagspetita stadgade tid. Enligt vad jag inhämtat, hava yttranden över framställningen avgivits den 15 november 1924 av statskontoret och den 5 december 1924 av byggnadsstyrelsen. Statskontoret har därvid för-

klarat sig för sin del intet hava att erinra mot den av domkapitlet framlagda kostnadsberäkningen i ämnet, slutande å 12,000 kronor, men har statskontoret — då med hänsyn till beloppets storlek några till Kungl. Maj:ts förfogande stående medel icke lämpligen torde kunna tagas i anspråk för ändamålet — ansett de erforderliga medlen böra äskas av riksdagen. Byggnadsstyrelsen har förklarat sig intet hava att erinra mot nådigt bifall till framställningen.»

Riksdagen, vars vederbörande utskott tagit del av handlingarna till det i motionen berörda ärendet, har funnit goda skäl tala för ett bifall till motionärens förslag. Riksdagen får förty anmäla, att riksdagen, med bifall till ovanberörda motion, för möblering i huvudsaklig överensstämmelse med av länsarkitekten O. Lundgren utarbetat förslag av domkapitlets i Luleå nya lokaler i biskopshuset därstädes för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 12,000 kronor.

43:o) I en inom riksdagen väckt motion (I: 151) har hemställts, att riksdagen såsom bidrag till uppförande av en kapellbyggnad i Umnäs by inom Stensele församling måtte för budgetåret 1925—1926 anvisa ett belopp av 10,000 kronor.

Behovet att få till stånd en kapellbyggnad inom Umnäs by har sedan länge visat sig kännbart, men med hänsyn till den svaga ekonomiska bärkraften inom församlingen och de utgifter av olika slag, som eljest tillkomma densamma, har det icke varit möjligt för församlingen att realisera detta önskemål.

Då nu ett förslag föreligger om bidrag från statens sida för detta ändamål, måste riksdagen finna detsamma vara i hög grad behjärtansvärt och förtjänt att bifallas. Även om precedensfallen i fråga om statsbidrag till uppförande av kyrkobyggnader ej äro många, har riksdagen icke kunnat undgå finna en viss konsekvens ligga i det betraktelsesättet, att, då staten i ej oväsentlig utsträckning understödjer kolonisationen och den materiella kulturens utbredning i Norrland, det ej kan vara obilligt ifrågasätta bidrag till åtgärder, som äsyfta ett tillgodoseende av en fattig och avlägsen befolkningens andliga behov, helst då i ett fall som det föreliggande särskilda omständigheter synas tala till förmån för en anordning av det slag, motionären vill vinna.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, med bifall till ovanberörda motion, såsom bidrag till uppförande av en kapellbyggnad i Umnäsby inom Stensele församling för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor.

Akademier m. m.

Akademier
m. m.

44:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 45) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för bestridande av de på Sverige ankommande årsavgifterna för år 1925 till den internationella unionen för geodesi och geofysik för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 1,300 kronor.

45:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till utarbetande av en katalog över svensk naturvetenskaplig litteratur för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 2,500 kronor.

46:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts framställning (punkt 47) har riksdagen, i likhet med vad för löpande budgetår ägt rum, såsom bidrag till underhåll av det vetenskapsakademien tillhöriga, i dess fastighet i Djursholm förvarade och av styrelsen för makarna Mittag-Lefflers matematiska stiftelse förvaltrade matematiska biblioteket för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 15,000 kronor att utgå enligt de grunder, som Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

47:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 48) föreslagit riksdagen att dels bestämma antalet ordinarie befattningar vid vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien på följande sätt:

Befattning.	Lönegrad.
1 riksantikvarie	A 1
3 antikvarier (avdelningsföreståndare)	B 26
2 förste expeditionsvakter	B 7
1 kanslibiträde	B 4

dels godkänna följande stat för vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 60,880:—
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 1,200:—
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 33,600:—
Lönefyllnad åt den Hjertbergske antikvarien	» 4,220:—
	<hr/>
	Summa kronor 99,900:—

dels ock höja det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien, nu 98,920 kronor, med 980 kronor till 99,900 kronor.

I anslutning till riksdagens numera fattade beslut i frågan om kvinnliga befattningshavares avlöningsförhållanden tarvas en mindre jämkning av ifrågavarande anslag samt viss ändring i benämningen av kanslibitråde.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen

dels bestämt antalet ordinarie befattningar vid vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien på följande sätt:

Befattning.	Lönegrad.
1 riksantikvarie	A 1
3 antikvarier (avdelningsföreståndare)	B 26
2 förste expeditionsvakter	B 7
1 kontorsbiträde	B 4

dels godkänt följande stat för vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 60,730:—
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 1,200:—
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 33,600:—
Lönefyllnad åt den Hjertbergske antikvarien	» 4,220:—
	<hr/>
	Summa kronor 99,750:—

dels ock höjt det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien, nu 98,920 kronor, med 830 kronor till 99,750 kronor.

48:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 50) föreslagit riksdagen att *dels* i riksstaten under vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien uppföra det ordinarie reservationsanslaget till undersökning och beskrivning av fäderneslandets fornlämningar med oförändrat belopp, 6,000 kronor;

dels — med uteslutande av det nu i riksstaten under akademien uppförda ordinarie reservationsanslaget å 7,000 kronor till rese- och transportkostnader, fornlämningars vård, lyshållning m. m. — därsammastädes uppföra

ej mindre ett ordinarie reservationsanslag å 4,000 kronor till fornlämningars vård,

än även ett ordinarie reservationsanslag å 10,000 kronor till transporter lyshållning och vissa andra expensutgifter;

dels medgiva, att ersättning för sådana resor, som av akademiens tjänstemän eller andra på riksantikvariens förordnande företagas för utförande av de ämbetsuppgifter, som åligga akademien och riksantikvariern, må utgå från åttonde huvudtitelns förslagsanslag till rese- och traktamentspenningar;

dels ock till ökade medel för fornminnesvården, närmast i syfte att åstadkomma en inventering av landets fornminnen, för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag å 10,000 kronor, att utgå efter de grunder, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma.

De i Eders Kungl. Maj:ts förslag upptagna anslagen motsvaras i gällande riksstat av tre särskilda anslag, nämligen ett ordinarie anslag till rese- och transportkostnader, fornlämningars vård, lyshållning m. m., ett ordinarie anslag till undersökning och beskrivning av fäderneslandets fornlämningar m. m. samt ett extra anslag av 15,000 kronor, vilket anvisats såsom förstärkningsanslag till förenämnda båda ordinarie anslag.

Eders Kungl. Maj:ts förslag avser att åstadkomma större överskådlighet rörande akademiens medelsbehov, vilka, såsom framgår av statsrådsprotokollet, kunna uppdelas i tre huvudgrupper, den ena åsyftande mera omedelbart den direkta fornminnesvården, den andra resekostnader för akademiens tjänstemän och den tredje akademiens expenser.

Vad först beträffar den direkta fornminnesvården, innebär förslaget anvisande av tre särskilda anslag, *dels* det nuvarande ordinarie reservationsanslaget till undersökning och beskrivning av fäderneslandets fornlämningar, avseende huvudsakligen undersökningar, som tillkomma akademien i egenkap av administrativ myndighet, *dels* ett nytt ordinarie reservationsanslag till fornlämningars vård, avseende behörigt skyddande och vårdande av landets fornminnen, vilket anslag utbrutits ur det nuvarande ordinarie reservationsanslaget till rese- och transportkostnader, fornlämningars vård, lyshållning m. m., *dels ock* det extra reservationsanslaget för beredande av ökade medel för de med nämnda ordinarie anslag avsedda ändamål, vilket anslag skulle motsvara det nuvarande extra anslaget å samma belopp till ökade medel för resekostnader för fornminnesvården och närmast avse åstadkommande av en fullständig förteckning över landets fornminnen.

Vidare innebär Eders Kungl. Maj:ts förslag, att ersättningarna för akademiens tjänstemäns ämbetsresor, vilka ersättningar hittills bestritts av ovannämnda till akademien nu utgående tre anslag, skola utgå från åttonde huvudtitelns förslagsanslag till rese- och traktamentspenningar. Någon höjning av sistnämnda anslag finner departementschefen icke på grund härav erforderlig.

För transportkostnader, lyshållning och övriga utgifter av expensnatur föreslås slutligen uppförande av ett särskilt expensanslag.

Då summan av ovannämnda tre till akademien hittills utgående anslag uppgår till 28,000 kronor samt de av Eders Kungl. Maj:t nu äskade anslagen belöpa sig till tillhoppa 30,000 kronor, uppgår den anslagsökning, som skulle följa av bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag, till 2,000 kronor. Härtill kommer den ökade tillgång, som beredes akademien genom att anslagen till akademien icke vidare komma att belastas med resekostnader för akademiens tjänstemän.

Den föreslagna ändrade uppdelningen av nu ifrågasvarande anslagsmedel synes riksdagen vara ägnad att avhjälpa den brist på överskådlighet, som hittills förefunnits beträffande akademiens medelsbehov och användningen för de särskilda ändamålen av de till akademien anvisade medlen. Riksdagen

har vidare, av vad från akademiens och departementschefens sida anförts blivit övertygad om att de anslagsbelopp, som för de särskilda ändamålen begäras, måste anses skäligen och väl motiverade. Då en motsvarande anordning äger rum i avseende å täckande av kostnaderna för tjänsteresor för nationalmusei och byggnadsstyrelsens tjänstemän, finner sig riksdagen jämväl böra lämna det begärda medgivandet, att ersättning för ämbetsresor, som företagas av de hos akademien anställda befattningshavarna, må få utgå från åttonde huvudtitelns förslagsanslag till rese- och traktamentspenningar. Härvid vill riksdagen emellertid framhålla nödvändigheten av att den största sparsamhet iakttages vid planläggningen och utförandet av dessa tjänsteresor i syfte att undvika att kostnaderna härför gå alltför mycket i höjden, utan hållas inom tillbörliga gränser.

På grund av vad sålunda anförts har riksdagen

dels i riksstaten under vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien uppfört det ordinarie reservationsanslaget till undersökning och beskrivning av fäderneslandets fornlämningar med oförändrat belopp, 6,000 kronor;

dels — med uteslutande av det nu i riksstaten under akademien uppförda ordinarie reservationsanslaget å 7,000 kronor till rese- och transportkostnader, fornlämningars vård, lyshållning m. m. — därsammastädes uppfört ej mindre ett ordinarie reservationsanslag å 4,000 kronor till fornlämningars vård,

än även ett ordinarie reservationsanslag å 10,000 kronor till transporter, lyshållning och vissa andra expensutgifter;

dels medgivit, att ersättning för sådana resor, som av akademiens tjänstemän eller andra på riksantikvariens förordnande företagas för utförande av de ämbetsutgifter, som åligga akademien och riksantikvarien, må utgå från åttonde huvudtitelns förslagsanslag till rese- och traktamentspenningar;

dels ock till ökade medel för fornminnesvården, närmast i syfte att åstadkomma en inventering av landets fornminnen, för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag å 10,000 kronor, att utgå efter de grunder, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma.

49:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 51) föreslagit riksdagen att till omedelbara iståndsättningsåtgärder å vissa byggnadsminnesmärken för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor.

För ändamålet utgår för löpande budgetår ett anslag av 8,000 kronor. Akademien har hemställt om ett anslag för budgetåret 1925—1926 av 30,000 kronor.

Riksdagen anser sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag men vill, i likhet med vad 1923 års riksdag betonade, framhålla nödvändigheten av att statens medverkan för konserveringsarbete av förevarande art begränsas allenast till fall, då det gäller bevarandet av byggnader av större kulturellt eller historiskt intresse.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till omedelbara iståndsättningsåtgärder å vissa byggnadsminnesmärken för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor.

50:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 52) föreslagit riksdagen att till beredande av ökade medel till avlönande av icke-ordinarie befattningshavare vid vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 42,250 kronor.

Å den från och med år 1922 gällande staten för vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien finnes uppfört ett förslagsanslag, högst, å 33,000 kronor till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare. Till förstärkande av detta anslag har riksdagen för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 31,250 kronor. Eders Kungl. Maj:ts förslag är grundat på en framställning från vitterhetsakademien, vari hemställes om en höjning av det extra anslaget med 22,500 kronor, varav skulle utgå ersättningar till 2 extra antikvarier samt 2 extra kvinnliga biträden ävensom visst belopp för uppflyttning i löneklass. Departementschefen förordar en höjning med 11,000 kronor, med vilken akademien skulle äga att, på sätt akademien finner lämpligast, tillgodose behovet av arbetskrafter för den yttre fornminnesvårdens vidkommande.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till beredande av ökade medel till avlönande av icke-ordinarie befattningshavare vid vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 42,250 kronor.

51:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 53) föreslagit riksdagen att till inventering och konservering av vissa samlingar inom statens historiska museum m. m. för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor, att utgå efter de närmare grunder, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

Vitterhetsakademien har för nu ifrågakvarande ändamål äskat ett anslag av 37,100 kronor, beräknat efter följande fördelningsgrund:

För inventarisering, signering och uppordnande av museets magasinerade samlingar	kronor 15,500: —
Till konservering av järnföremål och andra jordfynd under ett år	» 7,000: —
» konservering av kyrkliga träföremål under ett år	» 10,000: —
» konservering av textila föremål under ett år	» 3,600: —
» utexperimentering av säkerhetsåtgärder	» 1,000: —

Från akademiens sida har vidare lämnats en ingående redogörelse för samlingarnas tillstånd och för de åtgärder, som anses nödvändiga för de-

sammas bevarande och ordnande. Departementschefen har vid detaljprövning av beräkningarna icke funnit anledning till erinran mot desamma men ansett, att de nödvändiga arbetena kunna fördelas på en något längre tid, än akademien tänkt sig.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får alltså anmäla, att riksdagen till inventering och konservering av vissa samlingar inom statens historiska museum m. m. för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor, att utgå efter de närmare grunder, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

52:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 54) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1925—1926 såsom extra reservationsanslag anvisa:

dels till vård och underhåll av det under vitterhets-, historie- och antikvitetssakademiens inseende ställda biblioteket ett belopp av 3,000 kronor;

dels ock till underhåll av det under nämnda akademis inseende likaledes ställda antikvariskt-topografiska arkivet ett belopp av 1,500 kronor, att utgå efter grunder, som bestämmas av Eders Kungl. Maj:t.

Vitterhetsakademien hade anhållit om utverkande dels av ett ordinarie reservationsanslag å 2,000 kronor till bindning och underhåll av akademiens bibliotek, dels av ett extra reservationsanslag å 5,000 kronor till vissa iståndsättningsarbeten å akademiens bibliotek, dels ock av ett extra reservationsanslag å 5,000 kronor till vissa iståndsättningsarbeten inom antikvariskt-topografiska arkivet.

I avseende å bibliotekets behov har departementschefen, i avvaktan å vinnande av en säkrare beräkningsgrund beträffande det årliga medelsbehovet, förordat ett extra anslag av 3,000 kronor för tillgodoseende av i främsta rummet bokinbindning samt dessutom av vad biblioteket för sitt vidmakthållande i övrigt kunde behöva. I fråga om akademiens antikvariskt-topografiska arkiv inskränker sig departementschefen att nu tillstyrka allenast 1,500 kronor, varvid han förutsätter, att vad som ytterligare erfordras må komma att framdeles vardas beviljat av riksdagen.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen för budgetåret 1925—1926 såsom extra reservationsanslag anvisat

dels till vård och underhåll av det under vitterhets-, historie- och antikvitetssakademiens inseende ställda biblioteket ett belopp av 3,000 kronor;

dels ock till underhåll av det under nämnda akademis inseende likaledes ställda antikvariskt-topografiska arkivet ett belopp av 1,500 kronor, att utgå efter grunder, som bestämmas av Eders Kungl. Maj:t.

53:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 55) föreslagit riksdagen att för utförande i huvudsaklig överensstämmelse med ett i statsrådsprotokollet omnämnt, av byggnadsstyrelsen uppgjort förslag av vissa ändringsarbeten i

de lokaler i nationalmuseibyggnaden, vilka upplåtits åt vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien och åt de under akademiens inseende ställda statsamlingar, anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 147,000 kronor.

Det föreliggande förslaget åsyftar genomförande av vissa förändringar i de åt statens historiska museum nu upplåtna lokalerna i nationalmuseibyggnaden, så att de i och för sig otillräckliga utrymmena skulle kunna på ett bättre sätt utnyttjas för tillgodoseende av det mest trängande behovet av ökade tjänstelokaler. Förslaget avser i huvudsak förändring av vissa utställningssalar till tjänsterum, entresolering av vissa tjänsterum, anordnande av ett genomgående korridorsystem, åstadkommande av en förbättrad entré till akademiens lokaler samt anordnande av ny värmeledning.

Riksdagen har vid prövning av det föreliggande förslaget ej funnit anledning till erinran mot detsamma och får förty anmäla, att riksdagen för utförande i huvudsaklig överensstämmelse med ett i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 2 januari 1925 omnämnt, av byggnadsstyrelsen uppgjort förslag av vissa ändringsarbeten i de lokaler i nationalmuseibyggnaden, vilka upplåtits åt vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien och åt de under akademiens inseende ställda statsamlingar, anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 147,000 kronor.

54:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 56) föreslagit riksdagen att med ändring av den i det ordinarie reservationsanslaget till undervisningsmateriell m. m. vid akademien för de fria konsterna ingående anslagsposten å 9,000 kronor till tre resestipendier för studier i utlandet, vardera å 3,000 kronor, uppföra samma anslagspost med 12,000 kronor att utgå till tre resestipendier för studier i utlandet, vardera å 4,000 kronor, ävensom i anledning härav höja berörda ordinarie reservationsanslag från dess nuvarande belopp, 34,200 kronor, med 3,000 kronor till 37,200 kronor.

Med sina nuvarande belopp hava ifrågasvarande resestipendier utgått alltsedan år 1878.

Riksdagen finner goda skäl vara anförda för den av Eders Kungl. Maj:t ifrågasatta höjningen av stipendiebeloppen och får alltså anmäla, att riksdagen, med ändring av den i det ordinarie reservationsanslaget till undervisningsmateriell m. m. vid akademien för de fria konsterna ingående anslagsposten å 9,000 kronor till tre resestipendier för studier i utlandet, vardera å 3,000 kronor, uppfört samma anslagspost med 12,000 kronor att utgå till tre resestipendier för studier i utlandet, vardera å 4,000 kronor, ävensom i anledning härav höjt berörda ordinarie reservationsanslag från dess nuvarande belopp, 34,200 kronor, med 3,000 kronor till 37,200 kronor.

55:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 57) föreslagit riksdagen att till beredande av ökade medel till vissa i staten för akademien för de fria konsterna

uppförda ändamål, nämligen: till belysning, undervisningsmaterieell m. m., till levande modeller, till samlingarnas ökande och underhåll, till städning, renhållning samt betjäningens beklädnad ävensom till elevernas studieresor anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 12,000 kronor.

För vart och ett av de senaste två budgetåren har anslag för ifrågavarande ändamål beviljats till ett belopp av 11,300 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, har till beredande av ökade medel till vissa i staten för akademien för de fria konsterna uppförda ändamål, nämligen: till belysning, undervisningsmaterieell m. m., till levande modeller, till samlingarnas ökande och underhåll, till städning, renhållning samt betjäningens beklädnad ävensom till elevernas studieresor anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 12,000 kronor.

56:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom bidrag till uppehållande av verksamheten vid den vid konsthögskolan anordnade skolan för dekorativ konst för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 14,000 kronor.

57:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 59) föreslagit riksdagen att till beredande av ökade medel för följande i musikaliska akademiens stat upptagna ändamål anvisa för budgetåret 1925—1926 såsom extra anslag:

dels beträffande anslaget till arvoden åt biträdande lärare och andra utgifter för undervisningen ett belopp av 6,000 kronor;

dels i fråga om anslaget för biblioteket ett belopp av 2,000 kronor;

dels ock vad angår anslaget till expenser m. fl. dylika utgifter, däribland instrumenters vård och underhåll, ett belopp av 14,000 kronor.

Ifrågavarande anslag äro i riksstaten för löpande budgetår uppförda med respektive 5,000, 1,500 och 6,000 kronor. De å nuvarande ordinarie stat uppförda posterna för ifrågavarande ändamål uppgå till respektive 17,000, 1,000 och 5,735 kronor.

I sin till grund för Eders Kungl. Maj:ts förslag liggande framställning meddelar akademien, att de medel, som sålunda stått till förfogande, icke varit tillräckliga, utan hade överskjutande belopp måst bestridas av akademiens enskilda medel. Dessutom väntades akademiens inkomster från och med hösten 1925 komma att avsevärt minska, företrädesvis på grund därav att Stockholms konserthus beräknades då bli färdigt och därigenom möjligheterna inskränktes att få akademiens stora sal uthyrd i samma utsträckning som förut. För de olika ändamålen hade akademien beräknat skola erfordras såsom förstärkningsanslag respektive 6,500, 2,500 och 15,265 kronor. Departementschefen har emellertid utgått från, att akademiens inkomster skulle ställa sig något förmånligare än akademien antagit, och hava i an-

slutning härtill de olika anslagen blivit i Eders Kungl. Maj:ts förslag på angivet sätt begränsade.

Mot den av Eders Kungl. Maj:t ifrågasatta höjningen av anslagen till biträdande lärare och biblioteket har riksdagen intet att erinra. Vad beträffar anslaget till expenser m. fl. dylika utgifter har riksdagen funnit den framlagda utredningen icke lämna någon fullt tillfyllestgörande ledning vid bedömande av det äskade beloppets behövlighet.

I saknad av närmare hållpunkter för ett dylikt bedömande och då något års erfarenhet torde böra härutinnan avvaktas, har riksdagen funnit försikheten bjuda, att ett mindre belopp än Eders Kungl. Maj:t tänkt sig anvisas för ändamålet. Riksdagen har begränsat sistnämnda anslag till 12,000 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till beredande av ökade medel för följande i musikaliska akademiens stat upptagna ändamål anvisat för budgetåret 1925—1926 såsom extra anslag:

dels beträffande anslaget till arvoden åt biträdande lärare och andra utgifter för undervisningen ett belopp av 6,000 kronor;

dels i fråga om anslaget för biblioteket ett belopp av 2,000 kronor;

dels ock vad angår anslaget till expenser m. fl. dylika utgifter, däribland instrumenters vård och underhåll, ett belopp av 12,000 kronor.

58:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 60) föreslagit riksdagen att till gäldande av årspremier för brandförsäkring av operabyggnaden och dramatiska teaterns byggnad samt av viss, staten tillhörig, huvudsakligen i nämnda byggnader förvarad löseegendom ävensom av en av departementschefen i statsrådsprotokollet omnämnd förrådsbyggnad och där förvarad löseegendom för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 53,430 kronor, att utgå med den fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmes.

För löpande budgetår har av riksdagen för ändamålet anvisats ett belopp av 52,910 kronor.

Riksdagen, som ej funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till gäldande av årspremier för brandförsäkring av operabyggnaden och dramatiska teaterns byggnad samt av viss, staten tillhörig, huvudsakligen i nämnda byggnader förvarad löseegendom ävensom av en av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 2 januari 1925 omnämnd förrådsbyggnad och där förvarad löseegendom för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 53,430 kronor, att utgå med den fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmes.

Universitetet, den medicinska undervisningen m. m.

59:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 61) föreslagit riksdagen att
dels bestämma antalet ordinarie befattningar i universitetskanslersexpeditionen på följande sätt:

Universitetet, den medicinska undervisningen m. m.

Befattning.	Lönegrad.
1 kanslerssekreterare	B 30
1 förste kanslibiträde	B 7

dels godkänna följande stat för universitetskanslersexpeditionen, att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 14,800:—
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 500:—
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 7,300:—
Expenser	» 2,500:—
	<hr/>
	Summa kronor 25,100:—

dels ock höja det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till universitetskanslersexpeditionen, nu 23,300 kronor, med 300 kronor till 23,600 kronor.

I anledning av riksdagens numera fattade beslut rörande kvinnliga befattningshavares avlöningsförhållanden tarvas en mindre jämkning av förevarande anslag ävensom viss ändring i benämningen av förste kanslibiträde.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen

dels bestämt antalet ordinarie befattningar i universitetskanslersexpeditionen på följande sätt:

Befattning.	Lönegrad.
1 kanslerssekreterare	B 30
1 kanslibiträde	B 7

dels godkänt följande stat för universitetskanslersexpeditionen att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 14,650:—
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 500:—
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 7,300:—
Expenser	» 2,500:—
	<hr/>
	Summa kronor 24,950:—

dels ock höjt det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till universitetskanslersexpeditionen, nu 23,300 kronor, med 150 kronor till 23,450 kronor.

60:o) I fråga om ordinarie anslag till universitetet i Uppsala kommer riksdagen att framdeles meddela sitt beslut.

61:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 63) har riksdagen till materiell för vissa institutioner m. m. vid universitetet i Uppsala anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 103,450 kronor, att av Eders Kungl. Maj:t användas för de av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 2 januari 1925 omförmälda ändamål.

62:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 64) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1925—1926 anvisa:

dels till täckande av motsedd brist i de för budgetåret 1924—1925 anvisade medel till materiell m. m. för patologiska institutionen vid universitetet i Uppsala ett extra anslag av 3,000 kronor,

dels ock för beredande av ytterligare medel för budgetåret 1925—1926 till materiell m. m. för samma institution ett extra reservationsanslag av 3,000 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen för budgetåret 1925—1926 anvisat

dels till täckande av motsedd brist i de för budgetåret 1924—1925 anvisade medel till materiell m. m. för patologiska institutionen vid universitetet i Uppsala ett extra anslag av 3,000 kronor;

dels ock för beredande av ytterligare medel för budgetåret 1925—1926 till materiell m. m. för samma institution ett extra reservationsanslag av 3,000 kronor.

63:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 65) föreslagit riksdagen att till materiell m. m. för hygieniska institutionen vid universitetet i Uppsala för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 8.500 kronor.

För vart och ett av budgetåren 1923—1924 och 1924—1925 har riksdagen för ifrågavarande ändamål anvisat ett belopp av 8,500 kronor. Det nu föreliggande förslaget, som slutar å samma belopp, innebär emellertid en förnyad beräkning av institutionens driftkostnader, därvid ur materiellanslaget utslutits ett förut i detsamma ingående belopp av 1,200 kronor till arvode åt en amanuens vid institutionen, vilket arvode är avsett att upptagas till prövning i samband med frågan om lönereglering för universitetets befattningshavare. I verkligheten innebär förslaget sålunda en anslagsökning med 1,200 kronor.

Riksdagen, som icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får alltså anmäla, att riksdagen till materiell m. m. för hygieniska institutionen vid universitetet i Uppsala för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 8,500 kronor.

64:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 66) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1925—1926 anvisa:

dels till täckande av en under förra halvåret 1923 uppkommen brist i de till materiell för fysiologiska institutionen vid universitetet i Uppsala anvisade medel ett extra anslag av 1,500 kronor;

dels ock till förstärkande av samma medel för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor.

Riksdagen anser sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får förty anmäla, att riksdagen för budgetåret 1925—1926 anvisat

dels till täckande av en under förra halvåret 1923 uppkommen brist i de till materiell för fysiologiska institutionen vid universitetet i Uppsala anvisade medel ett extra anslag av 1,500 kronor;

dels ock till förstärkande av samma medel för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor.

65:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 67) föreslagit riksdagen att till materiell för kliniken för öron-, näs- och halssjukdomar vid universitetet i Uppsala anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 2,000 kronor.

För vart och ett av åren 1920—1922 utgick anslag för ifrågavarande ändamål med 2,000 kronor. Anslaget sänktes för budgetåret 1923—1924 till 1,500 kronor, med vilket belopp det utgår även för innevarande budgettermin. Förslaget åsyftar alltså att återföra anslaget till dess förutvarande belopp.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får alltså anmäla, att riksdagen till materiell för kliniken för öron-, näs- och halssjukdomar vid universitetet i Uppsala anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 2,000 kronor.

66:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 68) föreslagit riksdagen att till materiell m. m. för psykiatriska kliniken vid universitetet i Uppsala för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 500 kronor.

Riksdagen, som bifallit Eders Kungl. Maj:ts förslag, har alltså till materiell m. m. för psykiatriska kliniken vid universitetet i Uppsala för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 500 kronor.

67:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 69) föreslagit riksdagen att för beredande av ytterligare medel till materiell m. m. för de av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna institutionerna vid universitetet i Uppsala för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 55,000 kronor.

De merkostnader eller de förstärkningar av universitetsinstitutionernas i Uppsala materiellanslag, varom under förevarande punkt är fråga, utgingo till en början helt av statsmedel. Så var förhållandet under åren 1919 och

1920. Då emellertid universitetets reservfond kunde uppvisa en förhållandevis god ställning, vidtogs för vart och ett av åren 1921 och 1922 den anordningen, att en del av ifrågakostnader lades på reservfonden. Med hänsyn till nämnda fonds ställning ansågos de ökade materiellkostnaderna för första halvåret 1923 och för budgetåret 1923—1924 böra helt bestridas från reservfonden. För budgetåret 1924—1925 har reservfonden nu icke ansetts böra helt belastas med kostnader av ifrågakostnader art, i följd varav under förevarande punkt förslagits, att huvudparten av dessa kostnader eller 55,000 kronor skulle bestridas av statsmedel.

Av den approximativa beräkning av universitetets reservfond för senare halvåret 1924, som av departementschefen framlagts, framgår, att fonden beräknas till kalenderåret 1925 ingå med en behållning av i avrundat krontal 105,297 kronor. Därtill kommer, att man har att räkna med, att fonden under nämnda budgetår kommer att tillföras ej oväsentliga inkomster. En mera tillförlidlig beräkning av dessa inkomster torde vara vanskligt att under nuvarande förhållanden vinna, men till ledning vid bedömandet härav torde kunna tjäna det inkomstöverskott, som under budgetåret 1923—1924 kommit fonden till del. I detta hänseende vill riksdagen hänvisa till följande utdrag av Uppsala universitets huvudbok för räkenskapsåret 1923—1924.

Reservfondens konto.

	<i>Debet.</i>	Kronor.
Kassa konto, utgivna		82,936: 59
darav till undervisningens uppehållande	11,378: 05	
» » pensioner	1,175: —	
» rent tillfalliga anslag	70,383: 54	
Diverse avskrivningars konto		37,391: 29
Belopp avfört enl. kansl. brev ²⁰ / ₁ 1924		
Egendomsförvaltningens konto		34,197: 89
Belopp anvisat enl. kansl. brev ²² / ₁₀ 1923.		
Husrötemedels konto		7,995: —
Belopp anvisat enl. kansl. brev ⁷ / ₁ 1924.		
Akademiska bibliotekets konto		20,000: —
Belopp anvisat enl. kansl. brev ²³ / ₁₀ 1923.		
Fysiologiska institutionens konto		2,300: —
Belopp anvisat enl. kansl. brev ¹³ / ₁₀ 1923.		
Farmakologiska institutionens konto		4,125: —
Belopp anvisat enl. kansl. brev ¹³ / ₁₀ 1923.		
Allmän och analytisk kemiska institutionens konto		2,000: —
Belopp anvisat enl. kansl. brev ¹³ / ₁₀ 1923.		
Mineralogisk geologiska institutionens konto		4,020: —
Belopp anvisat enl. kansl. brev ¹³ / ₁₀ 1923.		
Fysiska institutionens konto		7,670: —
Belopp anvisat enl. kansl. brev ¹³ / ₁₀ 1923.		
Astronomiska institutionens konto		4,580: —
Belopp anvisat enl. kansl. brev ¹⁸ / ₁₀ 1923.		
Meteorologiska institutionens konto		4,488: —
Belopp anvisat enl. kansl. brev ¹³ / ₁₀ 1923.		
Botaniska trädgårdens konto		16,000: —
Belopp anvisat enl. kansl. brev ¹³ / ₁₀ 1923.		
Växtbiologiska institutionens konto		2,000: —
Belopp anvisat enl. kansl. brev ¹³ / ₁₀ 1923.		

	Kronor.
Zoologiska institutionens konto	6,000:—
Belopp anvisat enl. kansl. brev ¹⁸ / ₁₀ 1923.	
Geografiska institutionens konto	500:—
Belopp anvisat enl. kansl. brev ¹⁸ / ₁₀ 1923.	
Paleontologiska institutionens konto	3,000:—
Belopp anvisat enl. kansl. brev ¹⁸ / ₁₀ 1923.	
Krono- m. fl. utskyllders och brandavgifters konto	5,345: 16
Belopp anvisat enl. kansl. brev ²² / ₁₀ 1923.	
Extra utgifters och tryckningskostnaders konto	7,320: 93
Belopp anvisat enl. kansl. brev ²² / ₁₀ 1923.	
Extra stats (renskrivningskostnader å akademi-ka kansliet) konto	587: 75
Belopp anvisat enl. kansl. brev ¹⁶ / ₁ 1924.	
Reparationsarbetens (centraluppvärmning i botaniska institutionens växthus) konto	3,245:—
Belopp anvisat enl. kansl. brev ⁵ / ₇ 1923.	
Gårdarnas i kvarteret Kamphof fastighetsvärdes konto	100,000:—
Belopp anvisat enl. kansl. brev ²² / ₁₀ 1923.	
Förändringsarbetens i zoologiska institutionen konto	18,500:—
Belopp anvisat enl. kansl. brev ⁷ / ₁ 1924.	
Anslags för inredning av lokaler för den hygieniska institutionen konto	20,000:—
Belopp anvisat enl. kansl. brev ⁴ / ₃ 1924.	
Anslags till mikroskop för den hygieniska institutionen konto	10,950:—
Belopp anvisat enl. kansl. brev ²⁹ / ₁ 1924.	
Anslags till preparering av en samling vertebrater från New Mexico konto	5,000:—
Belopp anvisat enl. kansl. brev ⁴ / ₃ 1924.	
Anslags till preparering av samlingar från Kina konto	5,000:—
Belopp anvisat enl. kansl. brev ⁴ / ₃ 1924.	
Anslags till instrumentutrustning för den hygieniska institutionen konto	5,500:—
Belopp anvisat enl. kansl. brev ²⁸ / ₆ 1924.	
Anslags till reproduktion av den s. k. codex argenteus konto	50,000:—
Belopp anvisat enl. kansl. brev ¹⁰ / ₆ 1924.	
Anslags för reparations- och inredningsarbeten i f. d. länslasaretsbyggnaden konto	80,000:—
Belopp anvisat enl. kansl. brev ²⁸ / ₆ 1924.	
Anslags till inredningsarbeten i vissa av akad. sjukhusets paviljonger konto	40,000:—
Belopp anvisat enl. kansl. brev ¹⁰ / ₁ 1924.	
Anslags till växelströmsanläggning vid allmän kemiska institutionen konto	15,000:—
Belopp anvisat enl. kansl. brev ²² / ₁₀ 1923.	
Anslags till reparation, förnyelse och komplettering av allmän kemiska institutionens utrustning konto	2,000:—
Belopp anvisat enl. kansl. brev ⁵ / ₅ 1924.	
Anslags till komplettering av fysiska institutionens utrustning konto	5,000:—
Belopp anvisat enl. kansl. brev ⁴ / ₆ 1924.	
Anslags till inköp av instrument och materiel för den farmakologiska institutionen konto	8,750:—
Belopp anvisat enl. kansl. brev ²⁸ / ₆ 1924.	
Universitetets pensionstilläggsfonds konto	100,000:—
Belopp anvisat enl. kungl. brev ²⁸ / ₄ 1924.	
Anslags för uppförande av verkstadshus vid astronomiska observatoriet konto	3,300:—
Belopp anvisat enl. kansl. brev ²² / ₆ 1924.	
Utgående balans konto	129,088: 98
<i>Behållning till juli 1924:</i>	
därav genom kansl. brev före ¹ / ₇ 1924 beviljade, ej utbetalda anslag	23,791: 45
återstående disponibel behållning	105,297: 53
Summa kronor	853,791: 59

Kredit.

Kronor.

Ingående balans konto	626,721: 98
<i>Behållning från juni 1923:</i>	
därav genom kanslersbrev före ¹ / ₇ 1923 beviljade, ej utbetalda anslag	41,705: 89
återstående disponibel behållning	585,016: 09

	Kronor.
General konto	217,384: 46
hitför överskott för året.	
Avlöningars, pensioners och gratialers konto	7,102: 51
under året uppkomna besparingar.	
Teologiska fakultetens fonds av besparade docentstipendier konto	235: 50
Juridiska fakultetens fonds av besparade docentstipendier konto	593: 84
Matematisk naturvetenskapliga sektionens fonds av besparade docentstipendier konto	1,250: —
Indragnings statens konto	203: 30
under året uppkomna besparingar.	
Anslags för reparationsarbeten i f. d. länslasarettets hus konto	300: —
	Summa kronor 853,791: 59

Av detta räkenskapsutdrag framgår, att inkomstöverskottet för nämnda budgetår uppgått till i avrundat krontal 217,384 kronor. Då det finnes grundad anledning antaga, att jämväl i framtiden väsentliga överskott komma att tillföras reservfonden, har riksdagen ansett sig kunna utgå från, att reservfonden äger sådan bärighet, att, utan att dess berättigade intressen trädas för nära, ur densamma bör kunna tillgodoses en del av de behov, för vilka medel nu äskas hos riksdagen.

Riksdagen har vid prövning härav nu ansett sig böra för ifrågavarande ändamål bevilja ett till 20.000 kronor begränsat belopp och har alltså för beredande av ytterligare medel till materiell m. m. för de av departementschefen under punkt 69 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 2 januari 1925 angivna institutionerna vid universitetet i Uppsala för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

68:o) I fråga om ordinarie anslag till universitetet i Lund kommer riksdagen att framdeles meddela sitt beslut.

69:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 71) föreslagit riksdagen att till materiell för vissa institutioner vid universitetet i Lund m. m. anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 64,725 kronor, att av Eders Kungl. Maj:t användas för av departementschefen i statsrådsprotokollet den 2 januari 1925 angivna ändamål.

Motsvarande anslag för innevarande budgetår utgår med 65,025 kronor. I nu föreslagna anslagssumma ingår en post å 30,000 kronor till materiell m. m. för universitetsbiblioteket. Då riksdagen, såsom framgår av punkten 78 här nedan, beviljat särskilt anslag för ifrågavarande ändamål, har det av Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt äskade anslaget minskats med 30,000 kronor och alltså bestämts till 34,725 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, till materiell för vissa institutioner vid universitetet i Lund m. m. anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 34,725 kronor, att av Eders Kungl. Maj:t användas för av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 2 januari 1925 omförmälda ändamål.

70:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 72) föreslagit riksdagen att i enlighet med av departementschefen i statsrådsprotokollet den 2 januari 1925 angivna grunder såsom bidrag till täckande av driftkostnaderna under år 1924 vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 104,093 kronor.

Sedan åtskilliga år tillbaka har anslag utgått till nu ifrågavarande ändamål, vilket anslag för innevarande budgetår utgör 150,000 kronor. Anslaget har sin upprinnelse i de av lasarettets egenskap av klinisk undervisningsanstalt betingade merkostnader, vilka föranletts av de under de senare åren ökade driftkostnaderna. Detsamma har icke beräknats efter några bestämda grunder utan avvägs efter prövning av vad som för varje år kunde anses skäligt.

Eders Kungl. Maj:ts nu föreliggande framställning innebär en beräkning av statsbidraget till ifrågavarande sjukvårdsinrättningar efter närmare angivna grunder, därvid den ledande principen varit att statsbidraget skall utgöra ersättning för de merkostnader, som uppstått i driften på grund av den medicinska undervisningens särskilda krav. Enligt dessa grunder skulle ersättning av statsmedel utgå dels för de direkta kostnader, som utomlänspatienterna å allmän sal betinga därigenom att legosängsavgiften är avsevärt lägre än underhållskostnaden, och dels för viss procent av underhållsdagarna vid barnbördsavdelningen. I fråga om såväl utomlänspatienterna som de komplicerade förlossningsfallen å barnbördsavdelningen har nämligen i påfallande grad ansetts föreligga ett kliniskt undervisningsintresse, som åtminstone vad beträffar utomlänspatienterna på intet sätt sammanfaller med landstingsintressena. Ersättning till landstinget skulle enligt nämnda båda grunder utgå med respektive 82,499 kronor 70 öre och 21,593 kronor 8 öre.

Frågan om statsbidrag till sjukvårdsinrättningarna i Lund har kommit i ett nytt läge genom att nu vissa preciserade grunder angivits för beräkningen av detta bidrag. Riksdagen finner detta vara en ändamålsenlig anordning, helst densamma tager sikte på de olika intressen, som från såväl landstingets som statens sida här äro för handen. Vid prövning av det föreliggande förslaget har riksdagen funnit sig böra godtaga de principer för statsunderstöd till ifrågavarande sjukvårdsinrättningar, som nu av Eders Kungl. Maj:t framlagts. Då riksdagen i övrigt icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts beräkning av anslagsbehovet, har riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen har alltså i enlighet med av departementschefen i statsrådsprotokollet den 2 januari 1925 angivna grunder såsom bidrag till täckande av driftkostnaderna under år 1924 vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 104,093 kronor.

71:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 73) föreslagit riksdagen att, i avbidan å proposition angående anslag till påbyggnad av pediatrika kliniken vid

Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund, för ändamålet beräkna för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 143,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 30 januari 1925 dagtecknad proposition, nr 38, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden samma dag, föreslagit riksdagen att såsom bidrag till täckande av kostnaderna för påbyggnad av den pediatrika kliniken vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund samt för därav föranledd utökning av ångpanneanläggningen, allt i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet företedda ritningar och kostnadsförslag, för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 142,930 kronor.

Den nyligen beslutade omläggningen av viss del av den medicinska undervisningen avser att bereda utbildningsmöjligheter vid de medicinska klinikererna för ett antal av 150 studerande årligen. För att möjliggöra omläggningen har fakulteten i Lund förklarat sig villig att mottaga ett utökat antal tjänstgörande i pediatrik, men såsom förutsättning härför har det befunnits nödvändigt att utvidga pediatrika kliniken därstädes. Enligt av direktionen för sjukvårdsinrättningarna framlagd kostnadsberäkning skulle utvidgningen av kliniken draga en kostnad av 228,052 kronor, varav staten och landstinget skulle vardera bidra med hälften eller i runt tal 142,930 kronor.

Riksdagen har vid prövning av det föreliggande förslaget icke funnit något att erinra mot detsamma och får alltså anmäla, att riksdagen såsom bidrag till täckande av kostnaderna för påbyggnad av den pediatrika kliniken vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund samt för därav föranledd utökning av ångpanneanläggningen, allt i huvudsaklig överensstämmelse med i ärendet företedda ritningar och kostnadsförslag, för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 142,930 kronor.

72:o) Sedan riksdagen år 1918 till täckande av kostnaderna för uppförande, i huvudsaklig överensstämmelse med upprättade ritningar och kostnadsförslag, av en nybyggnad för medicinskt-kemiska och farmakologiska institutionerna vid universitetet i Lund beviljat ett anslag av 687,020 kronor och därav anvisat på extra stat för år 1919 ett belopp av 200,000 kronor samt på extra stat för år 1920 ett belopp av 400,000 kronor har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 74) föreslagit riksdagen att av nämnda utav 1918 års riksdag beviljade anslag för budgetåret 1925—1926 såsom extra reservationsanslag anvisat 50,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det utav 1918 års riksdag beviljade anslaget till nybyggnad för medicinskt-kemiska och farmakologiska institutionerna vid universitetet i Lund för budgetåret 1925—1926 såsom extra reservationsanslag anvisat 50,000 kronor.

73:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 75) föreslagit riksdagen att för beredande av ersättning åt överläkaren vid tuberkulossanatoriet i Orup för ledande av

den för medicine licentiatexamen föreskrivna assistenttjänstgöringen i lungtuberkulosens diagnostik och terapi för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 800 kronor.

Genom beslut den 16 november 1923 fastställdes vissa provisoriska bestämmelser beträffande medicine licentiatexamen. Därvid stadgades, att studerande, som vid universitetet i Lund ville fullgöra för medicine licentiatexamen föreskrivna tjänstgöringar i medicin och kirurgi samt patologisk anatomi, bland annat skulle fullgöra tre veckors assistenttjänstgöring vid tuberkulosklinik.

Vid tuberkuloskliniken i Lund kunna mottagas två assistenter med samtidig tjänstgöring. Då antalet aspiranter årligen till ifrågavarande tjänstgöring beräknas till 45, har plats för dem måst beredas vid annat sjukhus.

Riksdagen har ej funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen för beredande av ersättning åt överläkaren vid tuberkulosanatoriet i Orup för ledande av den för medicine licentiatexamen föreskrivna assistenttjänstgöringen i lungtuberkulosens diagnostik och terapi för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 800 kronor.

74:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 76) föreslagit riksdagen att till ombyggnad av vissa delar av botaniska trädgårdens i Lund växthus samt för anordnande av ny värmeledning m. m. i vissa delar av desamma för budgetåret 1925—1926 bevilja ett extra reservationsanslag av 18,480 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag avser dels ombyggnad av en äldre avdelning av växthuset, vilken, fränsett smärre reparationer, ägt bestånd sedan 1860-talet, dels införande av modernare uppvärmningssystem i vissa delar av växthuset.

Riksdagen, som fäst sig vid en i kostnadsberäkningen till 2,040 kronor uppförd post till oförutsedda utgifter och funnit densamma väl hög, har ansett det äskade anslaget kunna begränsas till 18,000 kronor, vadan riksdagen till ombyggnad av vissa delar av botaniska trädgårdens i Lund växthus samt för anordnande av ny värmeledning m. m. i vissa delar av desamma för budgetåret 1925—1926 beviljat ett extra reservationsanslag av 18,000 kronor.

75:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 77) föreslagit riksdagen att till arvode åt en praktisk försöksassistent vid den med professor N. H. Nilsson-Ehles professur vid universitetet i Lund förenade institutionen för ärftlighetsforskning för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 2,400 kronor.

Försöksassistentens huvudsakliga uppgift skulle vara att handhava de praktiska växtförädlingsarbetena vid institutionen.

Riksdagen, som ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till arvode åt en praktisk försöksassistent vid den med professor N. H. Nilsson-Ehles professur vid universitetet i Lund förenade

institutionen för ärftlighetsforskning för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 2,400 kronor.

76:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 78) föreslagit riksdagen att till inköp av instrument för kemiska institutionen i Lund för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,000 kronor.

För ändamålet beviljades av 1924 års riksdag ett anslag av 4,000 kronor. Från universitetets sida har nu begärts ett anslag av 10,500 kronor, vilket departementschefen av statsfinansiella skäl ansett böra begränsas till 5,000 kronor.

Riksdagen har icke något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till inköp av instrument för kemiska institutionen i Lund för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 5,000 kronor.

77:o Sedan riksdagen år 1924 för utförande och publicerande av zonobservationer vid Lunds observatorium beviljat ett belopp av 18,000 kronor och därav anvisat för budgetåret 1924—1925 såsom extra reservationsanslag 4,500 kronor, har nu Eders Kungl. Maj:t (punkt 79) föreslagit riksdagen att av nämnda utav 1924 års riksdag beviljade anslag för budgetåret 1925—1926 såsom extra reservationsanslag anvisa ett belopp av 4,500 kronor,

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det utav 1924 års riksdag beviljade anslaget till utförande och publicerande av zonobservationer vid Lunds observatorium för budgetåret 1925—1926 såsom extra reservationsanslag anvisat ett belopp av 4,500 kronor.

78:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 80) föreslagit riksdagen att för beredande av ytterligare medel till materiell m. m. för de av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna institutionerna vid universitetet i Lund för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.

För innevarande budgetår utgår för ändamålet ett anslag av 50,000 kronor. Anslagsbehovet för budgetåret 1925—1926 har beräknats till i runt tal 68,800 kronor, men anser departementschefen, att vad härav överskjuter 50,000 kronor, kan bestridas med medel ur universitetets reservfond.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen för beredande av ytterligare medel till materiell m. m. för de av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 2 januari 1925 angivna institutionerna vid universitetet i Lund för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.

79:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 81) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1925—1926 såsom extra reservationsanslag anvisa:

dels till materiell m. m. för universitetsbiblioteket ett belopp av 30,000 kronor,

dels ock till uppvärmning och belysning m. m. för nämnda bibliotek ett belopp av 7,000 kronor.

Materiellanslag begäres till samma årsbelopp, som för närvarande utgår. Anslaget till uppvärmning och belysning föreslås på grund av ökade utgifter höjt från 5,000 kronor till 7,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen för budgetåret 1925—1926 såsom extra reservationsanslag anvisat

dels till materiell m. m. för universitetsbiblioteket ett belopp av 30,000 kronor,

dels ock till uppvärmning och belysning m. m. för nämnda bibliotek ett belopp av 7,000 kronor.

80:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 82) föreslagit riksdagen att till bokbinderiarbeten vid universitetsbiblioteket i Lund för budgetåret 1925—1926 bevilja ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor.

Anslaget utgår för närvarande med 1,500 kronor. Höjningen avser att bereda ökad avlöning åt universitetets bokbindare.

Riksdagen anser sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till bokbinderiarbeten vid universitetsbiblioteket i Lund för budgetåret 1925—1926 beviljat ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor.

81:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 83) föreslagit riksdagen att för bekostande av vissa inredningsarbeten i universitetsbibliotekets i Lund byggnad för budgetåret 1925—1926 bevilja ett extra reservationsanslag av 8,490 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag avser att bereda behöfligt utrymme åt forskare genom att en nu oinredd sal ställes till akademiens ordboksredaktions förfogande och vissa härigenom ledigblivna lokaler inredas till forskarrum.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och har alltså för bekostande av vissa inredningsarbeten i universitetsbibliotekets i Lund byggnad för budgetåret 1925—1926 beviljat ett extra reservationsanslag av 8,490 kronor.

82:o I fråga om ordinarie anslag till karolinska institutet kommer riksdagen att framdeles meddela sitt beslut.

83:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 85) föreslagit riksdagen att i riksstaten under åttonde huvudtiteln och avdelningen E. Universiteten, den medicinska undervisningen m. m. samt rubriken: Karolinska mediko-kirurgiska institutet uppföra ett ordinarie anslag å 8,250 kronor med titel: Undervisning i medicinsk rörelsebehandling.

Av den lämnade redogörelsen framgår att ortopediska institutet numera upphört och karolinska institutet övertagit dess verksamhet. Det hittills under femte huvudtiteln till ortopediska institutet utgående ordinarie anslaget å 8,250 kronor har därför ansetts böra med oförändrat belopp uppföras under åttonde huvudtiteln och karolinska institutet samt med beteckningen: Undervisning i medicinsk rörelsebehandling.

Det nu föreliggande förslaget är att betrakta som en konsekvens av ett utav 1924 års riksdag i detta ämne fattat beslut. Riksdagen, som icke velat motsätta sig Eders Kungl. Maj:ts förslag, har dock med hänsyn till den pågående utredningen rörande gymnastiska centralinstitutet ansett sig böra till närmare prövning anbefalla frågan, huruvida den av departementschefen angivna anordningen för disposition av ifrågavarande anslag är den för ändamålet mest lämpliga.

Under uttalande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen i riksstaten under åttonde huvudtiteln och avdelningen E. Universitetet, den medicinska undervisningen m. m. samt rubriken: Karolinska mediko-kirurgiska institutet uppfört ett ordinarie anslag å 8,250. kronor med titel: Undervisning i medicinsk rörelsebehandling.

84:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 86) har riksdagen till materiell m. m. för vissa institutioner vid karolinska mediko-kirurgiska institutet anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 10,800 kronor, att av Eders Kungl. Maj:t användas för av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 2 januari 1925 omförmälda ändamål.

85:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 87) föreslagit riksdagen att *dels* för beredande av arvoden å 3,000 kronor till en var av två biträdande lärare, en i syfilidologi och en i syfilidologi och dermatologi, dock utan rätt för vederbörande att å arvodet åtnjuta dyrtidstillägg, bevilja för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 6,000 kronor;

dels ock till inredning av en föreläsningssal i poliklinikbyggnaden å sjukhuset S:t Göran bevilja för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 14.727 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag åsyftar att möjliggöra för undervisningen i syfilidologi ett utnyttjande av det polikliniska materialet samt att åstadkomma en mera tillfredsställande anordning av undervisningen i dermatologi. Efter genomförande av Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle vid kliniken finnas möjlighet att lämna undervisning årligen åt 150 å 160 studerande i stället för nu 90.

Riksdagen anser goda skäl föreligga för ett bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen

dels för beredande av arvoden å 3,000 kronor till en var av två biträdande

lärare, en i syfilidologi och en i syfilidologi och dermatologi, dock utan rätt för vederbörande att å arvodet åtnjuta dyrtidstillägg, beviljat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 6,000 kronor;

dels ock till inredning av en föreläsningssal i poliklinikbyggnaden å sjukhuset S:t Göran beviljat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 14,727 kronor.

86:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 88) föreslagit riksdagen att till en pediatrik klinik vid kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 2,500 kronor.

Enligt överenskommelse mellan styrelsen för ifrågavarande anstalt och karolinska institutet utgår nu ett belopp av 900 kronor såsom ersättning för de kostnader, vilka den pediatrika kliniken medför dels genom slitning och rengöring av anstaltens lokaler och inventarier, dels genom nödvändigheten att vid barnsjukhuset anställa en extra sköterska, vilken, jämte det att hon tjänstgör å den medicinskt-pediatrika polikliniken, har till åliggande att närvara vid kliniken och där hava tillsyn över de studerade sjukdomsfallen. Nämnda belopp av 900 kronor har av riksdagen alltsedan år 1886 på extra stat årligen anvisats för ändamålet. Direktionen för anstalten har nu såsom en förutsättning för avtalets fortbestånd framfört krav på en förhöjning av ifrågavarande ersättning.

Riksdagen, som ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, får alltså anmäla, att riksdagen till en pediatrik klinik vid kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 2,500 kronor.

87:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 89) föreslagit riksdagen att till materiell m. m. för karolinska mediko-kirurgiska institutets medicinska klinik för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,500 kronor.

I gällande stat för karolinska mediko-kirurgiska institutet finnes uppfört ett reservationsanslag å 2,500 kronor till materiell m. m. för institutets medicinska klinik. Från och med år 1919 har till förstärkande av detta anslag på extra stat anvisats ett årligt belopp av 3,500 kronor. Den nu föreslagna förhöjningen av det extra anslaget är i huvudsak betingad av genomförandet av den nya medicinska undervisningsplanen, varigenom antalet vid kliniken tjänstgörande medicine kandidater ökats från 40 till 60.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till materiell m. m. för karolinska mediko-kirurgiska institutets medicinska klinik för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 5,500 kronor.

88:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 90) föreslagit riksdagen att till inköp av mikroskop för karolinska mediko-kirurgiska institutets medicinska klinik å

serafimerlasarettet för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 4,290 kronor.

Riksdagen, som ej har något att erinra mot förslaget, får anmäla, att riksdagen till inköp av mikroskop för karolinska mediko-kirurgiska institutets medicinska klinik å serafimerlasarettet för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 4,290 kronor.

89:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 91) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1925—1926 till preparatskåp för karolinska mediko-kirurgiska institutets histologiska institution anvisa ett extra reservationsanslag av 3,500 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen för budgetåret 1925—1926 till preparatskåp för karolinska mediko-kirurgiska institutets histologiska institution anvisat ett extra reservationsanslag av 3,500 kronor.

90:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 92) föreslagit riksdagen att till bokinköp och bokbindning för karolinska mediko-kirurgiska institutets bibliotek för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor

Å ordinarie stat för karolinska institutet finnes uppfört ett reservationsanslag till underhåll och förökande av institutets bibliotek. Detta anslag har alltsedan år 1914 utgått med ett belopp av 10,000 kronor. Från och med år 1923 har dessutom för ändamålet anvisats ett extra anslag av 8,000 kronor för år, vilket nu av Eders Kungl. Maj:t föreslagits höjt till 10,000 kronor.

Riksdagen, som ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till bokinköp och bokbindning för karolinska mediko-kirurgiska institutets bibliotek för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor.

91:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 93) föreslagit riksdagen att för beredande av ökade medel till materiell i allmänhet vid karolinska mediko-kirurgiska institutet anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 30,000 kronor.

Anslaget utgår för budgetåret 1924—1925 med ett belopp av 28,000 kronor.

Mot Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen icke något att erinra och har alltså för beredande av ökade medel till materiell i allmänhet vid karolinska mediko-kirurgiska institutet anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 30,000 kronor.

92:o) Beträffande det ordinarie anslaget till tandläkarinstitutet kommer riksdagen att framdeles meddela sitt beslut.

93:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 96) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1925—1926 anvisa

dels ett extra anslag av 40,187 kronor till täckande av brist i serafimerlasarettets räkenskaper för budgetåret 1923—1924;

dels ock ett extra anslag av 225,000 kronor till beredande av ökade medel för upprätthållande av lasarettets verksamhet under budgetåren 1924—1925 och 1925—1926.

Under de senare åren har riksdagen anvisat betydande belopp för täckande av motsedda brister i serafimerlasarettets räkenskaper.

Under åttonde huvudtiteln föreslog Eders Kungl. Maj:t 1921 års riksdag att anvisa på tilläggsstat för år 1921 *dels* till täckande av den brist, som beräknades hava uppkommit i serafimerlasarettets räkenskaper för år 1920 — utöver av riksdagen tidigare för ändamålet anvisade medel — ett belopp av 145,000 kronor, *dels ock* till täckande av motsedd brist i samma räkenskaper för år 1921 ett belopp av 500,000 kronor. Riksdagen nedsatte emellertid det sistnämnda beloppet och anvisade för omförmälda ändamål respektive 145,000 och 345,000 kronor. Enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag medgav 1922 års riksdag, att uppkommande besparingar å anslagen på tilläggsstat för år 1921 till täckande av brister i räkenskaperna för åren 1920 och 1921 finge användas till täckande av motsedd brist i samma räkenskaper för år 1922 samt beviljade på tilläggsstat för år 1922 för sist angivna ändamål ytterligare ett förslagsanslag, högst 165,000 kronor.

I anledning av en utav direktionen för lasarettet gjord framställning föreslog Eders Kungl. Maj:t 1923 års riksdag att *dels* medgiva, att uppkommande besparing å anslaget på tilläggsstat för år 1922 till täckande av brist i lasarettets räkenskaper för sistnämnda år måtte få användas till täckande av motsedd brist i samma räkenskaper för tiden 1 januari—30 juni 1923, *dels ock* för budgetåret 1923—1924 till beredande av ökade medel till uppehållande av serafimerlasarettets verksamhet under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 anvisa ett extra anslag av 189,000 kronor. Riksdagen, som icke hade något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag i dess första del, fann emellertid det för budgetåret 1923—1924 föreslagna förstärkningsanslaget vara för högt beräknat. Med hänsyn till den fortgående prissänkningen — varvid riksdagen allenast erinrade om sjunkande dyrtidstillägg — och under framhållande, att all nödig sparsamhet jämväl vid detta sjukhus måste iakttagas, fann riksdagen en nedsättning av det utav Eders Kungl. Maj:t äskade beloppet motiverad. Härjämte påpekade riksdagen, att de senaste årens förstärkningsanslag visat sig vara från lasarettets sida för högt beräknade. För budgetåret 1923—1924 anvisade riksdagen för ändamålet ett anslag av 150,000 kronor.

Det visade sig sedermera att ovannämnda för åren 1921 och 1922 anvisade anslag, vilka i sin helhet av lasarettsdirektionen uttagits hos statskontoret och stodo till direktionens förfogande, i den mån de ej redan förbrukats, blevo mer än tillräckliga för sitt ändamål. I sin skrivelse den 31 augusti 1923 rörande ökade medel för uppehållande av lasarettets verksam-

het under budgetåret 1924—1925 meddelade direktionen, att besparingarna å de anslag, som enligt beslut av 1922 års riksdag stått till förfogande för täckande av bristen för samma år uppginge till 177,069 kronor, av vilket belopp direktionen beräknade, att omkring 86,000 kronor behövde tagas i anspråk för gäldande av den under förra halvåret 1923 uppkomna bristen. Sedan sistnämnda brist blivit täckt, skulle alltså återstå besparingar å i runt tal 91,000 kronor. Efter erinran om att den för budgetåret 1924—1925 beräknade bristen kunde uppskattas till 141,800 kronor, hemställde direktionen dels om medgivande att för täckande av ifrågavarande brist få disponera nämnda besparing, dels ock om anvisande för budgetåret 1924—1925 av ett extra förstärkningsanslag av 50,000 kronor. Sedan vederbörlig utredning givit vid handen, att den återopade besparingen belöpte sig till 84,283 kronor, föreslog Eders Kungl. Maj:t 1924 års riksdag *dels* medgiva, att den till nyssnämnda belopp uppgående besparingen å anslaget på tilläggsstat för år 1922 till täckande av brist i serafimerlasarettets räkenskaper för sistnämnda år måtte få användas till täckande av motsedd brist i samma räkenskaper för budgetåret 1924—1925, *dels ock* för budgetåret 1924—1925 till beredande av ökade medel till uppehållande av serafimerlasarettets verksamhet under tiden 1 juli 1924—30 juni 1925 anvisa ett extra anslag av 50,000 kronor. Denna framställning blev av riksdagen bifallen.

Såsom nyss erinrats, hemställde Eders Kungl. Maj:t till 1923 års riksdag om ett anslag av 189,000 kronor till ökade medel för lasarettets verksamhet under budgetåret 1923—1924, men riksdagen fann detta belopp för högt beräknat och anvisade för ändamålet ett anslag av 150,000 kronor. Departementschefen meddelar nu, hurusom vid bokslutet för sistnämnda budgetår visat sig, att den verkliga bristen uppgått till i avrundat krontal 190,187 kronor och har Eders Kungl. Maj:t gjort framställning till riksdagen att för täckande av denna brist anvisa ett extra anslag av 40,187 kronor.

Vad därefter beträffar behovet av ökade medel för budgetåret 1924—1925, räknades, såsom nyss erinrats, vid uppgörande av statsregleringen för detta budgetår med en brist av 141,800 kronor. Till densammas täckande fanns disponibel en besparing av 84,283 kronor, varjämte riksdagen på Eders Kungl. Maj:ts förslag anvisade ytterligare 50,000 kronor. Tillhoppa fanns sålunda tillgängligt ett belopp av 134,283 kronor. Departementschefen meddelar nu, hurusom en förnyad beräkning givit vid handen, att bristen för budgetåret 1924—1925 bör uppskattas till 228,163 kronor samt finner det vara ägnat att förvåna, att hänsyn redan vid den förra beräkningen icke togs till de faktorer, vilka inverkat på beloppets ökande. Godtages den sista beräkningen av bristens storlek, 228,163 kronor, skulle utöver ovanberörda redan disponibla 134,283 kronor erfordras ytterligare ett belopp av 93,880 kronor till uppehållande av lasarettets verksamhet under budgetåret 1924—1925. För nästföljande budgetår 1925—1926 beräknas bristen till i runt tal 216,000 kronor.

Lasarettsdirektionen säger sig nu icke vilja hemställa om ytterligare medel till täckande av bristen för budgetåret 1924—1925 utan anser frågan härom böra anstå, tills större säkerhet vunnits om bristens storlek. Däremot begär direktionen anslag till angivet belopp, 216,000 kronor, för täckande av den brist, som motses för budgetåret 1925—1926.

Med hänsyn till den ovisshet, som synes vidlåda ifrågavarande beräkningar, anser departementschefen lämpligast att nu tillstyrka anvisande av ett anslag å 225,000 kronor, vilket anslag emellertid bör avse dels och i främsta rummet bristen i räkenskaperna för budgetåret 1924—1925, dels därefter den brist, som kan väntas uppkomma i räkenskaperna för budgetåret 1925—1926. Slutligen framhåller departementschefen, att direktionen bör för ett kommande år framlägga mera bestämda beräkningar och söka så tillse, att de ökade utgifterna för lasarettets verksamhet falla på den statsregleringsperiod, varunder desamma äro för lasarettets vidkommande erforderliga.

Riksdagen vill lika med departementschefen med styrka betona, att från lasarettsledningens sida böra för ett kommande år mera tillförlitliga beräkningar göras i avseende å lasarettets driftkostnader än vad nu visat sig vara fallet. Desslikes vill riksdagen framhålla, att de ökade utgifterna för lasarettets verksamhet böra falla på den statsregleringsperiod, varunder desamma äro för lasarettets vidkommande erforderliga, och uttalar riksdagen tillika sin förväntan, att det av Eders Kungl. Maj:t nu äskade beloppet, 225,000 kronor, skall visa sig tillräckligt för tillgodoseende av de ökade kostnaderna för lasarettets verksamhet under budgetåren 1924—1925 och 1925—1926. Under uttalande härav och då riksdagen ej funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag i övrigt, har riksdagen ansett sig böra bifalla vad Eders Kungl. Maj:t nu äskat, och får förty annåla, att riksdagen för budgetåret 1925—1926 anvisat

dels ett extra anslag av 40,187 kronor till täckande av brist i serafimerlasarettets räkenskaper för budgetåret 1923—1924;

dels ock ett extra anslag av 225,000 kronor till beredande av ökade medel för upprätthållande av lasarettets verksamhet under budgetåren 1924—1925 och 1925—1926.

94:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 98) föreslagit riksdagen att såsom extra anslag för budgetåret 1925—1926 anvisa:

dels till täckande av en för tiden 1 januari 1923—30 juni 1924 uppkommen brist i allmänna barnbördshusets i Stockholm räkenskaper ett belopp av 17,376 kronor,

dels ock till uppehållande av verksamheten vid allmänna barnbördshuset under budgetåret 1925—1926 ett belopp av 147,400 kronor.

Anslaget till uppehållande av verksamheten vid barnbördshuset är beräknat i enlighet med grunder, som förelades 1922 års riksdag. För innevarande budgetår utgår anslaget med 117,000 kronor. De ökade kostna-

derna äro betingade av tillkomsten av den efter riksdagens medgivande uppförda nya gynekologiska avdelningen och det därigenom utökade sängantalet.

Riksdagen, som ej funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får alltså anmäla, att riksdagen såsom extra anslag för budgetåret 1925—1926 anvisat

dels till täckande av en för tiden 1 januari 1923—30 juni 1924 uppkommen brist i allmänna barnbördshusets i Stockholm räkenskaper ett belopp av 17,376 kronor,

dels ock till uppehållande av verksamheten vid allmänna barnbördshuset under budgetåret 1925—1926 ett belopp av 147,400 kronor.

95:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 99) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till anordnande vid epidemisjukhusen i Stockholm, Göteborg, Malmö och Uppsala av klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag å 9,400 kronor, att användas enligt av vederbörande departementschef till statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 9 januari 1919 angivna grunder samt av Eders Kungl. Maj:t i övrigt meddelade bestämmelser.

96:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 100) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1925—1926 anvisat såsom särskilda extra reservationsanslag, att utgå enligt av Eders Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser:

dels såsom bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet ett belopp av 30,000 kronor,

dels ock såsom bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar vid högskolorna i Stockholm och Göteborg ett belopp av 6,000 kronor.

97:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 101) föreslagit riksdagen att till utgivande i tryck av vederbörligen granskade anteckningar efter föreläsningar, hållna inom juridiska fakulteterna vid rikets universitet, anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor.

Anslag för ändamålet har av riksdagen anvisats för vart och ett av åren 1917—1922 samt för förra halvåret 1923. Anslagsbeloppet utgjorde senast 10,000 kronor för år räknat. För de senaste båda budgetåren har Eders Kungl. Maj:t av statsfinansiella skäl icke ansett sig böra framlägga förslag i ämnet för riksdagen.

Riksdagen har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till utgivande i tryck av vederbörligen granskade anteckningar efter föreläsningar, hållna inom juridiska fakulte-

terna vid rikets universitet, anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor.

98:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 102) har riksdagen, i likhet med vad för löpande budgetår ägt rum, till arvoden å 100 kronor åt biträdande läkare samt till kostnader för materiell m. m., 25 kronor, vid en var av två kurser i skyddskoppypning vid vartdera av universiteten i Uppsala och Lund samt vid en var av fyra dylika kurser vid karolinska mediko-kirurgiska institutet anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 1,000 kronor.

99:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 103) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till ersättning för opposition å disputationshandling åt person, som icke tillhör vederbörande universitets eller karolinska mediko-kirurgiska institutets lärarkår, för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 1,500 kronor.

100:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts framställning (punkt 104) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, som bidrag till uppehållande av verksamheten vid Institut d'études scandinaves vid Paris universitet för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 2,000 kronor, att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t må finna gott bestämma.

101:o) I två inom riksdagen väckta likalydande motioner, (I:56 och II:149) har hemställts, att riksdagen måtte å åttonde huvudtiteln för budgetåret 1925—1926 anvisa

dels ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor till resestipendier åt ordinarie lärare och vissa andra tjänstemän vid rikets universitet och karolinska mediko-kirurgiska institutet;

dels ock ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor till de s. k. rikstatsens resestipendier, d. v. s. resestipendier åt obefordrade vetenskapsidkare vid universiteten i Uppsala och Lund.

Till stöd för detta förslag hava motionärerna anfört följande:

Till resestipendier åt ordinarie lärare m. fl. vid rikets universitet och karolinska institutet anvisade riksdagen för vart och ett av åren 1906—1915 ett extra anslag av 10,000 kronor. Då det ansågs, att det för år 1915 anvisade anslaget icke borde under sistnämnda år tagas i anspråk för sitt ändamål, medgav 1915 års riksdag, i enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, att anslaget finge för enahanda ändamål användas under år 1916. Liknande medgivanden beträffande användningen av anslaget lämnades sedermera av 1916 års riksdag för år 1917, av 1917 års riksdag för år 1918 och av 1918 års riksdag för år 1919. På extra stat för år 1920 anvisade riksdagen vidare för ändamålet ett anslag å likaledes 10,000 kronor samt på extra stat för vartdera av åren 1921 och 1922 ett anslag å 20,000 kronor. Sedan dess har av statsfinansiella skäl anslag för ändamålet icke ansetts uppföras å rikstatsen.

Enligt den 31 december 1909 utfärdade bestämmelser i avseende å användningen av ifrågavarande anslag skulle stipendium vid utrikes resa i regel utgöra 550 kronor för stipendiat från universitetet i Uppsala eller karolinska institutet samt 500 kronor för stipendiat från universitetet i Lund, med skyldighet för stipendiat att vistas utrikes minst 30 dagar. Från och med år 1919 ändrades dessa bestämmelser därhän, att stipendiets belopp skulle — där ej i särskilt fall, såsom då fråga vore om beivrande av kortare vetenskaplig kongress, studiebesök vid vetenskaplig institution eller dylikt annorlunda beständes — vid utrikes resa utgöra 1,100 kronor för stipendiat från universitetet i Uppsala eller karolinska institutet samt 1,000 kronor för stipendiat från universitetet i Lund.

Upprepade gånger, senast i skrivelse den 11 augusti 1924, har kanslern för rikets universitet gjort framställning om återuppförande å riksstaten av nu ifrågavarande anslag. Såsom vi nyss antytt, torde orsaken till att kanslerns äskanden härutinnan icke rönt beaktande vara att söka i den återhållsamhet i avseende å statsutgifterna, som ansetts böra iakttagas vid uppgörandet av de senaste årens statsregleringar.

Ett ytterligare uppskjutande av anvisande av medel till ett för den vetenskapliga forskningen så betydelsefullt ändamål som det nu ifrågavarande synes icke längre kunna försvaras. Anslagets indragning under de senare åren har på ett kännbart sätt minskat möjligheten för universitetsprofessorerna att företaga utländska studieresor. Lätt torde inses, hur nödvändigt det är för en vetenskapsidkare att någon gång under sin tjänstgöringstid vid universitetet få tillfälle att i utlandet utföra en del forskningsarbeten, att komma i beröring med inom hans vetenskapsgren ledande personer, att få nya impulser och överhuvud knyta förbindelser med forskare i andra land. Uppenbarligen hava också dessa omständigheter varit de, som från början motiverat ett särskilt anslag till understödande av dessa resor. Behovet av ett internationellt vetenskapligt samarbete har under de senare åren blivit med allt större styrka framhållet, och det måste betraktas såsom en betydelsefull angelägenhet, att ett dylikt samarbete, vad vårt land beträffar, icke förkväves av brist på de härför nödvändiga materiella förutsättningarna. Indragningen av dessa resestipendier var att se som en tillfällig nödfallsåtgärd, betingad av de särskilda förhållandena, som rådde på det ekonomiska området, då denna åtgärd vidtogs. Ett fortsatt undanskjutande av detta anslag kan näppeligen numera synas vara framtvunget av den statsfinansiella situationen. Det må erinras, att i innevarande års statsverksproposition äro för budgetåret 1925—1926 ifrågasatta anslag å sammanlagt 21,500 kronor till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid de allmänna läroverken, de kommunala mellanskolorna och privatläroverken. De omständigheter, som föranlett ett återupptagande av dessa anslag, föreligga delvis jämväl i fråga om ett återupplivande av anslaget till resestipendier åt de ordinarie universitetslärarna. Med hänsyn till den betydelse, vi tillmäta universitetslärares vetenskapliga utrikesresor, såväl till forskningens fromma som till gagn för den akademiska undervisningen, hava vi ansett synnerligen starka skäl förefinnas att föreslå, att ett anslag för ändamålet beviljas för budgetåret 1925—1926 till samma belopp, varmed detta anslag senast utgick, eller alltså 20,000 kronor. Vi förutsätta, att anslaget varder disponerat på enahanda sätt, som kommit till tillämpning i avseende å det för detta ändamål senast beviljade anslaget.

Medan nu berörda reseanslag allenast har avseende å ordinarie universitetslärare m. fl. — d. v. s. professorer, prosektorer, laboratorer, observatorer samt överbibliotekarier och förste bibliotekarier — hava sedan länge medel varit tillgängliga för beredande av möjlighet till utrikes studieresor jämväl för obefordrade vetenskapsiddkare vid universiteten, i främsta rummet docenterna. Dessa stipendier hava pläгат kallas riksstatens resestipendier och utgingo alltsedan sin tillkomst från det under riksstatens åttonde huvudtitel uppförda anslag, vilket förut hade till rubrik: resestipendier samt läroböckers, tidskrifters och lärda verks utgivande. Alltsedan år 1920 utgjorde dessa stipendier till antalet fyra vid vardera universitetet, nämligen ett större å 3,000 kronor och tre mindre å vardera 1,500 kronor. Vid 1923 års riksdag vidtogs den anordningen, att, då några resestipendier över huvud icke ansågos böra utgå för budgetåret 1923—1924, ifrågavarande medel utbrötos ur förberörda anslag, vilket då erhöill en ändrad rubrik: till utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker. Sedan dess hava medel för nu senast berörda stipendier icke varit tillgängliga. Indragningen av dessa stipendier har för universitetens yngre vetenskapsiddkare inneburit en synnerligen kännbar nackdel. Riksstatens resestipendier hava fyllt ett viktigt behov genom att erbjuda yngre vetenskapsmän tillfälle till forskningsresor, som varit av den största betydelse för deras vetenskapliga utbildning. I stort sett gälla i fråga om ett återupplivande av dessa stipendier samma skäl, som anförts till förmån för de ordinarie universitetslärarnas stipendieresor. Det torde till och med kunna sägas, att skälen för dessa stipendier äro mera vägande, om man tager hänsyn till att studieresor av det slag, som härmed avses, äro särskilt för en yngre vetenskapsmans utbildning och utveckling av i många fall avgörande betydelse. Det är de yngre krafterna, som en gång skola uppbära det vetenskapliga arbetet vid våra universitet, och omsorgen om deras utbildning bör därför vara en angelägenhet, som endast i yttersta nödfall får eftersättas. Universitetsmyndigheterna hava ock upprepade gånger gjort framställning om återupptagande av dessa riksstatens resestipendier, utan att deras äskanden rönt behörigt beaktande. Med hänsyn till vikten av att sörja för en fullgod utbildning av universitetens yngre vetenskapsiddkare hava vi därför ansett oss böra föreslå, att anslag till dessa s. k. riksstatens resestipendier uppföres å riksstaten för budgetåret 1925—1926. Det är oss ingalunda obekant, att krav framkommit, understödda av kanslern, att resestipendier av ifrågavarande slag även stode till disposition för obefordrade vetenskapsiddkare vid karolinska institutet. Vi hava dock icke funnit skäligt tillstyrka en dylik utvidgning av dessa stipendier, hur befogad den än i sak kan vara, utan vilja inskränka oss till att förorda ett återupplivande av dessa stipendier i dess förutvarande omfattning. Det synes böra ankomma på Kungl. Maj:t att efter prövning av föreliggande omständigheter föreslå en sådan anordning, varigenom även karolinska institutets docenter bliva delaktiga av denna förmån. Det för riksstatens resestipendier erforderliga anslaget belöper sig till 15,000 kronor. I avseende å detta anslags disposition torde böra gälla enahanda bestämmelser, som förut tillämpats i fråga om dessa stipendier.

Enligt riksdagens mening torde ett ytterligare uppskov med anvisande av medel till ifrågavarande resestipendier vara förenat med sådana för universitetslärarna påtagliga olägenheter, att dessa ingalunda uppvägas av den besparing för statsverket, som härigenom vinnes. Riksdagen, som delar

den i motionerna framhållna uppfattning om betydelsen av dessa stipendier, har funnit övertygande skäl förefinnas för ett återuppförande i riksstaten av härför erforderliga medel och har förty, med bifall till ovanberörda motioner, för budgetåret 1925—1926 anvisat såsom extra reservationsanslag

dels till resestipendier åt ordinarie lärare och vissa andra tjänstemän vid rikets universitet och karolinska mediko-kirurgiska institutet ett belopp av 20,000 kronor;

dels ock till resestipendier åt obefordrade vetenskapsidkare vid universiteten i Uppsala och Lund ett belopp av 15,000 kronor.

102:o) Beträffande det ordinarie anslaget till avlöning åt chefen för rasbiologiska institutet kommer riksdagen att framdeles meddela sitt beslut.

103:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 106) föreslagit riksdagen att *dels* till upprätthållande av verksamheten vid rasbiologiska institutet för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 55,000 kronor, att disponeras enligt av Eders Kungl. Maj:t fastställda grunder,

dels ock till påbörjande av tryckningen av rasbiologiska institutets arbete »Anthropologia Suecica» för budgetåret 1925—1926 anvisa ett *extra* reservationsanslag av 10,000 kronor, att likaledes disponeras enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

Till upprätthållande av verksamheten vid rasbiologiska institutet har riksdagen för budgetåret 1924—1925 anvisat ett belopp av 55,000 kronor, och föreligger nu förslag om anvisande av enahanda belopp jämväl för budgetåret 1925—1926. Till utgivande av institutets arbete »Anthropologia Suecica» har institutets styrelse begärt ett anslag av 22,000 kronor, men har departementschefen inskränkt sig till att förorda endast en del av det begärda anslaget för påbörjande av ifrågavarande publicering. Eders Kungl. Maj:t föreslår i anslutning härtill för ändamålet ett belopp av 10,000 kronor.

Riksdagen anser sig böra bifalla vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit och får följaktligen anmäla, att riksdagen

dels till upprätthållande av verksamheten vid rasbiologiska institutet för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 55,000 kronor, att disponeras enligt av Eders Kungl. Maj:t fastställda grunder,

dels ock till påbörjande av tryckningen av rasbiologiska institutets arbete »Anthropologia Suecica» för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor, att likaledes disponeras enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

104:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 107) föreslagit riksdagen att för beredande av ökade medel under tiden 1 juli 1925—30 juni 1926 för vissa i farmaceutiska institutets stat upptagna ändamål, nämligen till materialier m. m., till uppvärmning m. m. och till egendomens underhåll m. m., anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 14,500 kronor.

För ifrågavarande ändamål utgår för innevarande budgetår ett extra anslag av 14,000 kronor. Den begärda anslagsökningen är i huvudsak och närmast avsedd att bereda ersättning till bestridande av portvaktsgöromålen vid institutet.

Riksdagen, som ej funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen för beredande av ökade medel under tiden 1 juli 1925—30 juni 1926 för vissa i farmaceutiska institutets stat upptagna ändamål, nämligen till materialier m. m., till uppvärmning m. m. och till egendomens underhåll m. m., anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 14,500 kronor.

Tekniska högskolan m. m.

105:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 108) föreslagit riksdagen att öka arvodet för en var av de i staten för tekniska högskolan uppförda två portvakterna med 350 kronor samt förty höja det ordinarie anslaget till tekniska högskolan: Avlöningar, nu 362,750 kronor, med 700 kronor till 363,450 kronor.

Tekniska
högskolan
m. m.

Mot vad Eders Kungl. Maj:t under denna punkt föreslagit, har riksdagen icke funnit något att erinra.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen ökat arvodet för en var av de i staten för tekniska högskolan uppförda två portvakterna med 350 kronor samt förty höjt det ordinarie anslaget till tekniska högskolan: Avlöningar, nu 362,750 kronor, med 700 kronor till 363,450 kronor.

106:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 109) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

dels medgivit, att för tiden 1 juli 1925—30 juni 1926 må, utöver tillfällig löneförbättring, till professor vid tekniska högskolan utgå provisoriskt lönetillägg med 900 kronor, därest vederbörande äger intill tio sådana tjänstår, som berättiga till åtnjutande av ålderstillägg, samt med 1,740 kronor, därest vederbörande äger tio eller flera dylika tjänstår;

skolande av ifrågavarande provisoriska lönetillägg $\frac{2}{3}$ anses motsvara lön och $\frac{1}{3}$ tjänstgöringspenningar och skolande i tillämpliga delar gälla de bestämmelser, som må komma att utfärdas ifråga om tillfällig löneförbättring för budgetåret 1925—1926 åt viss personal inom den civila statsförvaltningen;

dels ock för detta ändamål för budgetåret 1925—1926 under åttonde huvudtiteln anvisat ett extra förslagsanslag av 50,000 kronor.

107:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 110) föreslagit riksdagen att anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 35,850 kronor att till nedan angivna ändamål utgå med högst följande belopp:

till arvode åt en speciallärare i teknisk kemi	kronor 1,200:—
» » » » » i bokföring	» 750:—
» » » » » i elektroteknik	» 4,000:—
» » » » » i skogsskötsel	» 1,000:—
» » » » » i fotografi	» 1,000:—
» höjning av arvodet åt specialläraren i geologi	» 500:—
» arvode åt en speciallärare i läran om verktygsmaskiner	» 5,000:—
» arvode åt en speciallärare i läran om kemiskt-tekniska apparater	» 2,500:—
» ersättning åt specialläraren i gruvmätning för sommar- övningar	» 900:—
» arvode åt en speciallärare i läran om maskinelement .	» 4,000:—
» » » » » i flygteknik	» 3,000:—
» » » » » i läran om värmemotorer . .	» 3,600:—
» » » » » i pappersteknik	» 2,400:—
» » » » » laborator i elektroteknik	» 6,000:—

För budgetåret 1924—1925 utgår för ändamålet ett extra anslag av 27,450 kronor. Nu föreslås anvisande av medel till två nya speciallärarbefattningar, nämligen en speciallärare i pappersteknik samt en laborator i elektroteknik.

Riksdagen, som funnit skäl tala för bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag i fråga om de nya lärarbefattningarna, får anmäla, att riksdagen anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 35,850 kronor att till nedan angivna ändamål utgå med högst följande belopp:

till arvode åt en speciallärare i teknisk kemi	kronor 1,200:—
» » » » » i bokföring	» 750:—
» » » » » i elektroteknik	» 4,000:—
» » » » » i skogsskötsel	» 1,000:—
» » » » » i fotografi	» 1,000:—
» höjning av arvodet åt specialläraren i geologi	» 500:—
» arvode åt en speciallärare i läran om verktygsmaskiner	» 5,000:—
» arvode åt en speciallärare i läran om kemiskt-tekniska apparater	» 2,500:—
» ersättning åt specialläraren i gruvmätning för sommar- övningar	» 900:—
» arvode åt en speciallärare i läran om maskinelement .	» 4,000:—
» arvode åt en speciallärare i flygteknik	» 3,000:—
» arvode åt en speciallärare i läran om värmemotorer . .	» 3,600:—
» arvode åt en speciallärare i pappersteknik	» 2,400:—
» arvode åt en laborator i elektroteknik	» 6,000:—

108:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 111) föreslagit riksdagen att till de av departementschefen i statsrådsprotokollet omförmälda fyllnadsarvoden samt

avlöning åt av departementschefen darsammastädes angiven vaktbetjäning m. m. vid tekniska högskolan anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 24,400 kronor.

Anslag till här ifrågavarande ändamål utgår för löpande budgetår med 22,000 kronor. Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär en höjning av arvoden till två portvakter från 300 till 1,000 kronor samt höjning av medel avsedda för ökade bokbindningskostnader från 2,310 till 4,010 kronor.

Riksdagen, som ej funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till de av departementschefen i statsrådsprotokollet den 2 januari 1925 omförmälda fyllnadsarvoden samt avlöning åt av departementschefen darsammastädes angiven vaktbetjäning m. m. vid tekniska högskolan anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 24,400 kronor.

109:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 112) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till tillfälliga lärarbiträden och assistenter vid tekniska högskolan anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 25,000 kronor.

110:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 113) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till samlingar och laborationer vid tekniska högskolan anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 150,000 kronor, att av Eders Kungl. Maj:t fördelas på de olika avdelningarna vid högskolan, på sätt Eders Kungl. Maj:t finner skäligt bestämma.

111:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 114) föreslagit riksdagen att till nyanskaffning av apparater och instrument för institutionernas vid tekniska högskolan laboratorier samt till inredning och utrustning av ett röntgenlaboratorium därstädes anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor, att användas på sätt Eders Kungl. Maj:t finner skäligt bestämma.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till nyanskaffning av apparater och instrument för institutionernas vid tekniska högskolan laboratorier samt till inredning och utrustning av ett röntgenlaboratorium därstädes anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor, att användas på sätt Eders Kungl. Maj:t finner skäligt bestämma.

112:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 115) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till beredande av ökade medel för tekniska högskolan till diverse utgifter för bränsle, lyshållning m. m. anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 180,000 kronor.

113:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 116) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1925—1926 anvisa såsom särskilda extra anslag:

dels till uppvärmning, belysning och diverse utgifter vid Chalmers tekniska institut ett belopp av 32,000 kronor,

dels ock till bibliotek, samlingar och laboratorier vid samma institut ett belopp av 16,000 kronor.

För löpande budgetår utgår det förra anslaget med 34,000 kronor och det senare med samma belopp, som nu begäres.

Riksdagen har för budgetåret 1925—1926 anvisat såsom särskilda extra anslag:

dels till uppvärmning, belysning och diverse utgifter vid Chalmers tekniska institut ett belopp av 32,000 kronor,

dels ock till bibliotek, samlingar och laboratorier vid samma institut ett belopp av 16,000 kronor.

Skolöverstyrelsen.

Skolöverstyrelsen.

114:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 118) föreslagit riksdagen att dels bestämma antalet ordinarie befattningar i skolöverstyrelsen på följande sätt:

Befattning.	Lönegrad.
1 generaldirektör	A 3
14 ledamöter	B 30
1 förste bibliotekskonsulent	B 26
1 sekreterare å folkskolavdelningen	B 26
2 sekreterare	B 24
1 andre bibliotekskonsulent	B 21
5 notarier	B 21
1 registrator och aktuarie	B 21
2 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
5 förste kanslibiträden	B 7
3 expeditionsvakter	B 5
6 kanslibiträden	B 4

Skolöverstyrelsens statistiska avdelning.

1 chef	B 30
1 förste aktuarie	B 24
2 aktuarier	B 21
2 kansliskrivare	B 11
3 förste kanslibiträden	B 7
1 expeditionsvakt	B 5
5 kanslibiträden	B 4

dels godkända följande stat för skolöverstyrelsen att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 386,500:—
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	» 16,000:—
Arvoden å 500 kronor till tre avdelningschefer	» 1,500:—
Arvode till en konsulent och särskild föredragande för ärenden angående husligt arbete	» 6,000:—
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 52,900:—
Skrivmaterialier, expenser, bränsle samt tryckningskost- nader	» 70,000:—
	<hr/>
	Summa kronor 532,900:—

dels ock höja det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till skolöverstyrelsen, nu 522,400 kronor, med 10,500 kronor till 532,900 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts föreliggande förslag innebär till en början uppflyttning till löneklassen B 26 av förste bibliotekskonsulenten inom skolöverstyrelsen. Utskottet har häremot intet att erinra.

Vidare föreslår Eders Kungl. Maj:t en uppflyttning av en utav skolöverstyrelsens tre sekreterartjänster, nämligen befattningen som sekreterare å folk-skolavdelningen, till lönegraden B 26.

Redan under år 1921 hemställde skolöverstyrelsen, att sekreterartjänsterna hos styrelsen måtte hänföras till lönegraden B 16 (= B 26), därvid styrelsen såsom skäl härför huvudsakligen åberopade ämbetsverkets behov av administrativt-juridisk insikt och erfarenhet ävensom det förhållandet, att sekreterarna i avsevärd utsträckning måste tagas i anspråk för mera självständig handläggning och föredragning av vissa ärenden. I sitt över skolöverstyrelsens upprepade framställningar i samma ämne avgivna utlåtande framhöll allmänna civilförvaltningens lönenämnd betydelsen av att den administrativt-juridiska sakkunskapen bleve på ett nöjaktigt sätt representerat inom styrelsen, men höll lönenämnden före, att denna sakkunskap, såsom tidigare varit ifrågasatt och såsom fallet vore inom byggnadsstyrelsen och lantbruksstyrelsen, borde bliva företrädd av en tjänsteman i ledamots ställning. Då — säger lönenämnden — genom en dylik ändrad organisation jämväl skulle vinnas, att innehavarna av de nuvarande ledamotsbefattningarna — undervisningsråden — bleve mindre betungade med uppgifter, som måste anses ligga vid sidan av deras egentliga ämbetsområden, skulle det kunna ifrågasättas, huruvida icke, i sammanhang med en sådan organisationsförändring, antalet av de till fjorton nu uppgående ledamotsbefattningarna skulle kunna något minskas; en utredning i nu angivna syfte syntes lönenämnden påkallad. Vid dessa förhållanden ansåg sig lönenämnden icke böra tillstyrka en uppflyttning i lönegrad av de ifrågavarande sekreterarbefattningarna. I sitt över lönenämndens förslag avgivna yttrande vidhöll skolöverstyrelsen

sin förut hävdade uppfattning beträffande sekreterartjänsterna och hemställde alternativt, att, därest utredningen rörande organisatorisk förändring inom styrelsen lade hinder i vägen för den ifrågasatta uppflyttningen av sekreterartjänsterna, personliga lönetillägg måtte beviljas dessas innehavare eller å övergångsstat avlöning måtte beredas dem enligt lönegraden B 26.

Sedan lönenämnden anbefallts att utan hänsyn till ifrågasatt ändring av skolöverstyrelsens organisation avgiva utlåtande angående uppflyttning i lönegrad av de tjänster, varom nu är fråga, föreslog lönenämnden sedermera på anförda skäl till dylik uppflyttning en av dessa sekreterare, nämligen sekreteraren å styrelsens folkskolavdelning. I anledning av detta förslag förnyade skolöverstyrelsen sin förut gjorda framställning, att samtliga sekreterartjänster måtte uppflyttas till lönegraden B 26. Departementschefen har nu anslutit sig till lönenämndens senaste förslag.

Det behov, som skolöverstyrelsen otvivelaktigt äger av juridisk-administrativ sakkunskap, varder enligt riksdagens mening icke genom det föreliggande förslaget på ett ändamålsenligt sätt tillgodosett. Med hänsyn tagen till ämbetsverkets intressen i detta hänseende kan riksdagen sålunda ej finna det nu gjorda förslaget tillfredsställande.

Riksdagen har ej kunnat underlåta att i detta sammanhang beröra den sedan länge väckta och genom lönenämndens berörda yttrande ånyo aktuell vordna frågan om ett effektivare tillgodoseende av överstyrelsens behov av juridisk sakkunskap än vad genom ifrågavarande sekreterartjänster tilläventyrs kan ske. I detta hänseende torde förtjäna erinras om följande. Frågan om anställande inom överstyrelsen av ett kvalificerat juridiskt biträde upptogs redan av folkundervisningskommittén, som i sitt betänkande och förslag rörande undervisningsväsendets centrala ledning föreslog, att ett belopp av 4,000 kronor skulle ställas till den föreslagna skolöverstyrelsens förfogande för biträde vid handläggningen av sådana juridiska ärenden, för vilkas behandling erforderlig sakkunskap inom överstyrelsen ej förefunnes. Kommittén åberopade till stöd för detta förslag de erfarenheter, som vunnits inom läroverksöverstyrelsen, samt erinrade, hurusom under överstyrelsens handläggning fölle en del ärenden av ganska utpräglat juridisk natur, nämligen vissa disciplinmål, frågor av ekonomisk art såsom angående kommuns byggnadsskyldighet, tolkning och tillämpning av donationsurkunder och dylikt ävensom ärenden rörande lärares löne- och pensionsförhållanden m. m. Utredningen av vissa utav dessa ärenden borde enligt kommitténs mening kunna överlåtas åt tjänstemän inom överstyrelsens kansli, men därutöver skulle givetvis ej sällan förekomma juridiska frågor av en så pass invecklad beskaffenhet, att de såväl för sin utredning som sin föredragning fordrade en speciell sakkunskap, vilken ej alltid kunde anses förefinnas inom överstyrelsen. Det av kommittén sålunda framförda förslaget upptogs ej av Eders Kungl. Maj:t i framställningen till 1913 års riksdag, därvid föredragande

departementschefen gav uttryck åt den uppfattningen, att någon tids erfarenhet i detta hänseende först borde vinnas.

I sitt år 1918 avgivna yttrande rörande undervisningsväsendets centrala ledning uttalade sig folkskolöverstyrelsen jämväl rörande de arbetskrafter i övrigt, som bleve erforderliga inom den utvidgade skolöverstyrelsen. Härvid framhöll överstyrelsen först, att det syntes överstyrelsen otvivelaktigt, att frågan om beredande av tillgång för skolöverstyrelsen till mera kvalificerad juridisk och administrativ sakkunskap inom kort trängde till en lösning. Huruvida lämpligaste utvägen härför vore anställandet av en ledamot med utbildning i berörda hänseende eller annan anordning, ansåge sig överstyrelsen för det dåvarande icke kunna avgöra och ville därför icke heller framställa något yrkande i förevarande hänseende. Ett direkt yrkande framkom från skolöverstyrelsen år 1919, därvid överstyrelsen framhöll, att det förhandenvarande behovet bäst borde tillgodoses på det sätt, att dels inom överstyrelsen anställdes en juridiskt och administrativt utbildad befattningshavare av högre tjänstegrad, dels åt överstyrelsen anvisades ett anslag för anlåtande i förekommande fall av biträde utav personer med särskild erfarenhet i fråga om författningsarbete. Vad beträffade avlöningsförmåner och tjänstegrad för den befattningshavare, som borde anställas inom överstyrelsen, ansågs det tvivelsutan ur olika synpunkter vara lämpligast, att han finge byråchefs avlöning och bleve ledamot i ämbetsverket. Vidkommande beloppet av det arvode, som kunde erfordras för juridiskt biträde, ansåg sig överstyrelsen, med hänsyn såväl till det arbete, som kunde tänkas ifrågakomma, som ock de arvoden, som i andra liknande fall beviljats, icke kunna föreslå lägre belopp än 5,000 kronor.

Någon framställning i berörda hänseenden blev icke framlagd för 1920 års riksdag.

Riksdagen har för sin del icke kunnat undgå finna, att ett tillgodoseende av överstyrelsens behov av juridisk-administrativ sakkunskap skulle i väsentlig grad bidra till att förenkla och underlätta överstyrelsens arbetsuppgifter. Huruvida detta bör ske genom anställande inom ämbetsverket av en härför avsedd befattningshavare i ledamots ställning eller förmedelst anvisande av ett särskilt anslag att av överstyrelsen efter förefallande behov användas, därom är riksdagen nu icke i tillfälle att bestämt uttala sig. En närmare utredning särskilt i avseende å sistnämnda utväg, som synes riksdagen mest tilltalande, vore givetvis önskvärd. I avvaktan på en dylik utredning och då riksdagen, såsom ovan antytts, ej kan finna, att det föreliggande förslaget är ägnat att effektivt tillgodose överstyrelsens behov i förevarande avseende, har riksdagen ej kunnat bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag om uppflyttande till lönegraden B 26 av sekreteraren å överstyrelsens folkskolavdelning. Ifrågasvarande sekreterare bör därför bibehållas i nuvarande löneställning, d. v. s. efter den nya löneplanen i lönegraden B 24.

I anledning såväl härav som av riksdagens beslut rörande de kvinnliga

befattningshavarnas avlöningsförhållanden har erforderlig jämkning vidtagits i vederbörande anslagsbelopp, ävensom viss ändring i benämningen av kanslibiträden och förste kanslibiträden.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag,

dels bestämt antalet ordinarie befattningar i skolöverstyrelsen på följande sätt:

Befattning.	Lönegrad.
1 generaldirektör	A 3
14 ledamöter	B 30
1 förste bibliotekskonsulent	B 26
3 sekreterare	B 24
1 andre bibliotekskonsulent	B 21
5 notarier	B 21
1 registrator och aktuarie	B 21
2 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
5 kanslibiträden	B 7
3 expeditionsvakter	B 5
6 kontorsbiträden	B 4

Skolöverstyrelsens statistiska avdelning.

1 chef	B 30
1 förste aktuarie	B 24
2 aktuarier	B 21
2 kansliskrivare	B 11
3 kanslibiträden	B 7
1 expeditionsvakt	B 5
5 kontorsbiträden	B 4

dels godkänt följande stat för skolöverstyrelsen att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 381,700:—
Vikariatsersättning, <i>förslagsanslag</i>	» 16,000:—
Arvoden à 500 kronor till tre avdelningschefer	» 1,500:—
Arvode till en konsulent och särskild föredragande för ärenden angående husligt arbete	» 6,000:—
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 52,900:—
Skrivmaterialier, expenser, bränsle samt tryckningskostnader	» 70,000:—
	<hr/>
	Summa kronor 528,100:—

dels ock höjt det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till skolöverstyrelsen, nu 522,400 kronor, med 5,700 kronor till 528,100 kronor.

115:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 119) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för inspektion och sakkunniga biträden hos skolöverstyrelsen anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 6,500 kronor.

116:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 120) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till arvode åt byggnadssakkunnigt biträde hos skolöverstyrelsen anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 4,800 kronor.

117:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 121) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för bestridande av expeditionsvaktsgöromål hos skolöverstyrelsen anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 1,800 kronor.

118:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 122) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till förhyrande av ämbetslokaler åt skolöverstyrelsen för tiden 1 oktober 1925—30 september 1926 anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 57,300 kronor.

De allmänna läroverken m. m.

119:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 123) föreslagit riksdagen *dels* medgiva, att vaktmästaren samt eldaren vid högre lärarinneseminariet må för tiden 1 juli 1925—30 juni 1926 komma i åtnjutande av tillfällig löneförbättring till belopp av 400 kronor för vaktmästaren samt 250 kronor för eldaren;

dels ock till diverse behov vid högre lärarinneseminariet anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag å 60,160 kronor.

För löpande budgetår utgår förevarande anslag med ett belopp av 58,860 kronor. Den nu ifrågasatta ökningen är beroende därpå, att den i anslaget ingående anslagsposten till uppehållande av hushållsskolans verksamhet samt upprätthållande av den vid skolan anordnade kursen för utbildande av husmödrar föreslagits höjd från 27,000 kronor till 28,300 kronor i syfte att möjliggöra förhöjningar av åtskilliga lärararvoden.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och har alltså

dels medgivit, att vaktmästaren samt eldaren vid högre lärarinneseminariet må för tiden 1 juli 1925—30 juni 1926 komma i åtnjutande av tillfällig löneförbättring till belopp av 400 kronor för vaktmästaren samt 250 kronor för eldaren;

dels ock till diverse behov vid högre lärarinneseminariet anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag å 60,160 kronor.

120:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 124) har riksdagen

dels, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till arvoden åt timlärare och vikarier vid högre lärarinneseminariet anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 21,000 kronor;

dels öck medgivit, att ur berörda anslag må utgå medel till avlönande av vikarie för vaktmästaren vid högre lärarinneseminariet såväl under semester å femton dagar årligen som under förfall på grund av sjukdom.

121:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 125) föreslagit riksdagen medgiva, att från och med den 1 juli 1925 tills vidare och intill dess Eders Kungl. Maj:t annorlunda bestämmer, den hyresersättning, som tillkommer rektor vid högre lärarinneseminariet, därest fri bostad ej åtnjutes, må utgå med 3,500 kronor för år räknat.

Hyresersättningen utgår för närvarande med 3,000 kronor för år räknat. I statsrådsprotokollet upplyses, att rektorerna vid de högre allmänna läroverken i Stockholm, vilka i övrigt beträffande löneförmåner vore i det hela jämställda med rektor vid högre lärarinneseminariet, uppbära i hyresersättning av Stockholms stad ett årligt belopp av 3,700 kronor, samt att den nu ifrågasatta förhöjningen kan bestridas med de vid normalskolan inflytande inskrivnings- och terminsavgifterna.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen medgivit, att, från och med den 1 juli 1925 tills vidare och intill dess Eders Kungl. Maj:t annorlunda bestämmer, den hyresersättning, som tillkommer rektor vid högre lärarinneseminariet, därest fri bostad ej åtnjutes, må utgå med 3,500 kronor för år räknat.

122:o) I fråga om ordinarie anslag till de allmänna läroverken kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

123:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 128) föreslagit riksdagen att till extra arvoden åt teckningslärare vid de allmänna läroverken anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 66,900 kronor.

För ifrågavarande ändamål utgår för innevarande budgetår ett extra anslag av 64,400 kronor. Den nu föreslagna höjningen är föranledd av behovet av ökat antal veckotimmar i teckning.

Riksdagen, som ej funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till extra arvoden åt teckningslärare vid de allmänna läroverken anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 66,900 kronor.

124:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 129) föreslagit riksdagen att *dels* medgiva, att Eders Kungl. Maj:t må, där särskilda förhållanden sådant på-

kalla, kunna förordna, att gymnastiklärare vid allmänt läroverk erhåller ersättning för intill 34 veckotimmars undervisning,

dels ock till extra arvoden åt gymnastiklärare vid de allmänna läroverken anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 21,100 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft två inom riksdagen väckta likalydande motioner (I: 106 och II: 142), däri hemställts, att riksdagen med höjning av det av Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt upptagna beloppet måtte bevilja ett extra anslag till extra arvoden åt gymnastiklärare vid de allmänna läroverken för budgetåret 1925—1926 av 41,580 kronor.

Till stöd för detta yrkande har motionärerna anfört följande:

»Under rubriken extra arvoden åt gymnastiklärare återfinnes i statsverkspropositionen, åttonde huvudtiteln: De allmänna läroverken m. m. en utredning, som ger vid handen, att undervisningen i gymnastik vid vissa av de allmänna läroverken bedrivs under synnerligen ogynnsamma förhållanden, beroende på att det extra anslaget till ökat antal undervisningstimmar icke under årens lopp höjts i den utsträckning, som ökat lärjungeantal och kraven på en tidsenlig undervisning motivera. Av den av kungl. skolöverstyrelsen verkställda undersökningen framgår, att verkliga behovet i extra undervisningstimmar i gymnastik för närvarande utgör 450 stycken, om medeltalet lärjungar i varje avdelning sättes till högst 80.

Kungl. skolöverstyrelsen och departementschefen hava i sina yttranden beträffande detta anslag med skärpa framhållit nödvändigheten av detta anslags ökande. Enligt vad vi hava oss bekant har också gymnastikundervisningen vid vissa större läroverk måst bedrivas under former, som näppeligen låta sig förenas med den vikt för ungdomens uppfostran, som numera allmänt tillerkännes den fysiska utbildningen. På grund av omständigheter, som refereras i kungl. skolöverstyrelsens och departementschefens yttranden, hava gymnastikavdelningarna vid flera läroverk vuxit till den grad, att läroverkens rektorer genom upprepade framställningar måst anhålla om avdelningarnas uppdelning. Då dessa framställningar av brist på medel icke kunnat bifallas av kungl. skolöverstyrelsen, hava flera gymnastiklärare, som icke ansett sig kunna på ett tillfredsställande sätt meddela dem åliggande undervisning med dylika stora avdelningar, trots detta anhållit att få uppdelningarna på mindre dylika. Utan att erhålla någon som helst ersättning hava sålunda flera gymnastiklärare åtagit sig den ökade undervisningstid, som behöfts för att uppdelningarna. Detta förhållande har nu vid vissa läroverk ägt rum ända upp till 3 år, utan att dessa gymnastiklärare erhållit avlöning för den tjänstgöring de åtagit sig för att över huvud taget kunna meddela nöjaktig undervisning. Detta har nu skett i en sådan omfattning, att vid t. ex. 3 av Göteborgs 4 läroverk gymnastiklärarna åtagit sig denna oavlönade tjänstgöring. Som ett annat exempel på till vilken bristningspunkt dessa förhållanden nu hunnit kan nämnas, att vid ett av de största läroverken, vars rektor år efter år utan resultat gjort framställning om ökning av anslaget för uppdelning av de största gymnastikavdelningarna, vederbörande skolläkare av rektor fått uppmaning att befria så många elever som möjligt från gymnastikundervisningen, enär de annars inte ens längre kunde rymmas i gymnastiksalen.

Dessa exempel, som lätt skulle kunna utökas, visa tydligt, att detta anslag

alltför länge fått sakna den höjning, som till och med nödtorftigt tillgodo-seende av gymnastikundervisningen bort betinga. De visa också, att det stora behov av ökning av antalet gymnastikavdelningar, som av kungl. skolöverstyrelsen påvisats, redan nu blivit längre obeaktat än vad som varit för-enligt med tillbörliga krav på gymnastikundervisningens rationella ordnande vid ett flertal läroverk.

Departementschefen, som instämt med kungl. skolöverstyrelsen däruti, att han ansett en ökning av anslaget synnerligen nödvändig, har av ekonomiska skäl tvekat tillstyrka mer än en del av den ökning kungl. skolöverstyrelsen påvisat som önskvärd. Då hela det belopp, som utöver nu utgående extra anslag å 13,500 kronor erfordras för att fylla av kungl. skolöverstyrelsen påvisat behov, efter en beräkning av 135 kronor pr veckotimme icke upp-går till mer än 28,080 kronor (280×135), anse vi, att detta belopp icke bör stå i vägen, när det gäller att därigenom kunna organisera gymnastikunder-visningen vid läroverken, på ett sätt, som i någon mån kan sägas i detta hänseende svara mot förhållandena vid övriga skolformer i vårt land.

Då ifrågavarande anslag ur budgetsynpunkt icke kan spela någon alltför betydande roll men däremot är av synnerligen stor vikt för ungdomens fysiska fostran vid de allmänna läroverken, få vi med stöd av vad vi här ovan anfört hemställa, — — —.»

Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär till en början en sådan ändring i nu gäl-lande bestämmelser för omfattningen av gymnastiklärarnas tjänstgöring, att maximigränsen flyttas något uppåt — till 34 veckotimmar i stället för, så som nu är fallet 32 veckotimmar. Riksdagen har häremot intet att erinra.

Vidare har Eders Kungl. Maj:t äskat ökade medel för anordnande av gymna-stikundervisning. I detta hänseende hade skolöverstyrelsen — under fram-hållande av nödvändigheten att uppdelat lärjungarna i mindre gymnastikav-delningar och med utgångspunkt av ett medeltal av högst 80 lärjungar i varje avdelning — beräknat den erforderliga ökningen till 208 timmar. Emellertid hade överstyrelsen föreslagit en fördelning av denna ökning på flera år samt för läsåret 1925—1926 ifrågasatt, att antalet extra timmar måtte ökas med 72, motsvarande 18 nya gymnastikavdelningar. Hela an-talet extra undervisningstimmar skulle därigenom för sagda läsår uppgå till 314, och med en beräkning av 135 kronor för timme skulle kostnaden be-löpa sig till i runt tal 42,400 kronor. Då det ordinarie anslaget utgjorde 20,000 kronor, erfordrades å extra stat ett anslag å 22,400 kronor, inne-bärande en ökning med 8,900 kronor utöver det för innevarande budgetår för ändamålet utgående extra anslaget.

Departementschefen åter har stannat vid en beräknad ökning av 60 tim-mar, motsvarande 15 nya gymnastikavdelningar. Då han härvid utgår från ett medelpris av 136 kronor för timme, skulle för 302 timmar erfordras 41,072 kronor eller alltså ett extra anslag av i runt tal 21,100 kronor.

I motionerna utgår man från den av skolöverstyrelsen såsom erforderlig beräk-nade ökningen av 208 timmar. Med ett pris av 135 kronor för timme skulle detta betinga en kostnadsökning av 28,080 kronor och totalkostnaderna för

extra undervisningstimmar skulle sålunda med inräknande av det för löpande budgetår utgående extra anslaget å 13,500 kronor uppgå till 41,580 kronor.

Enligt riksdagens mening föreligger i de i ämnet väckta motionerna ett synnerligen behjärtansvärt krav. Riksdagen anser det vara för läroverksundervisningens fysiska fostran av stor betydelse, att medeltalet lärjungar i gymnastikavdelningarna sänkes, och har skänkt sitt stöd åt den uppfattning, som i berörda motioner kommit till uttryck. Emellertid håller riksdagen före, att man av ekonomiska hänsyn bör framgå med en viss varsamhet, och har ansett, att den i motionerna äskade ökningen med 208 timmar bör fördelas på två år, vadan man följaktligen för budgetåret 1925—1926 skulle räkna med en ökning av 104 timmar. Med ett medelpris av 135 kronor för timme skulle alltså kostnadsökningen bliva 14,040 kronor och, om man härtill lägger nu utgående extra anslag å 13,500 kronor, totalbeloppet av det extra anslag, riksdagen för ändamålet beviljat, uppgå till 27,540 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen

dels med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag medgivit, att Eders Kungl. Maj:t må, där särskilda förhållanden sådant påkalla, kunna förordna, att gymnastiklärare vid allmänt läroverk erhåller ersättning för intill 34 veckotimmars undervisning,

dels ock med anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag och ovanberörda motioner till extra arvoden åt gymnastiklärare vid de allmänna läroverken anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 27,540 kronor.

125:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 130) föreslagit riksdagen att till extra arvoden åt musiklärare vid de allmänna läroverken anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 4,400 kronor.

Den i det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken ingående anslagsposten till extra arvoden åt musiklärare utgör 5,000 kronor. För samma ändamål utgår å extra stat för löpande budgetår ett anslag av 3,265 kronor. Eders Kungl. Maj:ts förslag avser att möjliggöra en utökning av timantalet för ifrågavarande ämne.

Riksdagen, som anser sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till extra arvoden åt musiklärare vid de allmänna läroverken anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 4,400 kronor.

126:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 131) föreslagit riksdagen att till extra arvoden åt lärarinnor i kvinnligt handarbete vid statens samskolor anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag å 2,850 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär eu sänkning av ifrågavarande anslag med 450 kronor från 3,300 kronor, med vilket belopp detsamma för innevarande budgetår utgår.

Riksdagen har till extra arvoden åt lärarinnor i kvinnligt handarbete vid statens samskolor anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag å 2,850 kronor.

127:o) I fråga om det ordinarie förslagsanslaget till undervisning i manlig slöjd vid de allmänna läroverken kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

128:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 133) föreslagit riksdagen att till arvoden åt skolläkare vid de allmänna läroverken anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra förslagsanslag å 60,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär bibehållande av nu gällande ersättningsgrunder för skolläkare, enligt vilka utgår dels arvode å 500 kronor vid högre allmänt läroverk och 300 kronor vid realskola, dels ock ersättning efter 2 kronor för varje under höstterminen närvarande lärjunge. Anslaget för ändamålet utgår för löpande budgetår med 59,000 kronor. Højningen med 1,000 kronor är betingad av ökat lärjungeantal. Skölöverstyrelsen hade för budgetåret 1925—1926 föreslagit en beräkning av nämnda ersättning efter 3 kronor för varje lärjunge, men departementschefen har med hänsyn till nödvändigheten att begränsa statsutgifterna ifrågasatt bibehållande av nu gällande grunder.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till arvoden åt skolläkare vid de allmänna läroverken anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra förslagsanslag å 60,000 kronor.

129:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 134) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för upprätthållande under läsåret 1925—1926 vid ett högre läroverk i Göteborg av provårskurs för blivande lärare vid de allmänna läroverken anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 15,500 kronor.

130:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 135) föreslagit riksdagen att för anordnande genom infödda lärare av undervisning i tyska och engelska vid de allmänna läroverken med flera läroanstalter anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 7,000 kronor.

Anslaget utgår för närvarande med ett belopp av 5,000 kronor. Højningen avser att bereda ersättning med högst 3,500 kronor för läsår för vardera språket.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen för anordnande genom infödda lärare av undervisning i tyska och engelska vid de allmänna läroverken med flera läroanstalter anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 7,000 kronor.

131:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 136) har riksdagen, i likhet med vad som skett beträffande läsåren 1922—1925, medgivit, att terminsavgiften till biblioteks- och materiellkassorna vid de allmänna

läroverken må, enligt av Eders Kungl. Maj:ts meddelade föreskrifter, från och med höstterminen 1925 under en tid av tre år utgå med högst tio kronor, lägst fyra kronor 50 öre för lärjunge, som ej därifrån i föreskriven ordning befrias.

132:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 137) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom bidrag till täckande, efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande, av utgifter, som skola bestridas av ljus- och vedkassan vid allmänt läroverk, anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 3,500 kronor.

133:o) Eders Kungl. Maj:ts har (punkt 138) föreslagit riksdagen att till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid de allmänna läroverken för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 13,000 kronor.

Före år 1923 ingick i reservationsanslaget till de allmänna läroverken en post »resestipendier åt lärare i främmande levande språk» å 15,000 kronor samt en post »reseunderstöd åt lärare vid de allmänna läroverken, särskilt vid de läroverk, där provårskurs är anordnad,» å 6,000 kronor. Av 1920 och 1921 årens riksdagar anvisades därjämte å extra stat två anslag å respektive 15,000 kronor och 6,000 kronor till förstärkande av nämnda ordinarie anslagsposter. Från och med år 1923 hava, i likhet med vad fallet varit beträffande andra anslag till resestipendier, anslag för ifrågavarande ändamål av finansiella skäl icke beviljats.

Riksdagen, som anser goda skäl tala för bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid de allmänna läroverken för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 13,000 kronor.

134:o) I fråga om det ordinarie förslagsanslaget till kommunala mellanskolor kommer riksdagen att framdeles meddela sitt beslut.

135:o) Eders Kungl. Maj:ts har (punkt 140) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till undervisning i manlig och kvinnlig slöjd samt handarbete vid kommunala mellanskolor från dess nuvarande belopp, 20,000 kronor, med 4,000 kronor till 24,000 kronor.

Förhöjningen av anslaget är betingad av ökningen av antalet understödda slöjddavdelningar.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till undervisning i manlig och kvinnlig slöjd samt handarbete vid kommunala mellanskolor från dess nuvarande belopp, 20,000 kronor, med 4,000 kronor till 24,000 kronor.

136:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 142) föreslagit riksdagen att till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid de kommunala mellanskolorna anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 2,500 kronor, att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Anslaget utgick senast för år 1922 med ett belopp av 3,500 kronor men har sedermera av finansiella skäl ej anvisats.

Riksdagen som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid de kommunala mellanskolorna anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 2,500 kronor, att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

137:o) Ifråga om det ordinarie reservationsanslaget till privatläroverken samt det ordinarie förslagsanslaget till lönetillägg åt lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter kommer riksdagen att framdeles meddela sitt beslut.

138:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 146) föreslagit riksdagen att till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid privatläroverk anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 6,000 kronor, att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Anslag för ändamålet utgick senast år 1922 med ett belopp av 18,000 kronor men har sedan dess av statsfinansiella skäl icke upptagits i riksdagen.

Riksdagen anser sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid privatläroverk anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 6,000 kronor, att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

139:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 147) föreslagit riksdagen att till fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 85,000 kronor.

Anslaget, som tidigare utgått med ett årsbelopp av 95,000 kronor, sänktes för budgetåret 1923—1924 till 75,000 kronor, med vilket belopp anslaget jämväl för löpande budgetår utgår. Från styrelsens för skolan sida har föreslagits att anslaget skulle höjas till det belopp, 95,000 kronor, varmed det tidigare utgått, under det att skolöverstyrelsen ansett en förhöjning till 85,000 kronor tillfyllest.

Riksdagen har icke genom den av Eders Kungl. Maj:t framlagda utredningen blivit övertygad om att tillräckliga skäl föreligga för en sådan höj-

ning, som nu ifrågasättes, utan anser riksdagen anslaget böra kunna begränsas till 80,000 kronor.

Riksdagen har alltså till fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 80,000 kronor.

140:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 149) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd enligt de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela, åt vissa anstalter för utbildande av lärarinnor i handarbete anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 27,100 kronor, att med den fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmes, utgå till Maria Nordenfelts högre handarbetslärarinneseminarium i Göteborg, föreningen Handarbetets vänner och Hulda Lundins högre slöjdseminarium i Stockholm samt Andrea Eneroths högre handarbetsseminarium i Stockholm.

Folkundervisningen.

141:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 150) föreslagit riksdagen att *dels* minska den i det gemensamma ordinarie reservationsanslaget till folkskoleseminarierna ingående posten: Folkskoleseminarierna, nu 1,880,400 kronor, med 106,700 kronor till 1,773,700 kronor,

Folkundervisningen.

dels ock till ålderstillägg åt lärare vid folkskoleseminarierna uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 150,000 kronor att i riksstaten införas närmast efter det gemensamma reservationsanslaget till folkskoleseminarierna.

Då det till utbrytning ur det gemensamma ordinarie reservationsanslaget föreslagna anslaget till ålderstillägg åt lärare vid folkskoleseminarierna uppförts med ett belopp av 150,000 kronor, men det gemensamma reservationsanslaget minskats med 106,700 kronor, innebär Eders Kungl. Maj:ts förslag alltså en anslagsökning av 43,300 kronor. Av sistnämnda belopp är sammanlagt 18,360 kronor att hänföra till kostnaden för nya tjänster vid folkskoleseminariet i Linköping. Den återstående anslagsökningen är beroende på stegringen av kostnaden för ålderstillägg.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen

dels minskat den i det gemensamma ordinarie reservationsanslaget till folkskoleseminarierna ingående posten: Folkskoleseminarierna, nu 1,880,400 kronor, med 106,700 kronor till 1,773,700 kronor,

dels ock till ålderstillägg åt lärare vid folkskoleseminarierna uppfört ett ordinarie förslagsanslag av 150,000 kronor att i riksstaten införas närmast efter det gemensamma reservationsanslaget till folkskoleseminarierna.

142:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 151) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för beredande

av höjda stipendier åt elever vid folkskoleseminarier anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

143:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 152) föreslagit riksdagen att till anordnande av studentkurser vid folkskoleseminarierna i Strängnäs, Växjö, Stockholm och Kalmar, av parallellavdelningar vid folkskoleseminarierna i Linköping, Skara, Landskrona, Umeå, Karlstad och Luleå samt av preparandkurs vid folkskoleseminariet i Luleå anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 250,000 kronor.

För löpande budgetår har anslagsbehovet för studentkurser och parallellavdelningar beräknats till 330,000 kronor, men ansågs anslaget med hänsyn till en förefintlig reservation å omkring 96,000 kronor kunna bestämmas till 240,000 kronor. Sammanlagda anslagsbehovet för budgetåret 1925—1926 beräknas nu av departementschefen till i runt tal 300,000 kronor. Då en reservation å 50,000 kronor ansetts kunna disponeras för ifrågakvarande budgetår, har anslagskravet begränsats till 250,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till anordnande av studentkurser vid folkskoleseminarierna i Strängnäs, Växjö, Stockholm och Kalmar, av parallellavdelningar vid folkskoleseminarierna i Linköping, Skara, Landskrona, Umeå, Karlstad och Luleå samt av preparandkurs vid folkskoleseminariet i Luleå anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 250,000 kronor.

144:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 153) föreslagit riksdagen att till bestridande av hyresersättning till rektorerna vid folkskoleseminarierna i Linköping, Skara, Kalmar, Lund, Karlstad och Umeå, utan rätt för sagda rektorer att å hyresersättningen åtnjuta dyrtidstillägg, anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 13,600 kronor.

Anslaget utgår för innevarande budgetår med ett belopp av 12,500 kronor. Fastställda hyresersättningar beräknas av departementschefen för budgetåret 1925—1926 komma att uppgå till 12,850 kronor. Återstoden av det äskade beloppet skulle enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande vid behov användas till reglering av hyresersättningar åt vederbörande rektorer.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till bestridande av hyresersättning till rektorerna vid folkskoleseminarierna i Linköping, Skara, Kalmar, Lund, Karlstad och Umeå, utan rätt för sagda rektorer att å hyresersättningen åtnjuta dyrtidstillägg, anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 13,600 kronor.

145:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 154) föreslagit riksdagen att för beredande av hyresbidrag till lärare vid folkskoleseminarierna i Stockholm och Göteborg, utan rätt för vederbörande lärare att å hyresbidragen åtnjuta dyr-

tidstillägg, anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra förslagsanslag av 14,000 kronor.

Anslaget, som allt sedan 1919 utgått med ett belopp av 12,000 kronor för år räknat, har under förra halvåret 1923 kommit att överskridas, på grund därav att ett antal lärare genom uppflyttning i högre lönegrad blivit berättigade även till förhöjda hyresbidrag. Mot beräkningen av den med anledning härav föreslagna anslagshöjningen har riksdagen intet att erinra.

Riksdagen har alltså för beredande av hyresbidrag till lärare vid folkskoleseminarierna i Stockholm och Göteborg, utan rätt för vederbörande lärare att å hyresbidragen åtnjuta dyrtidstillägg, anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra förslagsanslag av 14,000 kronor.

146:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 155) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till förhysande av vissa lokaler för folkskoleseminariet i Göteborg samt till dessa lokalers uppvärmning, belysning och städning m. m., anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 2,675 kronor.

147:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 156) föreslagit riksdagen att för utförande av vissa ändringsarbeten å gymnastikhuset vid folkskoleseminariet i Göteborg anvisa för budgetåret 1925—1926 såsom extra reservationsanslag ett belopp av 20,000 kronor.

För ändamålet har riksdagen för löpande budgetår anvisat ett anslag av 25,000 kronor. Totalkostnaderna för ändringsarbetena hade därvid beräknats till 45,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen för utförande av vissa ändringsarbeten å gymnastikhuset vid folkskoleseminariet i Göteborg anvisat för budgetåret 1925—1926 såsom extra reservationsanslag ett belopp av 20,000 kronor.

148:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 157) föreslagit riksdagen att till inredning av den nya byggnaden vid folkskoleseminariet i Karlstad samt till inköp av undervisningsmateriell och böcker för nämnda seminarium anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 30,000 kronor.

För inventarier, böcker och undervisningsmateriell vid ifrågavarande seminarium har hittills anvisats tillhoppa 112,000 kronor, varav 11,200 kronor använts till anskaffande av böcker och undervisningsmateriell. Av det utav skolöverstyrelsen nu begärda ytterligare anslagsbeloppet, 40,000 kronor, skulle enligt överstyrelsens beräkning 5,000 kronor avses till inventarier och återstoden till böcker och undervisningsmateriell. Med avseende å den förra anslagsposten, 5,000 kronor till inventarier, har den förebragta utredningen synts departementschefen giva vid handen, att någon nedprutning av beloppet icke bör ske. Däremot torde det enligt departementschefens mening vara

möjligt att genom sträng återhållsamhet vid anskaffning av böcker och undervisningsmateriell inskränka kostnaderna härför till ett lägre belopp än det av överstyrelsen beräknade. Med en summa av 25,000 kronor har det synts departementschefen, att seminariets behov i sistnämnda avseende kan nöjaktigt tillgodoses.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot den framlagda kostnadsberäkningen och jämväl i övrigt anser sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till inredning av den nya byggnaden vid folkskoleseminariet i Karlstad samt till inköp av undervisningsmateriell och böcker för nämnda seminarium anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 30,000 kronor.

149:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 158) föreslagit riksdagen medgiva, att till inköp av undervisningsmateriell och böcker för folkskoleseminariet i Umeå må av det överskott, som kan uppkomma å de för uppförande av byggnader för nämnda seminarium anvisade anslag å tillhopa 2,084,000 kronor, användas ett belopp av högst 30,000 kronor.

Departementschefen har meddelat, att enligt en honom tillhandakommen, den 6 november 1924 dagtecknad promemoria från byggnadsstyrelsen besparingarna å ifrågavarande anslag då beräknades komma att uppgå till 159,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen medgivit, att till inköp av undervisningsmateriell och böcker för folkskoleseminariet i Umeå må av det överskott, som kan uppkomma å de för uppförande av byggnader för nämnda seminarium anvisade anslag å tillhopa 2,084,000 kronor, användas ett belopp av högst 30,000 kronor.

150:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 159) föreslagit riksdagen att
dels för anordnande vid folkskoleseminariet i Stockholm av en utbildningskurs för lärare vid hjälpklasser för psykiskt efterblivna barn anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 4,900 kronor att utgå i enlighet med de bestämmelser, som Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela;

dels till anskaffning av möbler och undervisningsmateriell för sagda kurs anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 1,500 kronor;

dels ock medgiva, att av de medel, som äro avsedda till arvode åt föreståndaren för de vid folkskoleseminariet i Stockholm anordnade provårskurser, må till rektor vid nämnda seminarium för ledning av ifrågavarande utbildningskurs utbetalas ersättning med högst 300 kronor att utgå enligt de närmare grunder, Eders Kungl. Maj:t kan komma att bestämma.

På Eders Kungl. Maj:ts förslag beviljade 1920 års riksdag till en utbildningskurs under år 1921 för lärare och lärarinnor vid hjälpklasser för psykiskt

efterblivna barn ett anslag av 4,300 kronor. Sedermera hava medel för ifrågavarande ändamål icke anvisats. Det föreliggande förslaget avser nu att utgöra början till en mera permanent statlig verksamhet för ifrågavarande lärarutbildning. Enligt detta förslag skulle vid folkskoleseminariet i Stockholm tills vidare endast under höstterminen hållas en kurs, omfattande cirka 100 arbetsdagar, för ett mindre antal lärare och lärarinnor, vilka önska utbildas sig för arbete i hjälpklasser. Kursen skulle anordnas i huvudsak såsom en provårskurs med teoretisk och praktisk undervisning. Den teoretiska undervisningen skulle meddelas i form av föreläsningar; för den praktiska utbildningen skulle samarbete ordnas med Stockholms stads folkskolor. Av den beräknade årskostnaden, 4,900 kronor, skulle 1,500 kronor utgöra kostnad för lokal, bränsle, lyse m. m., 400 kronor utgå såsom handledararvoden till i kursen medverkande lärare, 1,500 kronor till föreläsnings- och timplärrararvoden samt 1,500 kronor erfordras för utbetalande av dagtraktamenten åt kursdeltagare.

Riksdagen, som funnit goda skäl vara anförda för bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen

dels för anordnande vid folkskoleseminariet i Stockholm av en utbildningskurs för lärare vid hjälpklasser för psykiskt efterblivna barn anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 4,900 kronor att utgå i enlighet med de bestämmelser, som Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela;

dels till anskaffning av möbler och undervisningsmaterieil för sagda kurs anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 1,500 kronor;

dels ock medgivit, att av de medel, som äro avsedda till arvode åt föreståndaren för de vid folkskoleseminariet i Stockholm anordnade provårskurser, må till rektor vid nämnda seminarium för ledning av ifrågavarande utbildningskurs utbetalas ersättning med högst 300 kronor, att utgå enligt de närmare grunder, Eders Kungl. Maj:t kan komma att bestämma.

151:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 160) föreslagit riksdagen att till understöd åt Ateneums folkskoleseminarium och Göteborgs kvinnliga folkskoleseminarium anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 14,000 kronor, att utgå på de villkor och med det belopp till vartdera seminariet, som Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär, jämfört med motsvarande anslag för löpande budgetår, en sänkning av anslagsbeloppet för vartdera seminariet med 1,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till understöd åt Ateneums folkskoleseminarium och Göteborgs kvinnliga folkskoleseminarium anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 14,000 kronor, att utgå på de villkor och med det belopp till vartdera seminariet, som Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

152:o) I två inom riksdagen väckta likalydande motioner (I: 108 och II: 81) har hemställts, att riksdagen ville befria rektorn vid folkskoleseminariet i Stockholm, fröken Anna Sörensen, från återbetalningsskyldighet för det belopp å 14,153 kronor 61 öre som den 28 eller 29 november 1923 bortstals från seminariets rektorsexpedition.

Till stöd för detta förslag hava motionärerna anfört följande:

»Den 28 eller 29 november 1923 bortstals ur kassaskåpet i rektorsexpeditionen vid folkskoleseminariet i Stockholm ett seminariets kassa tillhörande belopp stort kronor 14,153:61. Stölden anmäldes omedelbart till vederbörande myndighet, som igångsatte undersökning, vilken emellertid förblivit resultatlös.

Av polisrapporten framgår, att seminariets rektor, Anna Sörensen, den 28 november lyfte det avlöningsbelopp, kronor 15,314:54, som skulle utbetalas den 30 november och 1 december. Anledningen till att beloppet uttogs den 28 var, att rektor visste sig den 29 och 30 november komma att bliva så upptagen av egna lektioner och åhörande av provkandidaters lektioner, att hon icke skulle hinna ombesörja fördelning och utbetalning av avlöningarna till de olika befattningshavarna. Vaktmästaren avhämtade penningarna omkring kl. 12, varefter rektor uppdelade penningarna i olika kuvert för de olika befattningshavarna, insatte kassaskrinet samt kuverten med avlöningsmedlen i ett fack i kassaskåpet. Detta fack låstes, dess nyckel nedlades i en låda inuti kassaskåpet, som därefter låstes. Härunder var rektor ensam på expeditionen. En stund därefter lämnade rektor expeditionen, medtagande sin nyckelknippa, på vilken kassaskåpsnyckeln var fästad. Denna nyckelknippa, som under eftermiddagens lopp användes då rektor i och för avhållande av kollegium åter infann sig på seminariet, var i rektors besittning, när hon påföljande dag den 29 november något före kl. 8 f. m. vid öppnande av kassaskåpet märkte, att kassaskåpsdörren väl var tillstängd men ej låst, nyckeln till det inre facket borta, detta fack öppet, kassaskrinet och penningekuverten borta med undantag av ett kuvert, innehållande 707 kronor. Nyckelknippan har under denna tid ej kunnat råka i någon obehörigs hand.

När polisutredningen syntes bliva resultatlös, ingav rektor Sörensen den 11 januari 1924 en underdånig hemställan till konungen, att den genom stölden uppkomna bristen måtte ersättas av allmänna medel.

Över denna ansökan hava skolöverstyrelsen, överståthållareämbetet, statskontoret, Stockholms stads konsistorium, justitiekanslern och riksräkenskapsverket avgivit yttranden, varjämte tredje polisintendenten i Stockholm Hallgren, som lett polisundersökningen, på begäran av skolöverstyrelsen yttrat sig i ärendet. Genom beslut den 16 dennes har Kungl. Maj:t förklarat, att Kungl. Maj:t finner ifrågavarande ansökning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Av nämnda myndigheter, som yttrat sig över ansökan, har skolöverstyrelsen föreslagit, att åtgärder måtte av Kungl. Maj:t vidtagas för att bereda gottgörelse för de tillgripna medlen. Såsom motivering härför anföres följande: »Rent principiellt synes det överstyrelsen vara med billighet och rättvisa överensstämmande, att då staten tillhöriga penningmedel, vilka förvaras under anlåtande av de säkerhetsåtgärder, som från det allmännas sida ställts till förfogande, bliva föremål för tillgrepp, vederbörande räkenskapsförare hålles skadeslös för därigenom liden förlust, under förutsättning att stölden icke möjliggjorts eller underlättats genom försummelse eller vårdslöshet från

räkenskapsförarens sida. I här förevarande fall synes det överstyrelsen utrett, att giltig anledning förelegat för rektor Sörensen att vid den tidpunkt som skett från riksbanken uttaga de sedermera vid stölden tillgripna medlen ävensom på grund av vad polisintendenten Hallgren vitsordat, att desamma förvarats under utnyttjande av de säkerhetsåtgärder, som stått till buds, och att sålunda rektor Sörensen icke kan sägas 'vid penningarnas omhändertagande hava brustit i omsorgen för deras behöriga vårdande'.

Överståthållareämbetet anför, att »enär vid den polisundersökning, som i ärendet återopats, icke framkommit någon omständighet till stöd för antagandet, att rektor Sörensen gjort sig skyldig till försummelse i vårdandet av ifrågavarande penningemedel, överståthållareämbetet i likhet med förut i ärendet hörda myndigheter tillstyrker bifall till hennes i ärendet gjorda framställning.

Jämväl Stockholms stads konsistorium och statskontoret tillstyrka bifall till ansökningen.

Statskontoret yttrar: »Ehuru det ej blivit fullt ådagalagt, att sökanden med nyckeln låst kassaskåpsdörren, synas dock billighetsskäl tala för att sökanden må av statsmedel erhålla ersättning för den brist, som genom stölden uppstått i folkskoleseminariets kassa. Vid verkställd inventering har denna brist befunnits utgöra kronor 14,153: 61».

Justitiekanslern anser sig däremot icke kunna tillstyrka bifall, enär ämbetet anser, att »vad i remitterade fallet förekommit rörande den påstådda stölden närmast föranleder det antagandet, att densamma möjliggjorts därigenom att sökanden glömt låsa kassaskåpsdörren.»

Riksräkenskapsverket, som erhållit ärendet till sig remitterat för att yttra sig angående beloppet av kassabristen, har avgivit ett utlåtande, vari till en början redogöres för vid seminariet verkställda inventeringar och frågan om kassaförvaltares principiella ansvar för omhändertagda medel. Till slut yttrar verket: »Under den av justitiekanslersämbetet antagna förutsättningen att sökanden lämnat kassaskåpsdörren olåst, delar riksräkenskapsverket ämbetets uppfattning, att bifall till ansökningen icke kan tillstyrkas, och vill erinra därom, att riksräkenskapsverket redan i sin revisionsberättelse för år 1922 kapitlet »redogörareansvaret» sid. 128 uttalat, 'att det väl knappast torde ifrågasättas annat än att om en kassör vårdslöst lämnat sitt kassaskåp olåst eller förvarat kassan i en skrivbordslåda eller på annat mindre betryggande sätt eller utan kontroll överlämnat densamma åt annan person, så blir han därest genom stöld eller annorledes brist uppstår i kassan ersättningskyldig'. Riksräkenskapsverket finner dock — såsom redan framhållits — jämväl en annan förutsättning — och sannolikt med lika fog — kunna föreligga, nämligen att nyckeln eller de båda befintliga reservnycklarna till skåpet icke förvarats så, att desamma icke kunnat åtkommas av obehörig person. Ämbetsverket har nämligen inhämtat, att reservnycklarna tidigare förvarats inne i skåpet, men att det vid de täta rektorsombytena under år 1923 icke någon enda gång konstaterats, att de verkligen funnos där. Nu uppgives visserligen, att de återfunnos inne i skåpet omedelbart efter tillgreppet. Men detta utgör ju intet bevis för att de också funnos där före desamma.

För ärendets avgörande har det givetvis sin stora betydelse att så vitt möjligt utreda, huru detta justitiekanslerns antagande uppkommit. Rektor Sörensen yttrar i sin ansökan om stängningen av kassaskåpet följande: »Att jag läste lådorna kan jag påstå med full visshet, enär kassaskåpets dörr

icke kan tillskjutas, utan att nycklarna till de inre lådorna äro uttagna. Jag kan icke med alldeles samma säkerhet yttra mig om huruvida jag låste den yttre dörren, då man ju icke kan minnas en rent mekanisk handling, men det förefaller mig psykologiskt orimligt, att jag skulle ha uraktlåtit detta, dels därför att jag icke vid något föregående tillfälle lämnat kassaskåpet olåst, dels därför att detta skulle innebära, att jag avbrutit den påbegynta stängningsproceduren utan att på något sätt ha blivit distraherad.»

Då hon av förenämnda utlåtanden av justitiekanslern och riksräkenskapsverket ansett erforderligt att närmare ingå härpå, har hon i sina påminnelser över de avgivna yttrandena avgivit följande förklaring: »Beträffande mitt yttrande, att jag icke med alldeles samma säkerhet som i avseende å nycklarna till de inre förvaringsställena kan säga, att jag låst den yttre dörren, då man ju icke kan minnas en rent mekanisk handling, vill jag få anföra följande, då mitt yttrande synes ha blivit missförstått. I en så allvarlig sak som denna förklarar jag icke, att jag vet något, för så vitt jag ej kan med ed bekräfta detsamma. Jag vet, att jag lade in kuverten med avlöningsmedlen och insatte kassaskrinet i det vanliga facket i kassaskåpet. Jag vet likaledes, att jag låste den inre dörren, d. v. s. till facket, enär jag ej kan stänga den yttre dörren om den inre nyckeln sitter kvar i sitt lås. Jag vet likaså, att jag stängde kassaskåpsdörren och jag har all anledning att tro, att jag även låste den, då dessa båda handlingar äro led i samma process. Jag håller det för så mycket mera troligt, att jag låste kassaskåpsdörren, som jag uppehöll mig på expeditionen för att mottaga och fördela pengarna och omedelbart som jag inlagt pengarna i kassaskåpet avlägsnade mig från expeditionen medhavande nycklarna. Men jag *vet* det ej, då jag ej har något särskilt stöd i minnet för min handling att vrida om nyckeln i låset. Huru stark anledning jag än har att tro, att jag låst kassaskåpsdörren, kan jag under sådana förhållanden ej säga, att jag vet det. Redan i min underdåniga framställning om bristens ersättande har jag framhållit, att jag aldrig vid något föregående tillfälle lämnat kassaskåpet olåst. Justitiekanslersämbetet antager ävenledes, att den påstådda stölden skulle hava möjliggjorts genom att jag glömt låsa kassaskåpsdörren, varför ämbetet för sin del icke kan tillstyrka bifall till ansökningen. Beträffande ämbetets antagande, att jag skall hava glömt låsa kassaskåpsdörren får jag åberopa vad jag ovan anför. För ett sådant antagande finnes intet stöd i handlingarna. Såsom sammanfattning anför riksräkenskapsverket, att under förutsättning att kassaskåpsdörren lämnats olåst eller att kassaskåpsnyckeln eller de båda befintliga reservnycklarna till skåpet förvarats så att desamma kunnat åtkommas av obehörig person, riksräkenskapsverket icke kan tillstyrka bifall till min ansökning. Som jag ovan framhållit, finnes intet stöd för den förstnämnda förutsättningen; detsamma är förhållandet beträffande den sist anförda. Jag anser det omöjligt, att någon kunnat komma i besittning av min kassaskåpsnyckel. Ifråga om reservnycklarna funnos vid mitt tillträde till rektorsämbetet två reservnycklar till kassaskåpet och de funnos vid inventeringen efter stölden. Jag *vet* visserligen icke, om de funnits där oavbrutet, då jag icke haft anledning taga dem i bruk, men det finnes intet stöd för ett antagande, att genom någon försummelse från min sida de skulle hava kommit i någon obehörigs hand. Ej heller har jag någon anledning antaga, att någon vikarie i rektorsämbetet skulle hava lämnat kassaskåpet utan tillsyn, så att reservnycklarna någon tid varit försvunna.»

Beträffande behandlingen av liknande fall må anföras, att genom beslut den 26 juli 1918 Kungl. Maj:t beviljat ersättning av statsmedel för en genom stöld vid högre allmänna läroverket i Västerås uppkommen förlust. Polismyndigheterna lyckades i detta fall utreda stölden.

År 1914 ingav rektor O. Örtenblad underdånig ansökan om befrielse från ersättningsskyldighet för vissa genom stöld bortkomna medel. Statskontoret och jämväl justitiekanslersämbetet förordade ersättning i viss mån. Kungl. Maj:t ansåg sig icke kunna bifalla ansökningen, såsom uppgivits enär nycklarna till det kassaskåp, varur stölden förövades, skola hava förvarats i ett bord i rektorsexpeditionen.

Intet av dessa fall är prejudicierande för det förevarande. Vid jämförelse med det förstnämnda föreligger den olikheten, att förövaren av stölden vid seminariet ej kunnat uppdagas. En jämförelse med det sistnämnda visar, att ingen oförsiktighet vid handhavande av kassaskåpsnycklarna kan läggas rektor Sörensen till last.

Beträffande redogörareansvaret anföres i riksräkenskapsverkets mera nämnda utlåtande, att »redogöraren själv bär ansvaret för kassans behöriga förvarande och att endast mycket starka billighetsskäl kunna föranleda lättnader i detta ansvar».

Det synes, som om i föreliggande fall all billighet talar för att ersättningsskyldighet icke skall drabba den för kassan ansvarige. Statskontoret åberopar ock billighetsskäl såsom grund för sin tillstyrkan av ansökningen. Av den myndighet, överståthållareämbetet i Stockholm, som representerar den närmaste sakkunskapen, har uttryckligen utsagts, att vid polisundersökningen icke framkommit någon omständighet till stöd för antagandet, att rektor Sörensen gjort sig skyldig till försummelse i vårdandet av ifrågasvarande penningmedel, och tredje polisintendenten, som haft undersökningen om hand, betygar, att det icke framkommit någon omständighet, som tyder på att rektor Sörensen lämnat kassaskåpsdörren öppen eller eljest vid penningarnas omhändertvande brustit i omsorgen för deras behöriga vårdande.

När polismyndigheten icke lyckats få brottslingen fast och såmedelst utreda huru vid stölden tillgått, kan man icke begära, att rektor skall kunna i vidare mån än som skett styrka, att hon icke genom någon sin underlåtenhet möjliggjort stölden. Därtill skulle fordras, att hon haft vittnen till att hon låst kassaskåpsdörren. Lika omöjligt är att bevisa, att kassaskåpsnyckeln icke varit ur rektors omedelbara besittning. Under sådana förhållanden synes all billighet tala för att rektor icke personligen skall drabbas av den genom stölden uppkomna kassabristen.

När Kungl. Maj:t icke ansett sig kunna förfoga över statsmedel för beredande av ersättning för det stulna beloppet, synes det böra ankomma på riksdagen att bevilja härför erforderliga medel, och hemställas därför, — »

Riksdagen har vid prövning av den föreliggande framställningen och med hänsyn till i ärendet förekomna omständigheter funnit starka billighetsskäl tala för ett bifall till motionen. Enligt vad riksdagen inhämtat, har rektor Sörensen täckt den i seminariets räkenskap genom ifrågasvarande förlust uppkomna bristen.

I samband härmed har riksdagen dock velat ifrågasätta, huruvida ej till förebyggande av upprepningar av vad i det föreliggande fallet förekommit det vore förtjänt att tagas under övervägande, i vad mån utbetalningar

av avlöningsmedel åt statstjänstemän i allmänhet må kunna ske förmedelst checker, genom insättning å bankkonton eller dylikt för vederbörande löntagare.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till ersättning åt rektorn vid folkskoleseminariet i Stockholm Anna Sörensen för av henne täckt brist i seminariets räkenskap för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 14,153 kronor.

153:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 162) föreslagit riksdagen att för uppehållande av verksamheten vid statens småskoleseminarier i Lycksele och Hagaström för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 101,450 kronor.

Ifrågavarande anslag utgår för löpande budgetår med ett belopp av 96,600 kronor, varav avsetts för seminariet i Lycksele 64,700 kronor och för seminariet i Hagaström 31,900 kronor. Av sistnämnda belopp har någon ökning nu icke ifrågasatts. Anslaget till seminariet i Lycksele skulle enligt förslaget höjas med 4,850 kronor till 69,550 kronor. Ökningen torde huvudsakligen få anses betingad av de ökade kostnader, som uppkommit genom seminariets utvidgade verksamhet.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen för uppehållande av verksamheten vid statens småskoleseminarier i Lycksele och Hagaström för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 101,450 kronor.

154:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 163) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

dels beslutat att tillfällig löneförbättring för lärare vid småskoleseminarier, som inrättats av landsting eller stad, som ej i landsting deltagar, skall för budgetåret 1925—1926 utgå med $\frac{3}{4}$ av det belopp, som må tillkomma motsvarande lärare vid folkskoleseminariernas övningsskolor och vid statens småskoleseminarier;

dels ock för sådant ändamål anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra förslagsanslag av 30,000 kronor.

155:o) I två inom riksdagen väckta lika lydande motioner (I: 54 och II: 74) har hemställts, att riksdagen ville till allmänna fortbildningskurser för lärare vid egentliga folkskolor och småskolor för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

Under en följd av år har riksdagen beviljat anslag dels till anordnande, dels till understödjande av fortbildningskurser i olika ämnen för lärare vid egentliga folkskolor och småskolor. Senast beviljade 1921 års riksdag på extra stat för år 1922 till fortbildningskurser för ifrågavarande lärare följande reservationsanslag, nämligen: till fortbildningskurser i allmänhet 75,000 kronor, till särskilda fortbildningskurser i gymnastik 41,600 kronor, till särskilda kurser i skolträdgårdsskötsel 19,300 kronor samt till särskilda kurser

i simning och livräddning 4,680 kronor, samtliga anslagsposter att utgå enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande och på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kunde finna gott föreskriva. Skolöverstyrelsen gjorde framställning om anslag till liknande fortbildningskurser för år 1923. Vid anmälan av anslagsbehoven under riksstatens åttonde huvudtitel för första halvåret 1923 förklarade dåvarande departementschefen, att han icke ansåg anslag för dessa ändamål borde för sistnämnda tid hos riksdagen äskas. Departementschefen framhöll, att de statsfinansiella förhållandena nödvändiggjorde den allra största sparsamhet med statens medel samt att ifrågakvarande kurser visserligen vore för sitt ändamål fördelaktiga men dock icke alldeles oundgängliga. För budgetåret 1923—1924 har anslag för ändamålet icke varit uppfört å riksstaten, och ej heller för budgetåret 1924—1925 har förslag i detta hänseende från Eders Kungl. Maj:ts sida framlagts. I ovanberörda motioner har nu yrkats på ett återupptagande av statens understödjande av de s. k. allmänna fortbildningskurserna med det belopp, som senast varit för dessa kurser anvisat.

Enligt riksdagens mening fylla dessa kurser en så betydelsefull uppgift, att deras återupptagande snarast möjligt bör ske. Under de senaste åren hava de statsfinansiella förhållandena lagt hinder i vägen för anvisande av anslag för ändamålet, och ur samma synpunkt har riksdagen ej heller ansett sig kunna för nästkommande budgetår uppföra anslag för dylika kurser å riksstaten. Riksdagen vill dock uttala den förhoppningen, att Eders Kungl. Maj:t skall finna utväg att i den statsreglering, som kommer att föreläggas nästa riksdag, inrymma nödiga medel för ändamålet.

Riksdagen har följaktligen under uttalande härav avslagit ovanberörda motioner.

156:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 164) föreslagit riksdagen att höja det i riksstaten upptagna ordinarie förslagsanslaget till avlöning m. m. åt folkskolinspektörer, nu 330,000 kronor, med 15,000 kronor till 345,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till avlöning m. m. åt folkskolinspektörer, nu 330,000 kronor, med 15,000 kronor till 345,000 kronor.

157:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 165) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av tilläggsersättning för expenser åt folkskolinspektörer anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 10.400 kronor.

158:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 166) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till avlöning åt lärare vid folkskolor, nu 46,600,000 kronor, med 1,150,000 kronor till 47,750,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag är grundat på en av skolöverstyrelsen verkställd beräkning av anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1925—1926, vilken beräkning verkställts efter samma grunder som beträffande motsvarande anslag för löpande budgetår.

Riksdagen har höjt det ordinarie förslagsanslaget till avlöning åt lärare vid folkskolor, nu 46,600,000 kronor, med 1,150,000 kronor till 47,750,000 kronor.

159:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 167) föreslagit riksdagen att till statsbidrag till byggnader för folkskoleväsendet i vissa av rikets nordligaste gränssorter bevilja för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 325,000 kronor att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

För ifrågavarande ändamål anvisade 1924 års riksdag i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag i ämnet för budgetåret 1924—1925 ett anslag av 200,000 kronor. Eders Kungl. Maj:ts förslag var grundat på det betänkande, som avgivits av de sakkunniga, vilka med anledning av 1917 års riksdags skrivelse i ämnet tillkallats för att företaga en fullständig utredning om folkskoleväsendet i de finsktalande delarna av Norrbottens län. De sakkunniga hade föreslagit, att den av dem förordade byggnadsplanen skulle i fråga om skolhus och lärarbostäder genomföras på tio år och beträffande skolhemsbyggnader på tre år. För genomförande av ifrågavarande byggnadsplan erfordrades av statsmedel dels under vart och ett av tio år 250,000 kronor till uppförande eller ändringar av skolhus och lärarbostäder och dels under vart och ett av fyra budgetår ett belopp av 75,000 kronor till skolhemsbyggnader. Departementschefen har nu beträffande budgetåret 1925—1926 efter förslag av skolöverstyrelsen anslutit sig till de sakkunnigas beräkning, därvid han dock uttalat, att det vore att förvänta, att överstyrelsen beträffande ett kommande budgetår uppgjorde en närmare beräkning av byggnadsbehovet såsom underlag för anslagsberäkningen.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till statsbidrag till byggnader för folkskoleväsendet i vissa av rikets nordligaste gränssorter beviljat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 325,000 kronor, att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

160:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 168) i förslaget till riksstat för budgetåret 1925—1926 uppfört det ordinarie förslagsanslaget till lappmarks ecklesiastikverk, folkbildningsändamål med oförändrat belopp, 160,000 kronor.

I den redogörelse, som departementschefen i ämnet givit, erinras, huru som till grund för beräkning av ifrågavarande anslag legat ett kommittéförslag rörande vissa ändringar i den nuvarande organisationen av nomadundervisningen. Detta förslag bygger i stort sett på nu bestående förhållan-

den; dock hava i vissa mera väsentliga avseenden de gångna årens erfarenheter givit anledning att påkalla förändringar i den nuvarande organisationen.

I fråga om undervisningstidens längd innebär förslaget, att minimitiden för undervisningen skulle fastställas till 4 månader eller $17\frac{2}{7}$ veckor, motsvarande den årliga undervisningstiden i halvtidsläsande skolor, samt maximitiden till 8 månader, varigenom möjlighet skulle öppnas att, i den mån framställning därom gjordes av nomadbefolkningen i de olika skoldistrikten, erhålla en årlig undervisningstid upp till $34\frac{4}{7}$ veckor för år, motsvarande den normala undervisningstiden vid heltidsläsande skolor. Dessa tidsbestämmelser skulle gälla såväl de fasta nomadskolorna, byskolorna, som de vandrande nomadskolorna, de s. k. visteskolorna. Departementschefen ansluter sig till detta förslag, vilket ej heller givit riksdagen anledning till erinran.

I fråga om lärarnas kompetens, avlöningsförmåner och tjänstgöringstid föreslår kommittén, att endast ett slags lärarbefattningar skall finnas, vilkas innehavare skulle benämnas nomadlärare, samt att såsom villkor för kompetens till dylik tjänst skulle såsom regel uppställas, att vederbörande avlagt småskolläraryxamen eller folkskolläraryxamen. Avlöningen skulle enligt kommitténs förslag med 300 kronor för år överstiga vad som tillkomme lärare i motsvarande ställning i lappmarksförsamling med svensktalande befolkning. För utgifter för resor i tjänsten skulle nomadlärare äga åtnjuta skälig ersättning, dock med tillhoppa högst 150 kronor för år. Tjänstgöringstiden hade av kommittén fixerats till $34\frac{4}{7}$ veckor för år. Departementschefen har i stort sett uttalat sin anslutning till kommitténs förslag i nu berörda hänseende, och har riksdagen saknat anledning till erinran mot vad i nu berörda stycken förekommit.

Beträffande formerna för nomadlärarens anställande innebär kommittéförslaget, att nomadlärare skulle anställas antingen tillsvidare eller för viss tid, på sätt i gällande folkskolestadga § 24 vore föreskrivet beträffande bland annat lärare vid mindre folkskola. Däremot hade ordinarie anställning icke ansetts böra ifrågakomma. Mot detta förslag har icke någon erinran gjorts från departementschefens sida, och ej heller finner riksdagen anledning häremot inlägga någon gensaga.

Rörande nomadskolinspektörsbefattningen, vilken för närvarande tillsättes genom förordnande på viss tid av Eders Kungl. Maj:t och för vilken utgår ett av Eders Kungl. Maj:t fastställt årligt arvode av 7,900 kronor jämte ersättning för expenser med 550 kronor samt resekostnads- och traktamentsersättning, har kommittén föreslagit, att tjänsten skulle besättas med ordinarie innehavare. Departementschefen åter har icke funnit övertygande skäl vara anförda för en förändring av denna tjänst till ordinarie befattning; tvärtom uttalade departementschefen den uppfattningen, att det för själva saken vore nyttigast, att inspektören alltfört bibehöll sin extra anställning, enär på befattningens innehavare måste ställas stora krav på fysisk spänstighet och även i övrigt arbetsuppgifterna fordrade hos denne alldeles speciella förutsätt-

ningar. Enligt riksdagens mening kunna skäl anföras för båda nu angivna uppfattningar. Även om riksdagen finner sig böra nu ansluta sig till departementschefens åskådning, behöver detta enligt riksdagens mening icke utesluta, att frågan om ordinarie anställning för nomadskolinspektören kan upptagas till förnyad prövning, därvid synes böra övervägas, huruvida icke lämpligen en sådan anordning kunde vidtagas, att med en ordinarie anställning förbin-les skyldighet för befattningshavare i fråga att, eventuellt efter viss tids tjänstgöring eller vid uppnådd viss ålder, mottaga annan ordinarie tjänst, exempelvis tjänst såsom folkskolinspektör. Genom en dylik anordning skulle en nomadskolinspektör, vilken på grund av ålder ej äger den fysiska spänstighet, som fordras för tjänsten, och därför lämpligen bör ersättas av en yngre kraft, kunna alltfort genom sin erfarenhet gagna det allmänna, på samma gång man undviker att vid entlediganden behöva i varje särskilt fall underställa vederbörandes pensionsfråga statsmakternas prövning.

Enligt nu gällande bestämmelser angående stipendier åt lapsktalande elever vid vissa seminarier utgå stipendier till sådana elever vid folkskoleseminarier, som kunna tala lapska språket, med ett belopp av högst 300 kronor för läsår med skyldighet för stipendiat att minst tre år tjänstgöra såsom ordinarie, extra ordinarie eller vikarierande lärare i sådana församlingar inom lappmarken, i vilka lapska språket förekommer såsom samtalspråk. Skolöverstyrelsen, som föreslagit en höjning av stipendierna till 300 kronor för termin, har ansett, att det hittillsvarande kravet på kunskaper i lapska språket numera utan olägenhet syntes kunna bortfalla. Departementschefen anser en höjning av ifrågavarande stipendier från 300 kronor till 400 kronor för läsår skälig. Skolöverstyrelsens uppfattning, att fordran på kunnighet i lapska språket borde bortfalla såsom villkor för erhållande av stipendium, anser sig departementschefen icke kunna dela. En sådan åtgärd syntes departementschefen nämligen innebära ett avsteg från den princip, som torde hava varit och jämväl i fortsättningen borde bliva den ledande vid undervisningsarbetet bland lapparna, den nämligen att i möjligaste mån söka bevara den nomadiserande befolkningens egenart i kulturellt hänseende. Ett rekryterande av nomadlärarkåren med personer, som sakna förmåga att hjälpligt meddela sig med lapparna på deras eget språk, skulle enligt departementschefens förmenande komma att avsevärt motverka statsmakternas strävanden i nyss angivna riktning. I den mån överstyrelsens förslag åsyftat att avhjälpa en förefintlig lärarbrist, torde, säger departementschefen, detta syfte på ett mera effektivt sätt komma att främjas genom den föreslagna förbättringen av nomadlärarnas avlöningsvillkor. Kravet på kunnighet i lapska språket borde alltså bibehållas såsom villkor för erhållande av här ifrågavarande stipendier. Riksdagen har vid prövning av denna fråga ansett sig böra ansluta sig till den av departementschefen angivna uppfattningen.

Till sist vill riksdagen lika med departementschefen betona vikten av att vid organiserandet av skolväsendet å de särskilda orterna tillfälle beredes

lappbefolkningen att på lämpligt sätt deltaga i organisationsarbetet eller i varje fall göra sin mening hörd.

Riksdagen, som i övrigt ej funnit anledning till erinran mot vad i ärendet förekommit, får anmäla, att riksdagen uppfört det ordinarie förslagsanslaget till lappmarks ecklesiastikverk, folkbildningsändamål med oförändrat belopp 160,000 kronor.

161:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 170) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till beredande av möjlighet till skolgång för fattiga, på längre avstånd från skola boende skolpliktiga barn inom Hotagens och Frostvikens församlingar anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 3,000 kronor att användas enligt de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

162:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 171) föreslagit riksdagen att såsom bidrag till skolhemsbyggnader och deras inredning inom lappmarksförsamlingar med icke finsktalande befolkning i Västerbottens och Norrbottens län anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor att utgå enligt av Eders Kungl. Maj:t fastställda grunder.

I anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag till 1919 års lagtima riksdag angående upphjälpande av folkskoleväsendet inom lappmarksförsamlingar med icke finsktalande befolkning inom Västerbottens och Norrbottens län samt inom Överkalix församling i Norrbottens län beviljade riksdagen såsom bidrag till skolhemsbyggnader och deras inredning ett belopp av 240,000 kronor, att utgå enligt av Eders Kungl. Maj:t fastställda grunder. I den utredning i ämnet, som då framlades av vederbörande departementschef, uppskattades det behöfliga antalet skolhem, som man då ansåg böra inrättas, för den närmaste framtiden till 11, nämligen ett skolhem inom vardera av skoldistriktet Åsele, Risbäck, Vilhelmina, Stensele, Tärna, Sorsele, Malå, Arvidsjaur, Arjeplog, Jockmock och Överkalix. De av riksdagen anvisade medlen hava sedermera på grund av sedermera inträdd prisstegring konsumerats av bidrag till skolhemsbyggnader i Överkalix, Jockmocks, Arjeplogs och Arvidsjaur skoldistrikt.

Eders Kungl. Maj:ts föreliggande förslag åsyftar att möjliggöra ett fortsatt genomförande av den av 1919 års riksdag i förevarande avseende godkända planen.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen såsom bidrag till skolhemsbyggnader och deras inredning inom lappmarksförsamlingar med icke finsktalande befolkning i Västerbottens och Norrbottens län anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor, att utgå enligt av Eders Kungl. Maj:t fastställda grunder.

163:o) I fråga om ordinarie förslagsanslag till bidrag till vissa kostnader för skolundervisning åt lots- och fyrpersonalens barn kommer riksdagen att framdeles meddela sitt beslut.

164:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 173) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till avlöande av lärare åt vid vanföranstalter och kustsanatorier intagna barn i skolåldern anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra förslagsanslag av 23,000 kronor.

165:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 174) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till anordnande av slöjd i folkskola, mindre folkskola eller särskild slöjdskola, nu 2,585,000 kronor, med 180,000 kronor till 2,765,000 kronor.

Skolöverstyrelsen har, med stöd av folkskolinspektörernas uppgifter om de för år 1923 tillstyrkta statsbidragsbelopp, beräknat den erforderliga anslagsökningen till 165,000 kronor. Emellertid utvisar riksräkenskapsverkets budgetredovisning för budgetåret 1923—1924, att utgifterna å anslaget överstigit anslagets belopp med 182,881 kronor 51 öre. Departementschefen har därför ansett sig böra föreslå, att anslagssumman för budgetåret 1925—1926 ökas med 180,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie förslagsanslaget till anordnande av slöjd i folkskola, mindre folkskola eller särskild slöjdskola, nu 2,585,000 kronor, med 180,000 kronor till 2,765,000 kronor.

166:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 175) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till anordnande av undervisning i hushållsgöromål i egentlig folkskola, nu 267,000 kronor, med 63,000 kronor till 330,000 kronor.

Enligt skolöverstyrelsens till grund för Eders Kungl. Maj:ts förslag liggande framställning föreslås en förhöjning av anslaget till 317,000 kronor. Departementschefen har framhållit, att anslaget enligt riksräkenskapsverkets budgetredovisning för budgetåret 1923—1924 överskridits med något högre belopp än den nu föreslagna anslagsökningen.

Enär skolköksundervisningen i ett stort antal skoldistrikt numera torde hava överflyttats från folkskolan till fortsättningsskolan, anser riksdagen, att det av skolöverstyrelsen föreslagna beloppet bör för nästkommande budgetår vara tillfyllest.

Riksdagen har alltså höjt det ordinarie förslagsanslaget till anordnande av undervisning i hushållsgöromål i egentlig folkskola, nu 267,000 kronor, med 50,000 kronor till 317,000 kronor.

167:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 176) föreslagit riksdagen att i riksstaten för budgetåret 1925—1926 upptaga det ordinarie reservationsanslaget till undervisningsmateriell m. m. för folkskolor utan angivet belopp.

Å anslaget förefinnas reservationer, vilka vid slutet av budgetåret 1923—1924 uppgingo till 52,762 kronor 37 öre, varför något anslagsbelopp för ändamålet icke ansetts erforderligt för budgetåret 1925—1926.

Riksdagen har i riksstaten för budgetåret 1925—1926 upptagit det ordinarie reservationsanslaget till undervisningsmateriell m. m. för folkskolor utan angivet belopp.

168:o) Beträffande det ordinarie förslagsanslaget till understödjande av folkskolebarns ferieresor, kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

169:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 178) föreslagit riksdagen att anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 10,900 kronor, att utgå till upprätthållande under läsåret 1925—1926 av svensk undervisning åt svenska barn: i Berlin med högst 2,700 kronor, i London med högst 6,000 kronor och i Hamburg med högst 2,200 kronor, samtliga beloppen enligt de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt fastställa.

Anslaget utgör för löpande budgetår 10,400 kronor och utgår till undervisning åt svenska barn: i Berlin med högst 2,200 kronor, i London med högst 6,000 kronor och i Hamburg med 2,200 kronor. Nu föreslås, att med hänsyn till stegringen av levnadskostnaderna i Berlin vederbörande lärarinnas därstädes kontanta lön skall ökas med 500 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 10,900 kronor, att utgå till upprätthållande under läsåret 1925—1926 av svensk undervisning åt svenska barn: i Berlin med högst 2,700 kronor, i London med högst 6,000 kronor och i Hamburg med högst 2,200 kronor, samtliga beloppen enligt de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt fastställa.

170:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 179) föreslagit riksdagen att såsom understöd åt svenska skolan i Kina anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 8,000 kronor, att utgå under de villkor och bestämmelser, som Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt fastställa.

Anslaget utgår för budgetåret 1924—1925 med ett årsbelopp av 7,000 kronor.

Riksdagen har icke något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen såsom understöd åt svenska skolan i Kina anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 8,000 kronor, att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt fastställa.

171:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 180) föreslagit riksdagen att dels besluta, att minimiarvode och statsunderstöd för undervisning i hushållsgöromål i fortsättningskola skall utgå med minst två kronor för under-

visningstimme, under villkor att den dagliga undervisningstiden för nämnda ämne omfattar högst sex undervisningstimmar och, vad angår praktiskt arbete i skolkök, ej understiger fyra undervisningstimmar,

dels ock höja det ordinarie förslagsanslaget till understöd för avlönande av lärare vid fortsättningsskolor, nu 2,425,000 kronor, med 750,000 kronor till 3,175,000 kronor.

I fråga om det av Eders Kungl. Maj:t framlagda förslaget om utbytande av den nuvarande grunden för arvudet för undervisning i hushållsgöromål — ersättning av 10 kronor för arbetsdag, omfattande minst fem undervisningstimmar — mot ersättning av minst 2 kronor för undervisningstimme samt stadgande av högst sex och, vad angår praktiskt arbete i skolkök, minst fyra undervisningstimmar per arbetsdag har riksdagen icke funnit något att erinra, utan har bifallit den sålunda föreslagna anordningen.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen

dels beslutat, att minimiarvode och statsunderstöd för undervisning i hushållsgöromål i fortsättningsskola skall utgå med minst två kronor för undervisningstimme, under villkor att den dagliga undervisningstiden för nämnda ämne omfattar högst sex undervisningstimmar och, vad angår praktiskt arbete i skolkök, ej understiger fyra undervisningstimmar,

dels ock höjt det ordinarie förslagsanslaget till understöd för avlönande av lärare vid fortsättningsskolor, nu 2,425,000 kronor, med 750,000 kronor till 3,175,000 kronor.

172:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 181) föreslagit riksdagen att till utbildningskurser för lärare vid fortsättningsskolor anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 130,000 kronor, att utgå enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande och på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag anvisade 1924 års riksdag ett anslag för ändamålet av 130,000 kronor. Eders Kungl. Maj:ts av riksdagen godtagna beräkning av anslagsbehovet förutsatte, att en reservation av 16,300 kronor vid 1924 års slut skulle stå till förfogande. Med hänsyn till att för 1926 års kurser beräknas stå till förfogande ett överskott från föregående år av 12,800 kronor har för budgetåret 1925—1926 ifrågavarande anslag ansetts böra utgå med samma belopp som under nu löpande budgetår.

Riksdagen har till utbildningskurser för lärare vid fortsättningsskolor anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 130,000 kronor, att utgå enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande och på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

173:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 182) föreslagit riksdagen att minska det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt högre folkskolor, nu 912,000 kronor, med 22,000 kronor till 890 000 kronor.

En minskning av anslaget har möjliggjorts dels på grund av att vissa högre folkskolor torde komma att ombildas till kommunala mellanskolor och understöd till dessa således icke längre belasta ifrågavarande anslag, dels ock därigenom att den av riksdagen begärda ökningen i tjänstgöring för lärarna vid de yrkesbestämda högre folkskolorna i någon mån kommer att begränsa antalet extra lärare vid dessa skolor.

Riksdagen har minskat det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt högre folkskolor, nu 912,000 kronor, med 22,000 kronor till 890,000 kronor.

174:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 183) föreslagit riksdagen att öka det ordinarie förslagsanslaget till anordnande av slöjd i högre folkskolor, nu 60,000 kronor, med 10,000 kronor till 70,000 kronor.

Det förhöjda anslagskravet är huvudsakligen en följd av utvecklingen av de högre folkskolorna med mera praktisk läggning.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och för alltså anmäla, att riksdagen ökat det ordinarie förslagsanslaget till anordnande av slöjd i högre folkskolor, nu 60,000 kronor, med 10,000 kronor till 70,000 kronor.

175:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts (punkt 184) gjorda framställning, har riksdagen — med uteslutande av det ordinarie reservationsanslaget å 1,500 kronor till sällskapet för folkundervisningens befrämjande verksamhet i allmänhet — i riksstaten uppfört ett ordinarie reservationsanslag å 1,500 kronor till sällskapet för folkundervisningens befrämjande.

176:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 185) har riksdagen, i likhet med vad för löpande budgetår ägt rum, för beredande av ökat understöd åt folkhögskolor anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra förslagsanslag av 75,000 kronor.

177:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 186) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till förstärkande av det ordinarie reservationsanslaget till stipendier åt elever vid folkhögskolor anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 80,000 kronor.

178:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 187) föreslagit riksdagen att till understöd åt den svenska folkhögskolan i Birkas inom republiken Estland för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag å 5,000 kronor, att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligen föreskriva.

Anslaget utgår nu med ett belopp av 4,000 kronor. Från föreningen Svenska odlingens vänner i Estland såsom huvudman för folkhögskolan har framställning gjorts om anslaget höjande till 5,000 kronor. Departementschefen har funnit denna förhöjning väl motiverad

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, har till understöd åt den svenska folkhögskolan i Birkas inom republiken Estland för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag å 5,000 kronor, att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskriva.

179:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 188) föreslagit riksdagen medgiva att från det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till befrämjande av dövstumundervisningen må utgå:

- a) från och med budgetåret 1925—1926 tills vidare till uppehållande av för dövstumma avsedda hantverksskolor, under de villkor Eders Kungl. Maj:t äger bestämma, statsbidrag med högst 250 kronor, för år räknat, för varje dövstum elev, som inom skolan eller på dess bekostnad åtnjuter underhåll,
- b) för budgetåret 1925—1926 för anskaffande av lämplig litteratur åt dövstumma, under de villkor Eders Kungl. Maj:t äger bestämma, ett belopp av högst 2,000 kronor.

Ifrågavarande förslagsanslag är i riksstaten uppfört med ett belopp av 165,000 kronor.

På därom av Eders Kungl. Maj:t gjord framställning medgav 1912 års riksdag, att från omförmälda förslagsanslag finge utgå ej mindre till uppehållande av för dövstumma avsedda lantbruksskolor under de villkor, Eders Kungl. Maj:t ägde bestämma, för år räknat statsbidrag med högst 250 kronor för varje dövstum, som inom sådan lantbruksskola eller på dess bekostnad åtnjöte underhåll, än även till arvode för inspektion av sådan dövstumundervisning ett årligt belopp av högst 300 kronor. Nu gällande bestämmelser angående statsbidrag till uppehållande av för dövstumma avsedda lantbruksskolor finnas intagna i kungörelsen den 26 september 1921 nr 633 (ändrad genom kungörelsen den 14 december 1923, nr 428). På grund härav har till styrelsen för tredje dövstumskoldistriktet utgått dylikt statsbidrag, utgörande högst 250 kronor årligen för varje vid lantbruksskolan å Råbylund intagen elev.

Styrelsen för nämnda dövstumskoldistrikt hade anhållit, det Eders Kungl. Maj:t täcktes hos riksdagen utverka, att till lantbruks- och hantverksskolorna å Råbylund måtte få utgå ett statsunderstöd av 700 kronor för år för varje i dessa skolor intagen elev.

Skolöverstyrelsen hemställde emellertid om ett statsbidrag, beräknat till 500 kronor för år, för varje i lantbruksskola för dövstumma samt i hantverksskolan å Råbylund intagen elev.

Departementschefen har nu förordat, att statsunderstöd medgives utgå även för de uti ifrågavarande hantverksskola intagna eleverna, varvid han dock funnit lämpligast, att medgivandet icke inskränkes till Råbylund utan — såsom fallet är med understödet till dövstumma elever å lantbruksskola — får avse dövstumma, som utbildas i hantverk, oberoende av vid vilken skola utbildningen äger rum.

Mot Eders Kungl. Maj:ts framställning har riksdagen icke funnit anledning till erinran.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen medgivit, att från det ordinarie förslagsanslaget till befrämjande av dövstumundervisningen må utgå

a) från och med budgetåret 1925—1926 tills vidare till uppehållande av för dövstamma avsedda hantverksskolor, under de villkor Eders Kungl. Maj:t äger bestämma, statsbidrag med högst 250 kronor, för år räknat, för varje dövstum elev, som inom skolan eller på dess bekostnad åtnjuter underhåll,

b) för budgetåret 1925—1926 för anskaffande av lämplig litteratur åt dövstamma, under de villkor Eders Kungl. Maj:t äger bestämma, ett belopp av högst 2,000 kronor.

180:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 189) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd för utgivande av Tidning för dövstamma anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag å 1,000 kronor, att utgå enligt de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl meddela.

181:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 190) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt Tysta skolan å Lidingön anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 20,000 kronor, att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

182:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 191) föreslagit riksdagen att till understöd åt Svenska föreningen för dövas väl anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 5,000 kronor, att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Genom beslut den 7 oktober 1921 beviljade Eders Kungl. Maj:t föreningen till främjande av dess verksamhet ett understöd av 4,000 kronor, vilket belopp anvisades från allmänna besparingarna å anslagen under riksstatens åttonde huvudtitel. Därmed erhöll den då nybildade föreningen nödig hjälp till själva organisationsarbetet och de utgifter, som därmed voro förenade. Kostnaderna för föreningens verksamhet hava sedermera bestridits genom de inkomster föreningen erhållit i form av medlemsavgifter och tillfälliga penningåvor.

Departementschefen har funnit det i hög grad önskvärt, att föreningens verksamhet måtte bliva — åtminstone i den begränsade omfattning, vari den för närvarande utövas — för framtiden betryggad.

Riksdagen, som ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, har till understöd åt Svenska föreningen för dövas väl anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 5,000 kronor, att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

183:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 192) föreslagit riksdagen att, med uteslutande ur staten för institutet och förskolan för blindade å Tomtebodas av en första lärarinna vid förskolan, uppföra i nämnda stat ej mindre ytterligare en lärarinna vid förskolan med den lön och de övriga förmåner, som enligt staten tillkomma en lärarinna vid förskolan, än även ett belopp av 300 kronor såsom arvode åt den lärarinna vid förskolan, som förordnas såsom första lärarinna vid förskolan.

Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag innebär icke någon kostnadsökning utan åsyftar allenast att till fördel för arbetet vid anstalten möjliggöra en sådan anordning, att befattningen såsom första lärarinna vid behov må kunna växla innehavare.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen, med uteslutande ur staten för institutet och förskolan för blindade å Tomtebodas av en första lärarinna vid förskolan, uppfört i nämnda stat ej mindre ytterligare en lärarinna vid förskolan med den lön och de övriga förmåner, som enligt staten tillkomma en lärarinna vid förskolan, än även ett belopp av 300 kronor såsom arvode åt den lärarinna vid förskolan, som förordnas såsom första lärarinna vid förskolan.

184:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 193) föreslagit riksdagen att till förstärkande av det ordinarie anslaget till institutet och förskolan för blindade å Tomtebodas för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 45,000 kronor.

Förstärkningsanslaget utgår för löpande budgetår med ett belopp av 50,000 kronor.

Riksdagen har icke något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och har alltså till förstärkande av det ordinarie anslaget till institutet och förskolan för blindade å Tomtebodas för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 45,000 kronor.

185:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 195) har riksdagen till förstärkande av det ordinarie anslaget till förskolan för blindade i Växjö för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 7,000 kronor.

186:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 196) föreslagit riksdagen att till anordnande av slöjdrum och anskaffande av redskap och verktyg för undervisning i träslöjd vid förskolan för blindade i Växjö anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 2,500 kronor.

Riksdagen har ansett sig bära bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och har alltså till anordnande av slöjdrum och anskaffande av redskap och verktyg för undervisning i träslöjd vid förskolan för blindade i Växjö anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 2,500 kronor.

187:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts framställning (punkt 198) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till förstärkande av det ordinarie reservationsanslaget till hantverksskolan i Kristinehamn för blinda för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 10,500 kronor, att utgå enligt de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

188:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 199) föreslagit riksdagen att till uppehållande vid hantverksskolan i Kristinehamn för blinda av ytterligare en korgmakeriavdelning anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 6,600 kronor.

Anslaget utgår för närvarande med ett belopp av 11,900 kronor men har på grund av ökad avkastning av avdelningens arbete för budgetåret 1925—1926 ansetts kunna minskas med 5,300 kronor.

Riksdagen har till uppehållande vid hantverksskolan i Kristinehamn för blinda av ytterligare en korgmakeriavdelning anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 6,600 kronor.

189:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 200) har riksdagen till beredande av fria frakter för arbetsmaterialier, som från hantverksskolans i Kristinehamn för blinda materialdepå sändas blinda hantverkare, anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 7,500 kronor.

190:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 201) föreslagit riksdagen att *dels*, med uteslutande ur staten för vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte av en första lärarinna, i nämnda stat uppföra ej mindre ytterligare en ämneslärarinna med den lön och de övriga förmåner, som enligt staten tillkommer en ämneslärarinna vid anstalten, än även ett belopp av 300 kronor såsom arvode åt den ämneslärarinna, som förordnas såsom första lärarinna;

dels ock besluta, att i staten för anstalten skall uppföras ytterligare en vaktmästarbefattning med den avlöning och de övriga förmåner, som enligt nämnda stat tillkomma en vaktmästare vid anstalten, samt förty höja det ordinarie anslaget till ifrågavarande anstalt från 128,400 kronor med 1,450 kronor till 129,850 kronor.

Förändringen i staten i fråga om första lärarinnebefattningen medför icke någon anslagsökning. Vaktmästartjänsten är för närvarande uppförd å extra stat med en avlöning av 1,300 kronor, med vilket belopp det i nästföljande punkt omförmälda anslaget vid ett bifall till det nu föreliggande förslaget alltså kommer att minskas.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förslag och får anmäla, att riksdagen

dels med uteslutande ur staten för vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte av en första lärarinna i nämnda stat uppfört ej mindre ytterligare en ämneslärarinna med den lön och de övriga förmåner, som enligt staten tillkommer en ämneslärarinna vid anstalten, än även ett belopp av 300 kronor såsom arvode åt den ämneslärarinna, som förordnas såsom första lärarinna;

dels ock beslutat, att i staten för anstalten skall uppföras ytterligare en vaktmästarbefattning med den avlöning och de övriga förmåner, som enligt nämnda stat tillkomma en vaktmästare vid anstalten, samt förty höjt det ordinarie anslaget till ifrågavarande anstalt från 128,400 kronor med 1,450 kronor till 129,850 kronor.

191:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 202) föreslagit riksdagen att till avlöning av extra ordinarie lärarpersonal och vaktmästare vid vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 11,500 kronor.

Anslaget, som för löpande budgetår utgår med ett belopp av 15,000 kronor, har ansetts böra minskas dels med ett belopp av 1,300 kronor på grund av den under föregående punkt omförmälda vaktmästarens uppförande å ordinarie stat, dels ock med 2,200 kronor, motsvarande beräknad avlöning för en extra ordinarie lärarinna.

Riksdagen har till avlöning av extra ordinarie lärarpersonal och vaktmästare vid vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 11,500 kronor.

192:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 203) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt hantverksskolan i Uppsala för blinda kvinnor anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 20,000 kronor, att utgå i enlighet med de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl föreskriva.

193:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 204) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till tryckning av blindskrifter anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 7,000 kronor.

194:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 205) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt De blindas förening anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 100,000 kronor, att utgå enligt de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

195:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 205) har riksdagen i riksstaten under åttonde huvudtiteln upptagit det ordinarie för-

slagsanslaget till uppfostringsanstalter för vanartade och i sedligt avseende försummade barn, nu 250,000 kronor, med halva beloppet eller 125,000 kronor.

Yrkesundervisningen.

Yrkesunder-
visningen.

196:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 207) föreslagit riksdagen *dels* öka det ordinarie reservationsanslaget till tekniska läroverk, nu 491,225 kronor, med 1,975 kronor till 493,200 kronor att fördelas mellan de olika läroverken på sätt av departementschefen i statsrådsprotokollet angivits;

dels till uppehållande av parallellavdelningar vid tekniska fackskolan för maskinindustri i Eskilstuna anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 6,300 kronor;

dels till uppehållande av en fjärde parallellavdelning vid tekniska gymnasiet i Örebro anvisa för nämnda budgetår ett extra anslag av 24,000 kronor;

dels ock till anskaffande av laboratorieutrustning och undervisningsmateriell vid tekniska elementarskolan i Borås anvisa för budgetåret 1925—1926 såsom extra reservationsanslag ett belopp av 12,000 kronor.

Ökningen av det ordinarie reservationsanslaget är föranlett av Eders Kungl. Maj:ts förslag om inrättande av en ny lektorstjänst vid tekniska fackskolan i Eskilstuna, därvid emellertid en nedsättning av den i samma reservationsanslag ingående anslagsposten till arvoden åt extra lärare m. m. kunnat äga rum.

Anslaget till parallellavdelningar vid samma skola har på grund av indragningar av dylika avdelningar ansetts kunna minskas från nu utgående anslag å 14,000 kronor till 6,300 kronor. Anslaget till en fjärde parallellavdelning vid tekniska gymnasiet i Örebro utgår jämväl för närvarande med ett årsbelopp av 24,000 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag och har alltså

dels ökat det ordinarie reservationsanslaget till tekniska läroverk, nu 491,225 kronor, med 1,975 kronor till 493,200 kronor att fördelas mellan de olika läroverken på sätt av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 2 januari 1925 angivits;

dels till uppehållande av parallellavdelningar vid tekniska fackskolan för maskinindustri i Eskilstuna anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 6,300 kronor;

dels till uppehållande av en fjärde parallellavdelning vid tekniska gymnasiet i Örebro anvisat för nämnda budgetår ett extra anslag av 24,000 kronor;

dels ock till anskaffande av laboratorieutrustning och undervisningsmateriell vid tekniska elementarskolan i Borås anvisat för budgetåret 1925—1926 såsom extra reservationsanslag ett belopp av 12,000 kronor.

197:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 208) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till beredande av ytterligare medel till expenser, bränsle m. m. för tekniska läroverk anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 10,000 kronor, att utgå efter de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

198:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 209) föreslagit riksdagen att till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid de tekniska läroverken och med dem jämförliga statsunderstödda läroanstalter anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 1,500 kronor, att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Till resestipendier åt rektorer och lärare vid de tekniska läroverken och med dem jämförliga statsunderstödda läroanstalter anvisade riksdagen på extra stat för år 1922 ett reservationsanslag av 4,000 kronor. Något anslag för ifrågakvarande ändamål har sedermera icke utgått.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och har alltså till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid de tekniska läroverken och med dem jämförliga statsunderstödda läroanstalter anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 1,500 kronor, att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

199:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 210) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till beredande av förhöjt understöd åt handelsgymnasierna i Stockholm, Göteborg, Malmö, Helsingborg, Örebro och Norrköping, utöver till dem redan anslagna belopp, anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 120,000 kronor, att utgå under förutsättning att kommun, där handelsundervisningsanstalt åtnjuter statsunderstöd, själv eller genom enskilda donatorer såväl tillhandahåller erforderliga lokaler för undervisningen som ock årligen lämnar ett kontant bidrag, motsvarande minst en tredjedel av statsunderstödet, samt med den fördelning och under de villkor i övrigt, som Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

200:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 211) föreslagit riksdagen att till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid statsunderstödda handelsgymnasier anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 1,000 kronor, att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Med anledning av Eders Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning anvisade 1921 års riksdag till resestipendier åt rektorer och lärare vid statsunderstödda handelsgymnasier på extra stat för år 1922 ett reservationsanslag av 2,000 kronor. Sedermera har något anslag för här ifrågakvarande ändamål icke varit uppfört i riksstaten.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till resestipendier åt lärare i främmande levande språk vid statsunderstödda handelsgymnasier anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 1,000 kronor, att utgå under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

201:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 212) föreslagit riksdagen att höja det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt kommunala anstalter för yrkesundervisning, nu 600,000 kronor, med 150,000 kronor till 750,000 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, har höjt det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt kommunala anstalter för yrkesundervisning, nu 600,000 kronor, med 150,000 kronor till 750,000 kronor.

202:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 214) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor, att i enlighet med nu gällande beräkningsgrunder utgå som understöd till obemedlade och mindre bemedlade elever vid statsunderstödda enskilda skolor för husmodersutbildning.

203:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 215) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till upprätthållande av verksamheten vid tekniska skolan i Stockholm anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 32,700 kronor, under villkor att Stockholms stad för samma tid utöver förut anslagna medel, 7,500 kronor för år, för berörda ändamål bidrager med samma belopp som statsanslaget samt med beräknande, att 480 kronor tillskjutas av Sjöstedtska fonden.

204:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 216) föreslagit riksdagen att såsom bi drag till uppehållande av bergsskolorna i Filipstad och Falun, anordnade på sätt av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 14 mars 1922 närmare angivits, för budgetåret 1925—1926 anvisa *dels* såsom bidrag med $\frac{3}{5}$ till kostnaderna för verksamheten vid skolorna under tiden 1 juli 1925—30 juni 1926 ett extra anslag av 45,210 kronor, *dels ock* såsom särskilt bidrag med $\frac{3}{5}$ till ålderstillägg åt lärare och vaktmästare ett extra anslag av 1,230 kronor eller tillhopa 46,440 kronor, allt under villkor att järnkontoret ansvarar för den del av kostnaderna för skolornas uppehållande i av departementschefen uti ovanberörda statsrådsprotokoll angiven omfattning, som ej täckes genom anslag av statsmedel, samt med rätt för Eders Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter i fråga om nämnda anslag, som av Eders Kungl. Maj:t prövas erforderliga.

Anslag till ifrågavarande skolor utgå för löpande budgetår med samma

belopp och under samma villkor, som nu föreslås, dock med den olikheten att anslaget till ålderstillägg nu ifrågasatts skola höjas med 30 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen såsom bidrag till uppehållande av bergsskolorna i Filipstad och Falun, anordnade på sätt av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 14 mars 1922 närmare angivits, för budgetåret 1925—1926 anvisat

dels såsom bidrag med $\frac{3}{5}$ till kostnaderna för verksamheten vid skolorna under tiden 1 juli 1925—30 juni 1926 ett extra anslag av 45,210 kronor,

dels ock såsom särskilt bidrag med $\frac{3}{5}$ till ålderstillägg åt lärare och vaktmästare ett extra anslag av 1,230 kronor,

eller tillhopa 46,440 kronor, allt under villkor att järnkontoret ansvarar för den del av kostnaderna för skolornas uppehållande i av departementschefen uti ovanberörda statsrådsprotokoll angiven omfattning, som ej täckes genom anslag av statsmedel, samt med rätt för Eders Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter i fråga om nämnda anslag, som av Eders Kungl. Maj:t prövas erforderliga.

205:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 217) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till uppehållande av verksamheten vid vävskolan i Borås anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 9,850 kronor, att utgå med de belopp, till de ändamål och under de villkor, som i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 2 januari 1925 av departementschefen angivits.

206:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 218) föreslagit riksdagen att *dels* för beredande av dyrtidstillägg åt befattningshavare vid tekniska skolan i Stockholm, bergsskolorna i Filipstad och Falun samt vävskolan i Borås anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra förslagsanslag av 43,000 kronor;

dels föreskriva, att nämnda dyrtidstillägg skall utgå efter de grunder, som må komma att gälla för dyrtidstillägg under budgetåret 1925—1926 åt befattningshavare i statens icke nyreglerade verk;

dock med iakttagande att dyrtidstillägg skall beräknas, ej blott å de avlöningsförmåner, som äro för vederbörande befattningshavare å stat uppförda, utan även å den förhöjning av avlöningen, som i form av provisorisk löne reglering eller tillfällig löneförbättring må tillkomma dem genom bidrag av stat, landsting, kommun eller från enskild donation; samt

under villkor, vad angår befattningshavare vid tekniska skolan i Stockholm och vävskolan i Borås, att halva kostnaden för dyrtidstillägg bestrides av vederbörande kommun eller landsting, samt, vad angår bergsskolorna i Filipstad och Falun, att $\frac{2}{5}$ av kostnaden för dyrtidstillägg bestridas av järnkontoret;

dels ock bemyndiga Eders Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter,

som må befinnas erforderliga för tillämpning av de utav riksdagen fastställda grunderna för dyrtidstilläggens utgående.

För innevarande budgetår utgår för ändamålet ett anslag av 35,000 kronor, vilket emellertid på grund av verkställda beräkningar ansetts böra höjas till belopp, som nu föreslagits.

Med erinran, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t (nr 80) meddelat sitt beslut i fråga om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst för budgetåret 1925—1926, får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels för beredande av dyrtidstillägg åt befattningshavare vid tekniska skolan i Stockholm, bergsskolorna i Filipstad och Falun samt vävskolan i Borås anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra förslagsanslag av 43,000 kronor;

dels föreskrivit, att nämnda dyrtidstillägg skall utgå efter de grunder, som må komma att gälla för dyrtidstillägg under budgetåret 1925—1926 åt befattningshavare i statens icke nyreglerade verk;

dock med iakttagande att dyrtidstillägg skall beräknas, ej blott å de avlöningsförmåner, som äro för vederbörande befattningshavare å stat uppförda, utan även å den förhöjning av avlöningen, som i form av provisorisk löneroglering eller tillfällig löneförbättring må tillkomma dem genom bidrag av stat, landsting, kommun eller från enskild donation; samt

under villkor, vad angår befattningshavare vid tekniska skolan i Stockholm och vävskolan i Borås, att halva kostnaden för dyrtidstillägg bestrides av vederbörande kommun eller landsting, samt, vad angår bergsskolorna i Filipstad och Falun, att $\frac{2}{5}$ av kostnaden för dyrtidstillägg bestridas av järnkontoret;

dels ock bemyndigat Eders Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter, som må befinnas erforderliga för tillämpning av de utav riksdagen fastställda grunderna för dyrtidstilläggens utgående.

207:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 219) föreslagit riksdagen att till en yrkespedagogisk centralanstalt med de uppgifter och den anordning, som av Eders Kungl. Maj:t, i huvudsaklig anslutning till de av departementschefen i yttrande till statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 7 januari 1920 angivna riktlinjer samt med beaktande jämväl av vad i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 2 januari 1924 anförts, närmare bestämmas, anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor.

Vid beräkning av anslagsbehovet för ifrågavarande anstalt för budgetåret 1924—1925 räknades med en besparing å tidigare anslag av 6,500 kronor, med hänsyn vartill anslagsbeloppet för nämnda budgetår bestämdes till 50,000 kronor.

Riksdagen, som ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till en yrkespedagogisk centralanstalt med de uppgifter och den anordning, som av Eders Kungl. Maj:t, i huvudsaklig anslut-

ning till de av föredragande departementschefen i yttrande till statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 7 januari 1920 angivna riktlinjer samt med beaktande jämväl av vad i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 2 januari 1924 anförts, närmare bestämmas, anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor.

Folkbildningsåtgärder i övrigt.

Folkbildningsåtgärder i övrigt.

208:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 220) föreslagit riksdagen att

a) i riksstaten för budgetåret 1925—1926 höja det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt folkbibliotek, nu 320,000 kronor, med 140,000 kronor till 460,000 kronor,

b) medgiva, att till understöd för fortsatt utgivande av tidskriften Studiekamraten må från ifrågavarande förslagsanslag under de villkor Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva från och med den 1 juli 1925 tillsvidare till tidskriftens utgivare utgå ett belopp av 3,000 kronor för år,

c) medgiva, att från ifrågavarande anslag må från och med den 1 juli 1925 till de kvinnliga biträdena hos bibliotekskonsulenterna utgå arvoden, beräknade för två av biträdena efter ett grundbelopp av 3,300 och för två ett grundbelopp av 2,208 kronor, ävensom erforderliga medel för att möjliggöra deras uppflyttning i löneklass, i den mån de i vederbörlig ordning prövas berättigade till dylik uppflyttning.

I avseende å vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit under mom. a) och b) av förevarande punkt har riksdagen intet att erinra. Vad angår de kvinnliga biträdena hos bibliotekskonsulenterna föranleder riksdagens beslut i avseende å ordnandet av kvinnliga befattningshavares avlöningsförhållanden icke någon ändring i vad nu av Eders Kungl. Maj:t föreslagits.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen

dels i riksstaten för budgetåret 1925—1926 höjt det ordinarie förslagsanslaget till understöd åt folkbibliotek, nu 320,000 kronor, med 140,000 kronor till 460,000 kronor,

dels medgivit, att till understöd för fortsatt utgivande av tidskriften Studiekamraten må från ifrågavarande förslagsanslag under de villkor Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva från och med den 1 juli 1925 tillsvidare utgå ett belopp av 3,000 kronor för år,

dels ock medgivit, att från ifrågavarande anslag må från och med den 1 juli 1925 till de kvinnliga biträdena hos bibliotekskonsulenterna utgå arvoden, beräknade för två av biträdena efter ett grundbelopp av 3,300 kronor och för två efter ett grundbelopp av 2,208 kronor, ävensom erforderliga medel för att möjliggöra deras uppflyttning i löneklass, i den mån de i vederbörlig ordning prövas berättigade till dylik uppflyttning.

209:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 221) föreslagit riksdagen att dels till understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar, anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 350,000 kronor ävensom medgiva, att av detta anslag må enligt av Eders Kungl. Maj:t fastställda villkor användas högst 25,000 kronor till understöd åt centralbyråer och undantagsvis även åt andra sammanslutningar för förmedling av dylika föreläsningar, 3,000 kronor till en hos skolöverstyrelsen anställd föreläsningskonsulent samt högst 8,000 kronor till understöd åt vissa anstalter för av dem havda resekostnader för föreläsare,

dels ock medgiva, att för tiden 1 juli 1925—30 juni 1926 det minsta antal föreläsningar, som för åtnjutande av statsbidrag skall årligen anordnas av anstalt eller förening, varom här är fråga, må utgöra 10.

För innevarande budgetår har riksdagen till ifrågavarande ändamål anvisat ett belopp av 325,000 kronor. Förslaget innebär alltså en höjning av anslaget med 25,000 kronor. I övrigt står Eders Kungl. Maj:ts framställning i överensstämmelse med vad av riksdagen i motsvarande hänseenden för nu löpande budgetår medgivits.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen

dels till understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar, anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 350,000 kronor ävensom medgivit, att av detta anslag må enligt av Eders Kungl. Maj:t fastställda villkor användas högst 25,000 kronor till understöd åt centralbyråer och undantagsvis även åt andra sammanslutningar för förmedling av dylika föreläsningar, 3,000 kronor till en hos skolöverstyrelsen anställd föreläsningskonsulent samt högst 8,000 kronor till understöd åt vissa anstalter för av dem havda resekostnader för föreläsare,

dels ock medgivit, att för tiden 1 juli 1925—30 juni 1926 det minsta antal föreläsningar, som för åtnjutande av statsbidrag skall årligen anordnas av anstalt eller förening, varom här är fråga, må utgöra 10.

210:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 222) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom bidrag till arbetarnes bildningsförbund för bestridande av dess organisations- och administrationskostnader anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 26,000 kronor, att utgå under villkor, att förbundet visar sig för ändamålet för samma tid disponera från annat håll bekomna medel till minst lika stort belopp som statsbidraget, och i övrigt enligt de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

211:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 223) föreslagit riksdagen att såsom bidrag till täckande av kostnaderna för de föreläsningskurser, som från universiteten

i Uppsala och Lund varda på begäran vare sig av institution, som ej åtnjuter särskilt till populärvetenskapliga föreläsningar beviljat statsunderstöd, eller av viss kommun eller enskild person anordnade att under tiden 1 juli 1925—30 juni 1926 eller senare hållas utom universitetsstäderna, anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 11,500 kronor, varav 7,000 kronor till Uppsala universitet och 4,500 kronor till Lunds universitet, att utgå under villkor, att den, som begärt föreläsning, tillskjuter för täckande av föreläsarens resekostnad och arvode minst lika stort belopp som statsbidraget.

Ifrågavarande anslag utgör för innevarande budgetår 10,000 kronor, därav avsetts 7,000 kronor till Uppsala universitet och 3,000 kronor till Lunds universitet. Sistnämnda belopp har nu ansetts böra höjas till 4,500 kronor. De ökade medel som jämväl anses erforderliga för Uppsala universitet kunna beredas från besparingar å föregående års anslag.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen såsom bidrag till täckande av kostnaderna för de föreläsningkurser, som från universiteten i Uppsala och Lund varda på begäran vare sig av institution, som ej åtnjuter särskilt till populärvetenskapliga föreläsningar beviljat statsunderstöd, eller av viss kommun eller enskild person anordnade att under tiden 1 juli 1925—30 juni 1926 eller senare hållas utom universitetsstäderna, anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 11,500 kronor, varav 7,000 kronor till Uppsala universitet och 4,500 kronor till Lunds universitet, att utgå under villkor, att den, som begärt föreläsning, tillskjuter för täckande av föreläsarens resekostnad och arvode minst lika stort belopp som statsbidraget.

212:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 224) föreslagit riksdagen att såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för de föreläsningkurser, som äro avsedda att under sommaren 1925 eller senare i Stockholm anordnas för allmänheten, anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 8,000 kronor.

Riksdagen, som bifallit Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för de föreläsningkurser, som äro avsedda att under sommaren 1925 eller senare i Stockholm anordnas för allmänheten, anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 8,000 kronor.

213:o I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 225) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till anordnande av två s. k. universitetscirklar för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 2,600 kronor, att fördelas enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t finner gott meddela.

214:o Eders Kungl. Maj:t har (punkt 226) föreslagit riksdagen att

a) till nykterhetens främjande anvisa för budgetåret 1925—1926, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel:

dels till undervisnings- och upplysningsverksamhet ett extra anslag av 152,000 kronor, att under de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t prövas lämpliga, utgå till de av departementschefen i statsrådsprotokollet omfördä ändamål med högst de av departementschefen angivna belopp;

dels till föreläsnings- och instruktionsverksamhet i enlighet med de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt fastställa, ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor;

dels ock till främjande i övrigt av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder, att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ett extra reservationsanslag av 3,000 kronor;

b) medgiva, att möjligen uppkommande besparingar på de till anordnande av en hygienisk fortbildningskurs för lärare, folkskolinspektörer m. fl. samt av en allmän utbildningskurs för studie- och ungdomsledare m. fl. avsedda medel må, enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande, användas till anskaffande och revision av materiell för nykterhetsundervisningen;

c) besluta, att besparingarna å tidigare under femte huvudtiteln uppförda reservationsanslag till nykterhetens främjande och motarbetande av dryckenskapens följder skola överföras till åttonde huvudtiteln för att såsom reservationsanslag stå till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för de ändamål, för vilkas främjande dessa medel ursprungligen av riksdagen beviljades.

I anledning av Eders Kungl. Maj:ts framställning samt särskilda inom riksdagen väckta motioner har 1924 års riksdag till undervisnings- och upplysningsverksamhet för nykterhetens främjande anvisat för budgetåret 1924—1925 att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel *dels* ett extra anslag av 137,500 kronor, att under de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t prövades lämpliga, utgå till de ändamål och med högst de belopp, som finnas angivna under nr 1—13 i en i statsrådsprotokollet intagen tablå, *dels ock* till föreläsnings- och instruktionsverksamhet för nykterhetens främjande i enlighet med de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kunde finna lämpligt fastställa, ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor. Vidare har riksdagen medgivit, att möjligen uppkommande besparingar på de till anordnande av en social fortbildningskurs för lärare, folkskolinspektörer m. fl. samt av en allmän utbildningskurs för studie- och ungdomsledare m. fl. avsedda medel finge, enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande, användas till anskaffande och revision av materiell för nykterhetsundervisningen.

I anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har 1924 års riksdag därjämte under femte huvudtiteln — under uttalande av att ifrågavarande anslag från och med budgetåret 1925—1926 borde utgå under åttonde huvudtiteln — till främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 17,500 kronor, att under de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t prövades lämpliga, utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel till de ändamål och med de belopp, vilka finnas angivna under nr 15—18 i samma tablå.

De anslag, som nu föreslagits utgå till de särskilda nykterhetssammanslutningarna samt såsom bidrag till byråns i Lausanne verksamhet och till arvode åt den hos skolöverstyrelsen anställde konsulenten för nykterhetsundervisning och nykterhetsupplysning (i nämnda tablå under nr 1—13 samt 15—18 angivna ändamål), uppgå till sammanlagt 152,000 kronor eller 3,000 kronor mindre än det belopp, som för samma eller motsvarande ändamål anvisats för budgetåret 1924—1925. I tre fall innebär förslaget en höjning med sammanlagt 5,500 kronor, i två fall har föreslagits en nedsättning med sammanlagt 8,500 kronor.

I anslutning till vad skolöverstyrelsen hemställt, föreslår Eders Kungl. Maj:t riksdagen att anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 3,000 kronor för främjande i övrigt av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder. Till följd av de jämkningar, som föreslagits beträffande vissa poster i det till undervisnings- och upplysningsverksamhet för nykterhetens främjande avsedda anslaget å 152,000 kronor, skulle det nu begärda anslaget å 3,000 kronor icke föranleda någon höjning av totalsumman av de för nykterhetens främjande ifrågasatta anslagen för nästa budgetår utöver motsvarande belopp i det löpande årets budget.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen

a) till nykterhetens främjande anvisat för budgetåret 1925—1926, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel:

dels till undervisnings- och upplysningsverksamhet ett extra anslag av 152,000 kronor, att under de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t prövas lämpliga, utgå till de av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 2 januari 1925 omförmälda ändamål med högst de av departementschefen angivna belopp;

dels till föreläsnings- och instruktionsverksamhet i enlighet med de bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt fastställa, ett extra reservationsanslag av 60,000 kronor;

dels ock till främjande i övrigt av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder, att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande, ett extra reservationsanslag av 3,000 kronor;

b) medgivit, att möjligen uppkommande besparingar på de till anordnande av en hygienisk fortbildningskurs för lärare, folkskolinspektörer m. fl. samt av en allmän utbildningskurs för studie- och ungdomsledare m. fl. avsedda medel må, enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande, användas till anskaffande och revision av materiell för nykterhetsundervisningen;

c) beslutat, att besparingarna å tidigare under femte huvudtiteln uppförda reservationsanslag till nykterhetens främjande och motarbetande av dryckenskapens följder skola överföras till åttonde huvudtiteln för att såsom reservationsanslag stå till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för de ändamål, för vilkas främjande dessa medel ursprungligen av riksdagen beviljades.

215:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 227) har riksdagen, i likhet med vad för löpande budgetår ägt rum, till understöd åt föreningar, som anordna god orkestermusik för allmänheten, samt till inspektion av ifrågavarande föreningars och orkestrars verksamhet anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag å 57,000 kronor.

216:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 228) föreslagit riksdagen att dels till bestridande av utgifterna för statens biografbyrå för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 61,500 kronor, att direkt utgå av avgifter för granskning av biografbilder;

dels medgiva, att reservation, som kan uppkomma å nämnda anslag, må i den omfattning, Eders Kungl. Maj:t prövar lämpligt, användas till befrämjande av sådana i samband med kinematografien stående ändamål, som Eders Kungl. Maj:t finner vara förtjänta av understöd;

dels ock medgiva, att till en var av föreståndaren för statens biografbyrå G. Bjurman och ordinarie granskningsmannen vid samma byrå G. Montelin må, utöver fastställda avlöningsförmåner, för tiden 1 januari—30 juni 1925 utbetalas ett ytterligare personligt avlöningstillägg med 250 kronor, att utgå från det i riksstaten för budgetåret 1924—1925 uppförda extra reservationsanslaget till statens biografbyrå.

Anslaget utgår för löpande budgetår med ett belopp av 60,500 kronor. Den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna anslagshöjningen avser att bereda föreståndaren och en av de ordinarie granskningsmännen vid biografbyrån en var ett personligt lönetillägg å 500 kronor årligen.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen

dels till bestridande av utgifterna för statens biografbyrå för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 61,500 kronor att direkt utgå av avgifter för granskning av biografbilder;

dels medgivit, att reservation, som kan uppkomma å nämnda anslag, må i den omfattning, Eders Kungl. Maj:t prövar lämpligt, användas till befrämjande av sådana i samband med kinematografien stående ändamål, som Eders Kungl. Maj:t finner vara förtjänta av understöd;

dels ock medgivit, att till en var av föreståndaren för statens biografbyrå G. Bjurman och ordinarie granskningsmannen vid samma byrå G. Montelin må, utöver fastställda avlöningsförmåner, för tiden 1 januari—30 juni 1925 utbetalas ett ytterligare personligt avlöningstillägg med 250 kronor, att utgå från det i riksstaten för budgetåret 1924—1925 uppförda extra reservationsanslaget till statens biografbyrå.

217:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 229) och under erinran, att riksdagen numera i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t (nr 80) meddelat sitt beslut i fråga om dyrtidstillägg för budgetåret 1925—1926 åt

befattningshavare i statens tjänst, får riksdagen anmäla, att riksdagen till bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens biografbyrå för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor, att direkt utgå av avgifter för granskning av biografbilder.

218:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 230) har riksdagen, i likhet med vad för löpande budgetår ägt rum, för budgetåret 1925—1926 anvisat

dels till ersättning åt postverket för dess bestyr med statens räntefria studielån ett extra förslagsanslag av 1,500 kronor;

dels ock till bestridande av kostnaderna för den nämnd, som under år 1926 må komma att handlägga ärenden rörande omförmälda lån, ett extra anslag av 4,500 kronor.

Åtgärder för fysisk utbildning.

Åtgärder för
fysisk ut-
bildning.

219:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 231) föreslagit riksdagen att höja det å staten för gymnastiska centralinstitutet uppförda anslaget till arvoden åt extra lärare från 11,000 kronor till 14,000 kronor samt förty i riksstaten upptaga det ordinarie anslaget till nämnda institut med ett från 72,700 kronor till 75,700 kronor förhöjt belopp.

Ersättning till extra lärare har till en viss del bestritts från institutets s. k. extra medel, vilka egentligen äro avsedda att ersätta och nyanskaffa material m. m. Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär att avlyfta från nämnda extra medel en del av dessa utgifter och samtidigt bereda någon höjning av de synnerligen låga arvoden, som utgått till institutets extra lärare.

Riksdagen anser goda skäl förebragta för Eders Kungl. Maj:ts förslag och har förty höjt det å staten för gymnastiska centralinstitutet uppförda anslaget till arvoden åt extra lärare från 11,000 kronor till 14,000 kronor samt förty i riksstaten upptagit det ordinarie anslaget till nämnda institut med ett från 72,700 kronor till 75,700 kronor förhöjt belopp.

220:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 232) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1925—1926 anvisa:

dels till extra personal vid gymnastiska centralinstitutet m. m. ett extra anslag av 5,810 kronor att utgå med den fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmes;

dels till täckande av brist i institutets anslag till ved, ljus, materiell, sam lingar m. m. vid utgången av budgetåret 1923—1924 ett extra anslag av 5,650 kronor.

dels till inköp av litteratur och bokbindning vid institutets bibliotek ett extra reservationsanslag av 600 kronor;

dels ock till iordningställande av den inre gården vid institutets byggnad ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor.

För innevarande budgetår har riksdagen anvisat dels till extra personal vid gymnastiska centralinstitutet m. m. ett anslag av 4,010 kronor, dels ock till inköp av litteratur och bokbindning vid institutets bibliotek ett anslag av 600 kronor.

Den ifrågasatta höjningen av anslaget till extra personal avser beredande av tilläggsarvode åt en var av sekreteraren och räkenskapsföraren vid institutet med 300 kronor samt anordnande av undervisning i idrott, för vilket sistnämnda ändamål beräknats 1,200 kronor.

Riksdagen har vid prövning av det föreliggande förslaget ej funnit anledning till erinran mot detsamma och har förty för budgetåret 1925—1926 anvisat

dels till extra personal vid gymnastiska centralinstitutet m. m. ett extra anslag av 5,810 kronor, att utgå med den fördelning, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmes;

dels till täckande av brist i institutets anslag till ved, ljus, materiell, samlingar m. m. vid utgången av budgetåret 1923—1924 ett extra anslag av 5,650 kronor;

dels till inköp av litteratur och bokbindning vid institutets bibliotek ett extra reservationsanslag av 600 kronor;

dels ock till iordningställande av den inre gården vid institutets byggnad ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor.

221:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 234) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understödande av skididrotten bland ungdomen anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 20,000 kronor, att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma.

Understöd åt vetenskap, vitterhet och konst m. m.

222:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 235) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till Svenska forn-skriftsällskapet för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor, under villkor att sällskapet kostnadsfritt för statens räkning avlämnar 150 exemplar av sina under år 1925 utgivna arbeten.

Understöd
åt vetenskap,
vitterhet och
konst m. m.

223:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 236) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt samfundet för utgivande av handskrifter rörande Skandinaviens historia

för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 1,000 kronor, under villkor att samfundet till ecklesiastikdepartementet avlämnar 50 exemplar av den för år 1925 avsedda publikationen.

224:o) I överensstämmelse med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 237) har riksdagen, i likhet med vad för löpande budgetår ägt rum, till understödande av Svenska vitterhetssamfundets verksamhet under år 1925 anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 2,000 kronor, att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl bestämma.

225:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 238) föreslagit riksdagen att *dels* av det år 1922 till årliga understöd under åren 1923—1925 åt inhemska skönlitterära författare av utmärkt förtjänst beviljade anslaget av 60,000 kronor, att användas enligt av riksdagen angivna grunder och villkor, för budgetåret 1925—1926 såsom extra anslag anvisa återstoden, 10,000 kronor;

dels ock till understöd under tiden 1 januari 1926—30 juni 1928 åt inhemska skönlitterära författare av utmärkt förtjänst bevilja ett anslag av 50,000 kronor, att efter grunder och på villkor, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas, efter sakkunnigas hörande av Eders Kungl. Maj:t fördelas mellan därav förtjänta vitterhetsidkare dels såsom fasta, dels i form av för viss tid givna understöd, samt att av ifrågavarande anslag för budgetåret 1925—1926 såsom extra anslag anvisa ett belopp av 10,000 kronor.

Riksdagen anser sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag och har alltså,

dels av det år 1922 till årliga understöd under åren 1923—1925 åt inhemska skönlitterära författare av utmärkt förtjänst beviljade anslaget av 60,000 kronor, att användas enligt av riksdagen angivna grunder och villkor, för budgetåret 1925—1926 såsom extra anslag anvisat återstoden, 10,000 kronor;

dels ock till understöd under tiden 1 januari 1926—30 juni 1928 åt inhemska skönlitterära författare av utmärkt förtjänst beviljat ett anslag av 50,000 kronor att efter grunder och på villkor, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas, efter sakkunnigas hörande av Eders Kungl. Maj:t fördelas mellan därav förtjänta vitterhetsidkare dels såsom fasta, dels i form av för viss tid givna understöd, samt av ifrågavarande anslag för budgetåret 1925—1926 såsom extra anslag anvisat ett belopp av 10,000 kronor.

226:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 239) föreslagit riksdagen att till arvode under tiden 1 juli 1925—30 juni 1926 åt ortnamnskommitténs sekreterare med erforderliga biträden anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 8,000 kronor.

Under en lång följd av år har riksdagen beviljat anslag å extra stat till arvode åt ortnamnskommitténs sekreterare. Under de senare åren har an-

slaget avsett arvode åt sekreteraren med erforderliga biträden och utgått med 8,000 kronor för år. För förra halvåret 1923 var anslaget uppfört med 4,000 kronor. Kommitténs arbeten hava i stor utsträckning under det senaste året legat nere, men genom beslut av Eders Kungl. Maj:t hava numera desamma återupptagits i sin förutvarande omfattning. Det föreliggande förslaget avser jämväl att bringa anslaget upp till det belopp, varmed det under närmast föregående år utgått.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förslag och får anmäla, att riksdagen till arvode under tiden 1 juli 1925—30 juni 1926 åt ortnamnskommitténs sekreterare med erforderliga biträden anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 8,000 kronor.

227:o) Sedan 1919 års riksdag såsom understöd åt docenten Olof Östergren för fullföljande och avslutande under åren 1920—1929 av hans arbete »Nusvensk ordbok» beviljat ett anslag av 56,000 kronor samt därav anvisat för vart och ett av åren 1920—1922 ett belopp av 5,000 kronor, för förra halvåret 1923 2,500 kronor, för budgetåret 1923—1924 5,500 kronor samt för budgetåret 1924—1925 6,000 kronor, har Eders Kungl. Maj:t (punkt 240) föreslagit riksdagen att av förberörda anslag å 56,000 kronor för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 6,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen av det år 1919 såsom understöd åt docenten Olof Östergren för fullföljande och avslutande under åren 1920—1929 av hans arbete »Nusvensk ordbok» beviljade anslaget å 56,000 kronor för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 6,000 kronor.

228:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 241) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 5,500 kronor att på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt bestämma, användas till understöd för utgivande under år 1925 av tidskriften »Svenska landsmål och svenskt folkliv».

För innevarande budgetår utgår för ändamålet ett anslag av 5,000 kronor. Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förslag och får anmäla, att riksdagen för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 5,500 kronor att på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt bestämma, användas till understöd för utgivande under år 1925 av tidskriften »Svenska landsmål och svenskt folkliv».

229:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 242) föreslagit riksdagen att till fortsatt systematisk undersökning av svenska folkmål för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 26,000 kronor att utgå på de närmare villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt bestämma.

För ifrågavarande ändamål har riksdagen sedan åtskilliga år anvisat ett successivt höjt årsanslag. Anslaget utgjorde för år 1922 28,600 kronor och

sänktes för budgetåret 1923—1924 till 26,000 kronor samt för budgetåret 1924—1925 ytterligare till 22,000 kronor.

Riksdagen har ej funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till fortsatt systematisk undersökning av svenska folkmål för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 26,000 kronor, att utgå på de närmare villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt bestämma.

230:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 243) föreslagit riksdagen att till systematisk undersökning av sydsvenska folkmål för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 3,500 kronor att utgå på de närmare villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt bestämma.

Anslaget i fråga utgår för innevarande budgetår med 3,000 kronor. Riksdagen har bifallit förslaget och får anmäla, att riksdagen till systematisk undersökning av sydsvenska folkmål för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra reservationsanslag av 3,500 kronor, att utgå på de närmare villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt bestämma.

231:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 244) föreslagit riksdagen att till understöd för utgivande av ordbok över Gotlands folkmål för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 1,000 kronor, att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt bestämma.

Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär anvisande för ändamålet av medel till samma belopp, som för innevarande budgetår utgår. Riksdagen har intet att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t äskar och har alltså till understöd för utgivande av ordbok över Gotlands folkmål för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 1,000 kronor, att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt bestämma.

232:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 245) föreslagit riksdagen att till undersökningar rörande lapskt folkliv och lapskt språk för budgetåret 1925—1926 anvisa:

dels till Norrlands kulturhistoriska museum i Härnösand ett extra anslag av 4,000 kronor,

dels ock till Norrbottens läns hembygdsförening ett extra anslag av likaledes 4,000 kronor,

med rätt för Eders Kungl. Maj:t att beträffande ifrågavarande bägge anslag meddela de närmare bestämmelser, som kunna befinnas nödvändiga.

Till Norrlands kulturhistoriska museum i Härnösand har riksdagen under en följd av år anvisat anslag, vilket för budgetåret 1924—1925 uppgår till 4,000 kronor. Detta anslag liksom även det nu till Norrbottens läns hembygdsförening ifrågasatta anslaget å enahanda belopp avser närmast att åstadkomma en snabb undersökning av den äldre och i försvinnande stadda lapska kulturen.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen till undersökningar rörande lapskt folkliv och lapskt språk för budgetåret 1925—1926 anvisat

dels till Norrlands kulturhistoriska museum i Härnösand ett extra anslag av 4,000 kronor,

dels ock till Norrbottens läns hembygdsförening ett extra anslag av likaledes 4,000 kronor,

med rätt för Eders Kungl. Maj:t att beträffande ifrågavarande bägge anslag meddela de närmare bestämmelser, som kunna befinnas nödvändiga.

233:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 246) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till utredning i tryckfärdigt skick av framlidne revisionssekreteraren Nils Anderssons efterlämnade samlingar av äldre svensk folkmusik anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor, att utgå på de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

234:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 247) föreslagit riksdagen att till främjande av föreningen Pietas' verksamhet under år 1925 anvisa för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 2,500 kronor, under villkor att föreningen till statens historiska museum med äganderätt överlämnar genom föreningens försorg utförda fotografier, register och beskrivningar över behandlade föremål.

För innevarande budgetår utgår för ifrågavarande ändamål ett extra anslag av 1,500 kronor. Från föreningens sida har nu ifrågasatts ett anslag av 4,500 kronor, men har departementschefen ansett sig böra begränsa beloppet till 2,500 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts förslag och får förty anmäla, att riksdagen till främjande av föreningen Pietas' verksamhet under år 1925 anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra anslag av 2,500 kronor, under villkor att föreningen till statens historiska museum med äganderätt överlämnar genom föreningens försorg utförda fotografier, register och beskrivningar över behandlade föremål.

235:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 248) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom bidrag till fortsatt utgivande under år 1925 av det av riksantikvarien S. Curman och professorn J. Roosval påbörjade, med stöd av vitterhetsakademien utgivna verket »Sveriges kyrkor, konsthistoriskt inventarium», anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor, att utgå på de närmare villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl bestämma.

236:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 249) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom bi-

drag till bestridande av kostnaderna för utgivandet av statistiska tabeller över Öresundstullen för tiden efter år 1660 för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag å 1,500 kronor, att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäl bestämma.

237:o) I överensstämmelse med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 250) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd för fortsatt utgivande av tidskriften *Acta mathematica* för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 12,000 kronor, att utgå på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt bestämma.

238:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 251) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till främjande av svenska naturskyddsföreningens verksamhet för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 2,500 kronor, att utgå under de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

239:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 252) föreslagit riksdagen att för beredande av delaktighet för Sverige i Ramsay Memorial Fund bevilja ett anslag av 27,000 kronor och därav för budgetåret 1925—1926 såsom extra anslag anvisa ett belopp av 5,400 kronor, att utgå efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande och på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskriva.

För beredande av delaktighet för Sverige i förevarande stiftelse beviljade 1920 års riksdag ett anslag av 27,000 kronor, och anvisades därav ett belopp av 5,400 kronor för ett vart av därpå följande fem år. Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär fortsatt anslag för samma ändamål under ytterligare en femårsperiod.

Riksdagen har för beredande av delaktighet för Sverige i Ramsay Memorial Fund beviljat ett anslag av 27,000 kronor och därav för budgetåret 1925—1926 såsom extra anslag anvisat ett belopp av 5,400 kronor, att utgå efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande och på de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskriva.

240:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 253) föreslagit riksdagen att till inköp av 100 exemplar av Svensk bokkatalog för åren 1916—1920 för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 7,500 kronor.

Till understöd för utgivande av en bokkatalog över svensk litteratur för åren 1906—1910 beviljade riksdagen på extra stat för år 1912 ett anslag av 3,000 kronor, under villkor att 150 exemplar av nämnda bokkatalog kostnadsfritt överlämnades till ecklesiastikdepartementet. Vidare anvisade 1921 års riksdag till inköp av 100 exemplar av Svensk bokkatalog för åren 1911—1915 på extra stat för år 1922 ett förslagsanslag, högst 7,500 kronor.

Riksdagen, som ej funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, har till inköp av 100 exemplar av Svensk bokkatalog för åren 1916—1920 för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 7,500 kronor.

241:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 254) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt ryske undersåten Alexander Sibiriakoff för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 3,000 kronor.

242:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 255) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till beredande av ytterligare medel för utgivande av tidskrifter, lärda verk och läroböcker för budgetåret 1925—1926 anvisat ett extra anslag av 15,000 kronor.

Diverse.

243:o) Beträffande det ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg kommer riksdagen att framdeles annäla sitt beslut. Diverse.

244:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 257) har riksdagen ökat det i riksstaten under åttonde huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m., nu 220,000 kronor (därav till domkapitlens expeditioner högst 33,000 kronor), med 30,000 kronor till 250,000 kronor (därav till domkapitlens expeditioner högst 33,000 kronor).

245:o) Beträffande Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 258) angående det ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader kommer riksdagen att framdeles annäla sitt beslut.

246:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 262) och under erinran, att riksdagen beträffande grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst för budgetåret 1925—1926 icke vidtagit någon ändring i vad som i detta hänseende gäller för budgetåret 1924—1925, har riksdagen dels beslutat att de för budgetåret 1924—1925 gällande allmänna grunder för dyrtidstillägg åt lärare vid folk- och småskolor samt vissa sjukvårdsanstalter, högre folkskolor, kommunala mellanskolor och vissa småskoleseminarier, ävensom åt lärare vid privatläroverk samt vid folkhögskolor skola gälla jämväl för budgetåret 1925—1926;

dels bemyndigat Eders Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som för tillämpning av förberörda allmänna grunder må finnas erforderliga;

dels ock till bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg åt nämnda lärargrupper ävensom åt vissa lärarinnor vid fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala samt vid tre i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 14 mars 1924 omnämnda läroanstalter för utbildande av lärarinnor i handarbete anvisat för budgetåret 1925—1926 ett extra förslagsanslag av 22,500,000 kronor.

247:o) I avseende å de i nu gällande riksstat uppförda ordinarie anslag, som icke här ovan blivit särskilt omnämnda, har någon förändring icke ifrågasatts.

Riksdagen har i riksstaten för budgetåret 1925—1926 uppfört samtliga de ordinarie anslag under åttonde huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, med oförändrade belopp.

Stockholm den 31 mars 1925.

Med undersätlig vörnad: